ਐਮ.ਸੀ. ਮੇਹਤਾ

ਬਨਾਮ

ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ & ਹੋਰ

(ਐਲ.ਏ. ਨੰਬਰ 2310/2008, 2378-2379/2009, 2269,

2270, 2393 ਅਤੇ 2381-2384)

(ਡਬਲਿਊ.ਪੀ. (ਸੀ) ਨੰਬਰ 4677 ਦਾ 1985)

ਸਤੰਬਰ 11, 2018

ਮਦਨ ਬੀ. ਲੋਕੁਰ ਅਤੇ ਦੀਪਕ ਗੁਪਤਾ, ਜੇ.ਜੇ.

ਪਰਿਵੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ:

ਅਰਜੀਦਾਰ-ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਮਾਣ – ਹਰਿਆਣਾ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮਨ ਐਕਟ, 1975 ਦੀ ਧਾਰਾ 23 ਅਧੀਨ ਦਿੱਤੀ ਛੋਟ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ 17.04.1984 ਨੂੰ – ਪੰਜਾਬ ਭੂਮੀ ਸੰਰਕਸ਼ਣ ਐਕਟ, 1900 ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਮਿਤੀ 18.08.1992 ਨੇ ਨੋਟੀਫਾਈ ਜਮੀਨ (ਅਰਜੀਦਾਰ ਦੀ ਜਮੀਨ ਸਮੇਤ) ਉੱਤੇ ਨਿਰਮਾਣ ਗਤੀਵਿਧੀ ਉੱਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਈ – ਇਕ ਸਮਾਨਾਂਤਰ ਕਵਾਇਦ ਵਿੱਚ, ਰਾਜ ਨੇ ਫਰੀਦਾਬਾਦ ਕੰਪਲੈਕਸ (ਨਿਯਮਨ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ) ਐਕਟ, 1971 ਅਧੀਨ ਵਿਕਾਸ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਨੋਟੀਫਾਈ ਕੀਤਾ – 1984 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਛੋਟ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ, ਟਾਉਨ ਅਤੇ ਕੰਟਰੀ ਪਲਾਨਿੰਗ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਅਰਜੀਦਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਨਿਰਮਾਣ ਗਤੀਵਿਧੀ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ – ਮੁੱਖ ਮੁੱਖ ਵਨ ਸੰਰਕਸ਼ਕ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਸੀ ਕਿ ਅਰਜੀਦਾਰ ਦੀ ਜਮੀਨ ਇੱਕ ਜੰਗਲ ਸੀ ਜਾਂ ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ. ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਹੋਣ ਨਾਲ ਜੰਗਲ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਵਨ ਸੰਰਕਸ਼ਣ ਐਕਟ, 1980 ਅਧੀਨ ਗੈਰ-ਜੰਗਲ ਗਤੀਵਿਧੀ ਲਈ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਆਗਿਆ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸੀ – ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਜੰਗਲਾਤ ਦੀ ਕਟਾਈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪਰਿਵੇਸ਼ ਮੁੱਦਿਆਂ (ਜਿਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦਿਤ ਜਮੀਨ ਸਥਿਤ ਸੀ) ਸਬੰਧੀ ਕਈ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ – ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸਪਸ਼ਟਤਾ ਜਾਂ ਸੋਧ ਜਾਂ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀਆਂ – ਫੈਸਲਾ: ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ. ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਵਰਗੀਕ□ਤ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਜੰਗਲ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨਾ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ – ਜੰਗਲ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਸੰਕੇਤ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਵਰਗੀਕ□ਤ ਖੇਤਰਾਂ ਨੂੰ ਜਮੀਨ ਜਾਂ ਜੰਗਲ ਜਮੀਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ – ਇਸ ਲਈ, ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ. ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਨੋਟੀਫਾਈ ਜਮੀਨ ਨੂੰ

PLP ਐਕਟ ਨੂੰ 'ਜੰਗਲ' ਅਤੇ 'ਜੰਗਲ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ' ਵਜੋਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕਈ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ - ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਉਸਾਰੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ 18.8.1992 ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ ਸੀ ਅਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਅਵਹੇਲਨਾ ਵਿੱਚ ਸੀ - ਰਾਜ ਦੀ ਟਾਊਨ ਅਤੇ ਕੰਟਰੀ ਪਲਾਨਿੰਗ ਨੇ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੀਆਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀਆਂ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਬਾਵਜੂਦ ਰਾਜ ਦੇ ਜੰਗਲ ਵਿਭਾਗ ਵਲੋਂ ਮਜ਼ਬੂਤ ਵਿਰੋਧ ਦੇ - ਸੂਚਨਾ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਕਾਫੀ ਡਰਾਉਣਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਅਸਾਧਾਰਣ ਵਾਤਾਵਰਣਕ ਅਤੇ ਇਕੋਲੋਜੀਕਲ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ - ਸੂਚਨਾ ਦੀ ਮਿਤੀ ਯਾਨੀ 18.08.1992 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਬਚਾਈ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਸੂਚਨਾ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਢਾਹੁਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ - ਹਾਲਾਂਕਿ, ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ ਸੂਚਨਾ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸਾਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ

ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ - ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ ਉਹ ਰਕਮ ਵਿਆਜ ਸਮੇਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਨੇ ਜ਼ਮੀਨ ਵੇਚੀ ਹੈ - 'ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਕ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰੇ' ਦੇ ਸਿਦਾਂਤ 'ਤੇ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਖਰਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਦਾ 10% ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਨੁਕਸਾਨ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰਾਂ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਲਈ।

ਅਭਿਆਸ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ:

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਅੱਗੇ ਦਾਇਰ ਅਰਜ਼ੀਆਂ - ਨਿਪਟਾਰਾ - ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਕ ਕਾਰਕ - ਫੈਸਲਾ: ਕਿਸੇ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਨਾਮਕਰਣ ਕੋਈ ਮਹੱਤਵ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ - ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਨਾਮਕਰਣ ਦੇਣ ਦੀ ਵਧ ਰਹੀ ਪ੍ਰਵ੍ਰਿਤੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀਦਾਰ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੀ ਸਖਤੀ ਨੂੰ ਦਰਕਿਨਾਰ ਕਰ ਸਕਣ - ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਹੈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਸਾਰ - ਜੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਾਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਮੀਖਿਆ ਅਰਜ਼ੀ ਵਜੋਂ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਲੋਂ ਅਜਿਹੇ ਵਜੋਂ ਨਿਪਟਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਪ੍ਰਸਾਰਣ ਦੁਆਰਾ।

ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਦਿਆਂ, ਅਦਾਲਤ

ਫੈਸਲਾ: 1.ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਦੂਰ-ਦੂਰ ਤੱਕ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਦਿੰਦਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਜਾਂ ਸੋਧ ਜਾਂ ਵਾਪਸੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਏ ਗਏ ਸਾਰੇ ਮੁੱਦੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਕਈ ਬੈਂਚਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਨੇ ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਅਰਾਵਲੀ ਪਹਾੜੀਆਂ ਦਾ ਵਾਤਾਵਰਣਕ ਅਤੇ ਇਕੋਲੋਜੀਕਲ ਘਾਟਾ ਰੁਕਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰ ਕੋਈ PLP ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਸੂਚਨਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬੱਧ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਬੰਦ ਜ਼ਮੀਨ ਜੋ 18ਵੀਂ ਅਗਸਤ, 1992 ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਅਧੀਨ ਹੈ ਇੱਕ ਜੰਗਲ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਜੰਗਲ ਵਜੋਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 82]

1.2 ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ "ਗੁਰਜੀਪ ਸਿੰਘ ਉਬਾਨ ਕੇਸ" ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਸਿਰਫ ਸੋਧ, ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਜਾਂ ਯਾਦ ਕਰਨ ਲਈ ਬੇਨਤੀਆਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ। ਬੇਨਤੀਕਰਤਾ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਸਖਤੀਆਂ ਅਤੇ ਸੀਮਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦਰਕਿਨਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਬੇਨਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵੱਖ ਵੱਖ ਨਾਮਾਂਕਣ ਦੇਣ ਦੀ ਵਧ ਰਹੀ ਪ੍ਰਵ੍ਰਿਤੀ ਹੈ। ਬੇਨਤੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਬੇਨਤੀਆਂ, ਦੁਬਾਰਾ ਵਿਚਾਰ, ਪੁਨਰਵਿਚਾਰ, ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਆਦਿ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਸਿਰਲੇਖਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਥੀਸੌਰਸ ਖੋਲ੍ਹਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਸ਼ਬਦ ਲੱਭਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਨਾਮਾਂਕਣ ਦੇਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਸ ਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਉੱਤੇ ਅਤੇ ਨਾ ਕਿ ਚੱਕਰ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਸਮੀਖਿਆ ਬੇਨਤੀ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ। ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਨਾਮਾਂਕਣ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਮਹੱਤਵ ਨਹੀਂ ਹੈ - ਜੋ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਹੈ ਉਹ ਹੈ ਬੇਨਤੀ ਦਾ ਸਾਰ ਅਤੇ ਜੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਾਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਮੀਖਿਆ ਬੇਨਤੀ ਲਈ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਅਜਿਹੇ ਤੌਰ ਤੇ ਅਤੇ ਚੱਕਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਪਟਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 83]

1.3 ਮੌਜੂਦਾ ਬੇਨਤੀਆਂ ਸਿਰਫ ਛਦਮ ਸਮੀਖਿਆ ਬੇਨਤੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਉਚਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਸੂਚੀਬੱਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਚੱਕਰ ਦੁਆਰਾ ਘੁੰਮਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਬੈਂਚ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸੀ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਸੁਣਿਆ ਜਾਣਾ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਹੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। [ਪੈਰਾ 84]

1.4 ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਦਾਲਤ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਨੂੰ ਗੁਣਾਂ ਉੱਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਉੱਤੇ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ, ਸੋਧ, ਯਾਦ, ਪੁਨਰਵਿਚਾਰ ਆਦਿ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਵਿਚਾਰਣ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਵਿਚਾਰਣਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 84]

"ਦਿੱਲੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਬਨਾਮ ਗੁਰਜੀਪ ਸਿੰਘ ਉਬਾਨ (2000) 7 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 296 : [2000] 2 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ.

496 – ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

2.1 ਪੰਜਾਬ ਲੈਂਡ ਪ੍ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1900 (ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ.ਏ. ਐਕਟ) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਧੀਨ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਸੂਚਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ 'ਜੰਗਲ' ਅਤੇ 'ਜੰਗਲ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ' ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕਈ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੇ ਤੌਰ ਤੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਤੱਥਾਤਮਕ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਜਾਂ ਬਦਲਣ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਬੇਨਤੀਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਨਿਰਮਾਣ ਗਤੀਵਿਧੀ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ 18 ਅਗਸਤ, 1992 ਦੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਉੱਤੇ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ ਹੈ।

2.2 ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਰਾਜ ਦੇ ਟਾਊਨ ਅਤੇ ਕੰਟਰੀ ਪਲਾਨਿੰਗ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਰਾਜ ਦੇ ਜੰਗਲਾਤ ਵਿਭਾਗ ਵਲੋਂ ਮਜ਼ਬੂਤ ਵਿਰੋਧ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਬਿਨਤੀਕਰਤਾ ਦੀਆਂ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀਆਂ ਨੂੰ ਸਮਰਥਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਰਾਜ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿਰੋਧੀ ਅਤੇ ਆਤਮ-ਵਿਨਾਸ਼ਕ ਮੌਕੇ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਨੇ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਵਲੋਂ ਦਾਖਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਲਫਨਾਮਿਆਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਜੰਗਲਾਤ ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦਿਆਂ ਲਿਆ। [ਪੈਰਾ 2] 396-F-G]

2.3 ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੀ ਲੜੀ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਟਾਊਨ ਅਤੇ ਕੰਟਰੀ ਪਲਾਨਿੰਗ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਬਿਨਤੀਕਰਤਾ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕਾਲੋਨੀ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਮਾਣ ਕਰਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਮਰਥਨ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਹ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਲੋਂ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਐਸਾ ਕੀਤਾ ਵੀ ਅਤੇ 18 ਅਗਸਤ, 1992 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਵੀ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ, ਜੋ ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ. ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਟਾਊਨ ਅਤੇ ਕੰਟਰੀ ਪਲਾਨਿੰਗ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਸਮਝ ਇਹ ਲੱਗਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪਰਿਵੇਸ਼ ਦੀ ਗਿਰਾਵਟ, ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਅਤੇ ਭੂਜਲ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਇਸ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਟਾਊਨ ਅਤੇ ਕੰਟਰੀ ਪਲਾਨਿੰਗ ਵਿਭਾਗ ਆਪਣੇ ਏਜੰਡੇ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਵਿੱਚ ਇੰਕਦਮੀ ਅਤੇ ਬੇਸ਼ਰਮ ਸੀ - ਜ਼ਰੂਰ ਬਿਨਤੀਕਰਤਾ ਬਨਾਮ ਪਰਿਵੇਸ਼ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਿਧਾਨਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਅਣਦੇਖੀ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ। [ਪੈਰਾ 33] 410-A-C]

2. 4ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ. ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਬੰਦ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਖੇਤੀਬਾੜੀ, ਭੇਡਾਂ ਅਤੇ ਬੱਕਰੀਆਂ ਦੀ ਚਰਾਈ, ਇਮਾਰਤਾਂ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ, ਪਸ਼ੂਆਂ ਦੀ ਚਰਾਈ, ਪਸ਼ੂਆਂ ਨੂੰ ਰੱਖਣਾ ਆਦਿ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਇਸ ਲਈ, ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਸੰਕੇਤ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਬੰਦ ਖੇਤਰਾਂ ਨੂੰ ਜੰਗਲ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਜਾਂ ਜੰਗਲ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਜੋਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਅਜਿਹੀਆਂ ਆਪੱਤੀਜਨਕ ਗੈਰ-ਜੰਗਲ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਉਸ ਵਿੱਚ ਨਾ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ ਅਤੇ ਜੰਗਲ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਸਾਮਾਨਿਆ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਾ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਮਨਾਹੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਅਜਿਹੀ ਜੰਗਲ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ. ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਜੰਗਲ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਇਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 75] 426-A-C]

2.5 ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਹਲਫ਼ਨਾਮਿਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਨੋਟੀਫਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਕਾਫ਼ੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਇਕਸਾਰ ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਜੰਗਲਾਤ ਜ਼ਮੀਨ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਉਸਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਉਸ 'ਤੇ ਪਰ ਜੇ ਕੁਝ ਪਤਲਾ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਿਰਫ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ 17 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1984 ਅਤੇ 18 ਅਗਸਤ, 1992 ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ. ਟਾਊਨ ਐਂਡ ਕੰਟਰੀ ਪਲੈਨਿੰਗ ਦਾ ਆਚਰਣ ਅਤੇ ਪੱਤਰ ਵਿਹਾਰ ਵਿਭਾਗ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਲਈ ਬਹੁਤ ਉਤਸੁਕ ਸੀ ਬੰਦ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਉਸਾਰੀ. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਵਿਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੀ ਅਰਾਵਲੀ ਪਹਾੜੀਆਂ ਦੇ ਵਾਤਾਵਰਨ ਦੇ ਵਿਗਾੜ ਦੀ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਦੇ ਹਲਫ਼ਨਾਮਿਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਵੱਖ-ਵੱਖ **ਗੋਦਾਵਰਮਨ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਦਿੱਤੇ ਹੁਕਮ ਕੇਸ ਅਤੇ *** ਐਮ.ਸੀ. ਮਹਿਤਾ ਕੇਸ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਬੰਦ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ PLP ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਖੇਤਰ ਜੰਗਲ ਅਤੇ ਜੰਗਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਹਨ ਅਤੇ ਲੋੜ ਹੈ ਜੰਗਲ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ। [ਪਾਰਾ 91, 92 ਅਤੇ 93] [431-F-H; 432-ਏ-ਬੀ]

2.6 ਇਹਨਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵਾਤਾਵਰਣ ਨੂੰ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਉਪਲਬਧਤਾ, ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਅਸਲੀਅਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜ ਬਡਕਲ ਝੀਲ ਸੁੱਕੀ ਹੈ ਅਤੇ 'ਲੇਕ' ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅੱਜ ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਬਡਕਲ ਝੀਲ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਵਾਤਾਵਰਨ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਅਟੱਲ ਜਾਪਦਾ ਹੈ।[ਪੈਰਾ 98] [433-G-H; 434-ਏ]

2.7 ਲਈ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਿਖਾਈ ਗਈ ਚਿੰਤਾ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਅਰਾਵਲੀ ਪਹਾੜੀਆਂ ਦਾ ਵਾਤਾਵਰਣ ਅਤੇ ਪਰਿਆਵਰਣ, ਸ਼ਾਂਤ ਸਮਰਥਨ ਟਾਊਨ ਐਂਡ ਕੰਟਰੀ ਪਲੈਨਿੰਗ ਦੁਆਰਾ ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਗਾੜ ਦਿੱਤਾ ਜੰਗਲਾਤ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਇਹ ਦਿੱਲੀ ਰਿਜ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਬੋਰਡ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਰਿਜ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨੀ ਪਾਣੀ ਦੀ ਕਢਾਈ ਅਤੇ ਪੰਪਿੰਗ ਇੱਕ ਸੀ ਗੰਭੀਰ ਚਿੰਤਾ ਦਾ ਮਾਮਲਾ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਹਰਿਆਣਾ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਾਰੀਆਂ ਮਾਈਨਿੰਗ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਤੋਂ 5 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਜ਼ਮੀਨੀ ਪਾਣੀ ਦੀ ਪੰਪਿੰਗ ਰਿਜ ਦੇ ਹਰਿਆਣਾ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਦਿੱਲੀ-ਹਰਿਆਣਾ ਸਰਹੱਦ। ਇਹ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 6 ਮਈ ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ, 2002 ਸਾਰੀਆਂ ਮਾਈਨਿੰਗ ਗਤੀਵਿਧੀ ਅਤੇ ਪੰਪਿੰਗ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਧਰਤੀ ਹੇਠਲੇ ਪਾਣੀ ਲਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ. ਇਸ ਹੁਕਮ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨੇ ਕੀਤੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ 22 ਜੁਲਾਈ, 2002 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਈ.ਪੀ.ਸੀ.ਏ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕਰੋ, ਜੋ ਇਸ ਨੇ 9 ਅਗਸਤ, 2002 ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਸੀ 6 ਮਈ, 2002 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੁਕਮ ਪੁਸ਼ਟੀ ਹੋਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ। [ਪਰਾ 101] [434-F-H; 435-ਏ-ਬੀ]

2.8 ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, EPCA ਨੇ 21 ਨੂੰ ਇੱਕ ਹੋਰ ਰਿਪੋਰਟ ਦਿੱਤੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਕਤੂਬਰ, 2002 ਨੂੰ ਡੀ ਕੇਂਦਰੀ ਜ਼ਮੀਨੀ ਜਲ ਬੋਰਡ ਉਸ ਮਾਈਨਿੰਗ ਗਤੀਵਿਧੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨ ਲਈ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅੰਤੇ ਖਾਣਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਸਨ ਪਾਣੀ ਦਾ ਪੱਧਰ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਅਤੇ ਤਬਾਹੀ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ ਧਰਤੀ ਹੇਠਲੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਸਰੋਤ. [ਪੈਰਾ 102] [435-ਸੀ]

2.9 ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹੇਆਮ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਉਲੰਘਣਾ ਕਾਰਨ ਕੇਂਦਰੀ ਸਸ਼ਕਤ ਕਮੇਟੀ (ਸੀ.ਈ.ਸੀ.) ਦਾ ਗਠਨ 17 ਸਤੰਬਰ, 2002 ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਨਿਗਰਾਨੀ ਲਈ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸੀ.ਈ.ਸੀ. ਨੇ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਸੌਂਪੀਆਂ। [ਪੈਰਾ 103]

2.10 ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕੀ ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ. ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਬੰਦ ਖੇਤਰ 'ਜੰਗਲ' ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਦੇ ਵਨ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਖੇਤਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਵਿੱਚ 'ਜੰਗਲ' ਵਜੋਂ ਦਿਖਾਇਆ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਖੇਤਰਾਂ ਨੂੰ 'ਜੰਗਲ' ਵਜੋਂ ਵਰਤਿਆ; ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਾਧੀਨ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹਲਫਨਾਮੇ ਵੀ ਦਾਖਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਇਸੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ; 'ਜੰਗਲ' ਅਤੇ 'ਜੰਗਲ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ' ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ 12ਵੀਂ ਦਸੰਬਰ, 1996 ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਝਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਹਰਿਆਣਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਖੁਦ ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ. ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਰਗੀਕ੍ਰਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਜੰਗਲ ਮਕਸਦਾਂ ਲਈ ਵਰਤਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਲੈਣ ਲਈ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਹੁਣ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਕਿ ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ. ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਬੰਦ ਖੇਤਰ ਜੰਗਲ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ. ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਬੰਦ ਖੇਤਰਾਂ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪੂਰਵ ਆਗਿਆ ਤੋਂ ਗੈਰ-ਜੰਗਲ ਮਕਸਦਾਂ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਵਨ (ਸੰਰਕਸ਼ਣ) ਐਕਟ, 1980 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਅਧੀਨ। [ਪੈਰਾ 105]

2.11 ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਅਰਜ਼ੀਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸੀ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਖੇਤਰ ਦੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਅਤੇ ਇਕੋਲੋਜੀ ਲਈ ਕੋਈ ਚਿੰਤਾ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਈ। ਅਰਜ਼ੀਦਾਰ ਲਈ ਇਹ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਪੂਰੇ ਤੱਥ ਨਾਲ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦਾ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ 18 ਅਗਸਤ, 1992 ਦੀ

ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਜਾਰੀ ਹੋਣ ਦਾ ਤੱਥ। ਇਸ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਤੱਥ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਨਾ ਕਰਨਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਰਜ਼ੀਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਖਰਾਬ ਕਰਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾਸ 109, 110] [436-ਜੀ-ਐਚ; 437-ਏ]

2.12 ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਨੇ ਹਲਫਨਾਮੇ 'ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ 18 ਅਗਸਤ, 1992 ਦੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਵਿਸ਼ਾ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਜੰਗਲ ਵਜੋਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਸਰਕਾਰੀ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਜੰਗਲਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਇਹ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ **ਗੋਦਾਵਰਮਨ ਮਾਮਲੇ** ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਲਫਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇੱਕ ਜੰਗਲ ਵਜੋਂ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਿ ਵਿਸ਼ਾ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਜੰਗਲ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਸੀ ਇਹ ਵੀ ਮੁੱਖ ਮੁੱਖ ਵਨ ਸੰਰਕਸ਼ਕ ਦੁਆਰਾ 27 ਜਨਵਰੀ, 2006 ਨੂੰ ਟਾਊਨ & ਕੰਟਰੀ ਪਲਾਨਿੰਗ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਨੂੰ ਲਿਖੇ ਗਏ ਇੱਕ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਉਕਤ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਨੇ ਅਰਜ਼ੀਦਾਰ ਨੂੰ 27 ਜਨਵਰੀ, 2006 ਅਤੇ 27 ਜੂਨ, 2006 ਨੂੰ ਲਿਖੇ ਗਏ ਪੱਤਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਗੈਰ-ਵਨੀ ਮਕਸਦਾਂ ਲਈ ਜੰਗਲ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਵਿਵਰਤਨ ਲਈ ਕਹਿਆ ਸੀ ਪਰ ਅਰਜ਼ੀਦਾਰ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਦੋਵੇਂ ਪੱਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਅਰਜ਼ੀਦਾਰ ਨੂੰ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਓਰ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਰਜ਼ੀਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਰਮਾਣ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਨ, ਪਰ ਜਾਹਿਰ ਹੈ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਅਸਰ ਦੇ। [ਪੈਰਾ 113]

2.13 ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰਾ ਸਮੱਗਰੀ ਹੈ ਜੋ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ. ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਬੰਦ ਜ਼ਮੀਨ ਜੰਗਲਾਤ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ, ਇਸਨੂੰ ਜੰਗਲਾਤ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਜੋਂ ਵਰਤਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ. ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਈ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਏ ਗਏ ਹਨ ਜੋ ਕੁਝ ਖਾਸ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਜੰਗਲਾਤ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ। ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਰਾਜ ਦੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਦਾਖਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਲਫਨਾਮੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਵੱਲੋਂ ਦਾਖਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਲਫਨਾਮੇ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਬੇਬਾਕੀ ਨਾਲ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ. ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਬੰਦ ਜ਼ਮੀਨ ਜੰਗਲਾਤ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਵੀ ਇਸੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਰਾਜ ਦਾ ਵਿਵਹਾਰ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜੰਗਲਾਤ ਵਿਭਾਗ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਸੰਬੰਧ ਟਾਊਨ & ਕੰਟਰੀ ਪਲਾਨਿੰਗ ਵਿਭਾਗ ਨਾਲ ਹੈ, ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਸੰਕੇਤ ਹੈ ਕਿ ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ. ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਧੀਨ ਬੰਦ ਜ਼ਮੀਨ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਜੰਗਲ ਜਾਂ ਜੰਗਲਾਤ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 117]

2.14 ਕਿਸੇ ਨੇ ਵੀ 18 ਅਗਸਤ, 1992 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਜਾਂ ਸਹੀਪਣ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ। ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਸਹੀਪਣ ਜਾਂ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸਿੱਧੇ ਹਮਲੇ ਦੇ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਇੱਕ ਪਾਰਸਪਰਿਕ ਹਮਲਾ ਹੋਰ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਿਸਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਕੇ, ਜੋ ਇਸ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਨਾਲ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ 'ਚੁਣੌਤੀ' ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਇੱਕ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਅੰਤਰਿਮ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਰਾਹੀਂ। ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਹਰ ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਰੋਮਾਂਚ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ ਹੀ ਮਿਲੀ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ 'ਚੁਣੌਤੀ' ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਇੱਕ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਅੰਤਰਿਮ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਰਾਹੀਂ। ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਹਰ ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਰੋਮਾਂਚ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ ਹੀ ਮਿਲੀ ਹੈ।

2.15 ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇ ਉੱਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਸਮੁੱਚਾ ਨਜ਼ਰੀਆ ਲੈਂਦਿਆਂ, ਇਹ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਹੈ ਕਿ ਕਾਂਟ ਐਨਕਲੇਵ ਇੱਕ ਜੰਗਲ ਹੈ ਜਾਂ ਜੰਗਲ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸਨੂੰ ਜੰਗਲ ਜਾਂ ਜੰਗਲ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਜੋਂ ਵਰਤਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ 18 ਅਗਸਤ, 1992 ਤੋਂ ਇਸ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਨਿਰਮਾਣ ਗਤੀਵਿਧੀ ਨੂੰ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਕਾਂਟ ਐਨਕਲੇਵ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਨਿਰਮਾਣ ਗਤੀਵਿਧੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਨਾਮਨਜ਼ੂਰ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 121]

2.1 6ਇਹ ਵੀ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ 18 ਅਗਸਤ, 1992 ਦੀ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਵਿੱਚ ਅਨੰਗਪੁਰ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰ 9 ਤੋਂ 16 ਦਾ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ ਇੱਕ ਗਲਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਦੀ ਮੰਸ਼ਾ ਇਸ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਸਖਤੀਆਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਣ ਦੀ ਸੀ। ਜੇ ਸੱਚਮੁੱਚ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਦੀ ਮੰਸ਼ਾ ਕਾਂਟ ਐਨਕਲੇਵ ਨੂੰ

18 ਅਗਸਤ, 1992 ਦੀ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਣ ਦੀ ਸੀ ਤਾਂ ਕੁਝ ਵੀ ਰਾਜ ਨੂੰ ਇਸ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਇੱਕ ਸੁਧਾਰ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਜਾਂ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਜਾਂ ਅਨੰਗਪੁਰ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰ 9 ਤੋਂ 16 ਨੂੰ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਦੀ ਸਖਤੀਆਂ ਤੋਂ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਕੁਝ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਦੀ ਗੱਲ ਹੋਵੇ। [ਪੈਰਾ 124]

2.17 ਇਹ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ 18ਵੀਂ$_{SUPERSCRIPT}$ ਅਗਸਤ, 1992 ਦੀ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਖੇਤਰਾਂ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਫਰੀਦਾਬਾਦ ਕੰਪਲੈਕਸ (ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ) ਐਕਟ, 1971 ਦੀ ਧਾਰਾ 29(7)(1) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ। ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(f) ਅਨੁਸਾਰ, ਇੱਕ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਖੇਤਰ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 29 ਅਧੀਨ ਘੋਸ਼ਿਤ ਇੱਕ ਖੇਤਰ। ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਣਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਅਨੁਸਾਰ, ਫਰੀਦਾਬਾਦ-ਬੱਲਭਗੜ੍ਹ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਥਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਬਹੁਤਾਤ ਸੀ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਇਸ ਖੇਤਰ ਦਾ ਸੰਯੁਕਤ ਵਿਕਾਸ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਨਤੀਜਤਨ, ਇਸ ਖੇਤਰ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਲਈ ਇੱਕ ਐਸੀ ਵਿਵਸਥਾ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ ਜੋ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਅਤੇ ਸੰਯੁਕਤ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰੇ ਅਤੇ ਬੇਤਰਤੀਬ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰੇ। ਉਕਤ ਐਕਟ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਹਾਸਲ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਸਾਫ਼ ਤੌਰ ਤੇ, ਇਸ ਦਾ 18ਵੀਂ$_{SUPERSCRIPT}$ ਅਗਸਤ, 1992 ਦੀ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸੰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਧਾਰਾ 29(1) ਉਕਤ ਐਕਟ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਲਈ ਹੈ - 18 ਅਗਸਤ, 1992 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੀ ਸੂਚਨਾ ਬਹੁਤ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਆਈ ਸੀ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਉਕਤ ਐਕਟ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਸੀ। [ਪੈਰਾ 125, 126 ਅਤੇ 127]

2.18 ਹਰਿਆਣਾ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮਨ ਐਕਟ, 1975 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਅਰਜੀਦਾਰ ਜਾਂ ਕਾਂਟ ਐਨਕਲੇਵ ਨੂੰ 18 ਅਗਸਤ, 1992 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੀ ਬਾਅਦ ਵਾਲੀ ਸੂਚਨਾ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਏ ਗਏ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਤੋਂ ਛੋਟ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀਆਂ। ਉਕਤ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਪੀਐਲਪੀ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਜਾਂ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 128]

2.19 ਕਿਸੇ ਦਾ ਵੀ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਸੱਚਮੁੱਚ ਇਹ ਕਿਸੇ ਦਾ ਵੀ ਕਹਿਣਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿ 25 ਅਕਤੂਬਰ, 1980 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੋਈ ਖੇਤਰ ਜੰਗਲ ਵਜੋਂ ਘੋਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਜੇ ਇਹ ਵਿਆਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੁੰਦੀ, ਤਾਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ 12 ਦਸੰਬਰ, 1996 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਸਾਰਾ ਉਦੇਸ਼ ਨਿਰਰਥਕ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੀ ਜੰਗਲ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਪਛਾਣਿਆ ਜਾਣਾ ਸੀ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਜ਼ਮੀਨ ਜੰਗਲ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਜੋਂ ਪਛਾਣੀ ਨਹੀਂ ਗਈ ਸੀ। ਅਜਿਹੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੀ ਸਵੀਕਾਰਤਾ ਪੀਐਲਪੀ ਐਕਟ ਨੂੰ ਵੀ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰ ਦੇਵੇਗੀ। [ਪੈਰਾ 129]

2.20 ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਮਿਤੀ 17 ਮਾਰਚ, 1997 ਜੋ ਕਿ 13 ਮਈ, 1998 ਨੂੰ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਹੀ ਨਿਰਮਾਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ 18 ਅਗਸਤ, 1992 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੀ ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਰਜੀਦਾਰ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੇ ਸੂਚਨਾ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਲਗਭਗ ਇਸਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਉਸ ਸਮੇਂ ਜਾਂ ਅੱਜ ਤੱਕ ਚੁਣੌਤੀ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਬਹੁਤ ਵੱਡੇ ਆਵਾਸੀ ਕੰਪਲੈਕਸ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਰਜੀਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰਮਾਣ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਸਮੁੱਚੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ। ਜੋ ਕਾਰਨ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਅਜਿਹੇ ਨਿਰਮਾਣਾਂ ਨੂੰ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ 18 ਅਗਸਤ, 1992 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੀ ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਅਨੁਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੈ ਕਿ ਅਰਜੀਦਾਰਾਂ ਅਤੇ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਭਲਾਈ ਦੇ ਭਾਵ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 131]

2.21 ਕਾਂਟ ਐਨਕਲੇਵ ਵਿੱਚ ਅਰਜੀਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕੱਢੇ ਗਏ ਕੁੱਲ ਲਗਭਗ 1600 ਪਲਾਟਾਂ ਵਿੱਚੋਂ, ਸਿਰਫ 284 ਆਵਾਸੀ ਪਲਾਟਾਂ ਅਤੇ ਤਿੰਨ ਵਪਾਰਕ ਪਲਾਟਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੀ ਵਿਕਰੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਆਵਾਸੀ ਪਲਾਟਾਂ ਉੱਤੇ, ਸਿਰਫ 33 ਘਰ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਇਕ-ਮੰਜਿਲਾ ਝੁੱਗੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। 18 ਅਗਸਤ, 1992 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੀ ਸੂਚਨਾ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦਾ ਪੱਧਰ ਕਾਫੀ ਡਰਾਉਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਸਿਰਫ

ਕਲਪਨਾ ਹੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਰਜੀਦਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਹੋਇਆ ਵਾਤਾਵਰਣਕ ਅਤੇ ਇਕੋਲੋਜੀਕਲ ਨੁਕਸਾਨ ਕਿੰਨਾ ਅਦਭੁੱਤ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 132, 133]

ਬੀ. ਐਸ. ਸੰਧੂ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ (2014) 12 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 172 : [2014] 6 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 329 – ਵੱਖਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

***ਐਨ. ਗੋਦਾਵਰਮਨ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ (2008) 16 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 401; ***ਐਮ.ਸੀ. ਮੇਹਤਾ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ (1996) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 462 : [1996] 2 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 306; ***ਟੀ.ਐਨ. ਗੋਦਾਵਰਮਨ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ (1997) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 267 : [1996] 9 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 982 ; ਪਰਿਵੇਸ਼ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਫੋਰਮ ਬਨਾਮ ਜੰਮੂ ਅਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਰਾਜ [2011] 14 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 265 ; ***ਐਮ.ਸੀ. ਮੇਹਤਾ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ (2004) 12 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 118 : [2004] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 127 ; ਐਮ.ਸੀ. ਮੇਹਤਾ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਅਤੇ ਓਰਸ. (2008) 18 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 294 : [2008] 8 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 828 – ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

3.1 ਦੋ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੇ ਠੱਗਿਆ ਹੈ। ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਨਿਰਮਾਣ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਰਾਹਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਿਵੇਸ਼ ਦੀ ਪੂਰੀ ਵਾਪਸੀ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ 18% ਸਾਲਾਨਾ ਬਿਆਜ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਵੇਸ਼ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਦੂਜੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਰਸਤਾ ਹੈ ਕਾਂਟ ਐਨਕਲੇਵ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਰਮਾਣਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣਾ ਜਾਂ ਮੌਜੂਦਾ ਹੋਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣਾ ਜੋ 17 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1984 ਨੂੰ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਛੋਟ ਅਧੀਨ ਹਰਿਆਣਾ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮਨ ਐਕਟ, 1975 ਦੀ ਧਾਰਾ 23 ਅਧੀਨ ਹੋਈ ਪਰ 18 ਅਗਸਤ, 1992 ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਐਫ.ਐਲ.ਆਰ. ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਧੀਨ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਲਾਗੂ ਹੋਈ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੈ। 18 ਅਗਸਤ, 1992 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕੋਈ ਵੀ ਨਿਰਮਾਣ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਕੇਂਦਰੀ ਸਸ਼ਕਤ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਢਾਹੁਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। 17 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1984 ਅਤੇ 18 ਅਗਸਤ, 1992 ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਰਮਾਣਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਛੇੜਿਆ ਜਾਂਦਾ। [ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 137-139] [445-ਸੀ-ਐਚ]

3.2 ਵਰਤਮਾਨ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਨੇਕ ਅਰਥ ਵਾਲੇ ਨਾਗਰਿਕ ਰਹੇ ਹਨ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੱਡੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਧੋਖਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਦਾ ਕਸਬਾ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਭਾਗ 18 ਅਗਸਤ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣੂ ਹੋ ਕੇ, 1992 ਅਤੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ। ਬਿਨੈਕਾਰ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਦਾ ਕਸਬਾ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਭਾਗ ਇਹ ਵੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣੂ ਸਨ ਕਿ ਕਾਂਤ ਐਨਕਲੇਵ ਇੱਕ ਜੰਗਲ ਜਾਂ ਜੰਗਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਹੈ ਜਾਂ ਇੱਕ ਜੰਗਲ ਜਾਂ ਜੰਗਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਉਸਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਜੰਗਲਾਤ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ, ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪੂਰਵ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਹੋਵੇਗਾ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਜੰਗਲ (ਸੰਭਾਲ) ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਐਕਟ, 1980। ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਉਸਾਰੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ (ਜਾਂ ਕਾਂਟ ਐਨਕਲੇਵ ਵਿੱਚ) ਨੂੰ ਸਮਰਥਨ, ਟੇਸੀਟ ਜਾਂ ਨਾਲ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਹੈ ਨਹੀਂ ਤਾਂ, ਬਿਨੈਕਾਰ ਅਤੇ ਟਾਊਨ ਐਂਡ ਕੰਟਰੀ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਦੇ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਦੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਲਈ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਉਸਾਰੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ 18 ਅਗਸਤ 1992 ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੇਕਸੂਰ ਹਨ। ਫਿਰ ਵੀ, ਇਹ ਹੈ ਦੁਆਰਾ ਨਿਭਾਈ ਗਈ ਭੂਮਿਕਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਦਾ ਟਾਊਨ ਐਂਡ ਕੰਟਰੀ ਪਲੈਨਿੰਗ ਵਿਭਾਗ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ, ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਦਾ ਪੂਰਾ ਰਿਫੰਡ ਦਿਓ। [ਪਰਾ 141] [446-C-F]

ਗੋਦਰੇਜ ਅਤੇ ਬੋਇਸ ਮੈਨੂਫੈਕਚਰਿੰਗ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ (2014) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 430 : [2014] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 203 – ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

3.3 ਜਿਹੜੇ ਨਿਰਮਾਣ ਦੀ ਲਾਗਤ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਉਹ ਅਸਥਾਈ ਤੌਰ 'ਤੇ 50 ਲੱਖ ਰੁਪਏ 'ਤੇ ਅੰਕਿਤ ਹੈ। ਇਹ

ਰਕਮ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 18 ਅਗਸਤ, 1992 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਿਰਮਾਣ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਨੂੰ ਢਾਹੁਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅੰਕਿਤ ਰਕਮ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਹਿੱਸੇ 'ਚ ਆਰ.ਕੇ. ਕਾਂਤ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਦੇ ਟਾਊਨ ਅਤੇ ਕੰਟਰੀ ਪਲਾਨਿੰਗ ਵਿਭਾਗ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਜੇ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਢਾਹਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅੰਕਿਤ ਰਕਮ ਨਾਲ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਆਰ.ਕੇ. ਕਾਂਤ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਦੇ ਟਾਊਨ ਅਤੇ ਕੰਟਰੀ ਪਲਾਨਿੰਗ ਵਿਭਾਗ ਖਿਲਾਫ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਰਾਹੀਂ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਨੂੰ ਉੱਤਪੰਨ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕਾਰਣ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧ ਸਕਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 142] [446-ਐਫ-ਐਚ; 447-ਏ] 3.4 ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਕ ਭੁਗਤਾਨ ਸਿਦਾਂਤ ਇੱਕ ਸਮਗਰ ਸਿਦਾਂਤ ਹੈ ਜੋ ਵਿਸ਼ਵ ਭਰ 'ਚ ਸਵੀਕਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪਣਾਇਆ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਵੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਰਾਵਲੀ ਪਹਾੜੀਆਂ ਨੂੰ ਹੋਇਆ ਨੁਕਸਾਨ ਅਪਰਿਵਰਤਨੀਯ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸ਼ਾਇਦ ਕੁਝ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਬਿਨੈਕਾਰ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਸ ਨੇ ਕਾਂਤ ਐਨਕਲੇਵ ਦੇ ਵਿਕਾਸ 'ਤੇ 50 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਖਰਚ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਇਹ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਰਕਮ ਦਾ 10% (ਭਾਵ, 5 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ) ਨੁਕਸਾਨੀ ਖੇਤਰਾਂ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਲਈ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇ। [ਪੈਰਾ 143]

ਭਾਰਤੀ ਪਰਿਸਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੌਂਸਲ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ (1996) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 212 : (1996) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 503 ; ਵੈਲੋਰ ਨਾਗਰਿਕ ਭਲਾਈ ਫੋਰਮ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ (1996) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 647 : [1996] 5 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 241 – ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ

ਕੇਸ ਲਾਅ ਰੈਫਰੈਂਸ

[2008] 16 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 401 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 11

[1996] 2 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 806 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 22

[1996] 2 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 982 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 34

[2011] 14 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 265 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 36

[2014] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 128 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 41

[2014] 6 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 329 ਵੱਖ ਕੀਤਾ ਪੈਰਾ 67

[2008] 8 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 828 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 73

[2000] 2 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 496 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 78

[2014] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 203 ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਪੈਰਾ 141

[1996] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 503 ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਪੈਰਾ 143

[1996] 5 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 241 ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਪੈਰਾ 143

ਸਿਵਲ ਮੂਲ ਅਧਿਕਾਰਤਾ : ਆਈ.ਏ. ਨੰ. 2310/2008, ਆਈ.ਏ. ਨੰਬਰ 2378-2379/2009, ਆਈ.ਏ. ਨੰ. 2269, [ਏ. ਨੰ. 2270, ਆਈ.ਏ. ਨੰਬਰ 2393, ਆਈ.ਏ. ਨੰਬਰ 2381-2384 ਵਿੱਚ ਲਿਖਤ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸਿਵਲ) ਨੰ. 4677 ਦੇ 1985

ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 32 ਅਧੀਨ

ਇਨ ਰੇ : ਕਾਂਟ ਐਨਕਲੇਵ ਮਾਮਲੇ

ਨਾਲ

ਆਈ.ਏ. ਨੰਬਰ 2310-2311 ਵਿੱਚ ਲਿਖਤ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸਿਵਲ) ਨੰ.2 ਦੇ 1995.

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਮਦਨ ਬੀ. ਲੋਕੁਰ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ। 1. ਇਸ ਬੈਚ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਵਿੱਚ ਜੋ ਮੁੱਖ ਸਵਾਲ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਵਿੱਚ, ਪੰਜਾਬ ਭੂਮੀ ਸੰਰਕਸ਼ਣ ਐਕਟ, 1900 (ਛੋਟੇ ਵਿੱਚ ਪੀਐਲਪੀ ਐਕਟ) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਧੀਨ ਸੂਚਿਤ ਭੂਮੀ ਨੂੰ ਜੰਗਲ ਦੀ ਭੂਮੀ ਜਾਂ ਜੰਗਲ ਦੀ ਭੂਮੀ ਵਜੋਂ ਵਰਤਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਕੀ ਅਰਜ਼ੀਦਾਰ ਆਰ. ਕਾਂਤ ਐਂਡ ਕੋ. ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਭੂਮੀ ਉੱਤੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਮਾਣ ਪੀਐਲਪੀ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਮਿਤੀ 18ਵੀਂ ਅਗਸਤ, 1992, ਜੰਗਲ (ਸੰਰਕਸ਼ਣ) ਐਕਟ, 1980 ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਉੱਤੇ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

2. ਦੋਵੇਂ ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਸਾਡਾ ਜਵਾਬ ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਪੀਐਲਪੀ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਧੀਨ ਸੂਚਿਤ ਭੂਮੀ ਨੂੰ 'ਜੰਗਲ' ਅਤੇ 'ਜੰਗਲ ਦੀ ਭੂਮੀ' ਵਜੋਂ ਵਰਤਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕਈ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਤੱਥਾਂ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਬਦਲਾਅ ਜਾਂ ਸੋਧ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਵਜਹ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਰਜ਼ੀਦਾਰ ਆਰ. ਕਾਂਤ ਐਂਡ ਕੋ. ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਮਾਣ ਕਾਰਜ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ ਉੱਤੇ 18ਵੀਂ ਅਗਸਤ, 1992 ਦੀ ਮਿਤੀ ਵਾਲੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਉੱਤੇ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ ਹੈ।

ਅਫਸੋਸਜਨਕ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਦੇ ਟਾਊਨ ਅਤੇ ਕੰਟਰੀ ਪਲਾਨਿੰਗ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਦੇ ਜੰਗਲ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਵਿਰੋਧ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਅਰਜ਼ੀਦਾਰ ਦੀਆਂ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀਆਂ ਨੂੰ ਸਮਰਥਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਬਹੁਤ ਮਾੜੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪਸੀ ਅਤੇ ਆਤਮ-ਵਿਨਾਸ਼ਕਾਰੀ ਰੁਖ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਨੇ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਦੁਆਰਾ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਉੱਤੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਲਫਨਾਮਿਆਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਜੰਗਲ ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦਿਆਂ ਲਿਆ ਹੈ।

3. ਇਸ ਦਾ ਦੁਖਦਾਇਕ ਅਤੇ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨੀਜਨਕ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਆਰਾਵਲੀ ਪਹਾੜੀਆਂ ਉੱਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਕਾਲੋਨਾਈਜ਼ਰਾਂ ਵਰਗੇ ਅਰਜ਼ੀਦਾਰਾਂ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਮਜ਼ਬੂਤ ਖਣਨ ਲਾਬੀ ਦੁਆਰਾ ਵਾਤਾਵਰਣ ਅਤੇ ਇਕੋਲੋਜੀਕਲ ਘਾਟੇ ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਚਿੰਤਾ ਦੀ ਕਮੀ ਕਾਰਨ, ਆਰਾਵਲੀ ਪਹਾੜੀਆਂ ਨੂੰ ਹੋਇਆ ਨੁਕਸਾਨ ਉਲਟਾਉਣਯੋਗ ਹੈ। ਇਹ ਸਿਰਫ ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜੋ ਇਸ ਵਾਤਾਵਰਣੀ ਘਾਟੇ ਲਈ ਭਾਰੀ ਕੀਮਤ ਅਦਾ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਪੀੜ੍ਹੀ ਵੀ ਵਾਤਾਵਰਣੀ ਅਤੇ ਇਕੋਲੋਜੀਕਲ ਘਾਟੇ ਲਈ ਭਾਰੀ ਕੀਮਤ ਅਦਾ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਭੂ-ਜਲ ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਭਵਿੱਖਬਾਣੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਜੋ ਕਦੇ ਇੱਕ ਲੋਕਪ੍ਰਿਯ ਸੈਰਗਾਹ ਸੀ, ਨਾਮਤ: ਬਾਦਕਲ ਝੀਲ ਹੁਣ ਗਾਇਬ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਰਾ ਜਲ ਸਰੀਰ ਹੱਡੀਆਂ ਵਾਂਗ ਸੁੱਕ ਗਿਆ ਹੈ। ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀ ਹੋਰ ਗੰਭੀਰ ਨਤੀਜੇ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ, ਇਹ ਸਿਰਫ ਸਮਾਂ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤ ਹੀ ਦੱਸੇਗੀ।

ਸੰਖੇਪ ਪਿਛੋਕੜ

4.17ਵੀਂ$_{SUPERSCRIPT}$ ਅਪ੍ਰੈਲ, 1984 ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੰਚਾਰ ਰਾਹੀਂ, ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਦੇ ਟਾਊਨ ਅਤੇ ਕੰਟਰੀ ਪਲਾਨਿੰਗ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਅਤੇ ਸਕੱਤਰ ਨੇ ਅਰਜੀਦਾਰ ਆਰ. ਕਾਂਤ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਫਰੀਦਾਬਾਦ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਪਿੰਡ ਅਨੰਗਪੁਰ ਵਿੱਚ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰ 9 ਤੋਂ 16 (ਅਰਜੀਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਮਾਲਕੀ) ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਫਿਲਮ ਸਟੂਡੀਓ ਅਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕੰਪਲੈਕਸ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ। ਇਹ ਛੋਟ ਹਰਿਆਣਾ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮਨ ਐਕਟ, 1975 ਦੀ

ਧਾਰਾ 23 ਅਧੀਨ ਕੁਝ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਹਰਿਆਣਾ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮਨ ਐਕਟ, 1975 ਦੀ ਧਾਰਾ 23 ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ:

"23. ਛੋਟ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ– ਜੇ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦਾ ਪਾਲਣ ਅਣਉਚਿਤ ਮੁਸ਼ਕਲ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਇਸ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਹ ਆਪਣੀ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਆਮ ਜਾਂ ਖਾਸ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ, ਇਸ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਜਾਂ ਕੁਝ ਧਾਰਾਵਾਂ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਰਗ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਜਾਂ ਖੇਤਰਾਂ ਨੂੰ ਛੋਟ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ।"

5.ਛੋਟ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਛੋਟ ਦੇਣ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਪੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਭਾਵੇਂ ਜੋ ਵੀ ਹੋਵੇ, ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਰਜੀਦਾਰ ਨੇ ਇਸ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦਾ ਪਾਲਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਛੋਟ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਲਈ ਇੱਕ ਸ਼ੋ ਕਾਰਨ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਅਰਜੀਦਾਰ ਨੇ ਸ਼ੋ ਕਾਰਨ ਨੋਟਿਸ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਵੱਲੋਂ, ਜੋ ਕਿ ਟਾਊਨ ਅਤੇ ਕੰਟਰੀ ਪਲਾਨਿੰਗ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮੰਤਰੀ-ਇੰਚਾਰਜ ਸਨ, ਸੁਣਵਾਈ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। 11ਵੀਂ ਜੁਲਾਈ, 1990 ਨੂੰ ਇੱਕ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ੋ ਕਾਰਨ ਨੋਟਿਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਪਰ ਅਰਜੀਦਾਰ ਉੱਤੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਹੈ ਕਿ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਉੱਲੇਖਿਤ ਇੱਕ ਮੁੱਦਾ ਪਾਣੀ ਦੀ ਉਪਲਬਧਤਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਸੀ। ਇਸ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਨੂੰ ਥੋੜ੍ਹੀ ਦੇਰ ਬਾਅਦ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਫਿਲਹਾਲ, ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 9 ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹੁਕਮ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ:

"ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ, ਟਾਊਨ ਅਤੇ ਕੰਟਰੀ ਪਲਾਨਿੰਗ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਹੋਰ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਕੀ ਅਗਲੇ 20 ਤੋਂ 25 ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਇਸ ਆਬਾਦੀ ਦੀ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਪੀਣ ਯੋਗ ਪਾਣੀ ਦੀ ਉਪਲਬਧਤਾ ਸਬੰਧੀ ਕੋਈ ਤਕਨੀਕੀ ਜਾਂ ਭੌਤਿਕ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ, ਟਾਊਨ ਅਤੇ ਕੰਟਰੀ ਪਲਾਨਿੰਗ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਕਿ ਕਾਂਪਲੈਕਸ ਦੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਘਣਤਾ ਅਤੇ ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇਲਾਕੇ ਲਈ ਹਾਈਡਰੋਲੋਜੀਕਲ ਸਰਵੇ ਕਰਵਾਇਆ ਹੈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਇਹ ਸਾਮਣੇ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਸਾਈਟ ਦੇ 2/3ਰਡ$_{SUPERSCRIPT}$ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ, ਗੂੜ੍ਹੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਐਕੁਇਫਰਸ ਉਪਲਬਧ ਹਨ ਜੋ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਆਬਾਦੀ ਦੇ ਲਗਭਗ 30,000 ਲਈ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦੇ ਜਾਣਗੇ।

ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਟਾਊਨ ਅਤੇ ਕੰਟਰੀ ਪਲਾਨਿੰਗ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਇਸ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਸਟੂਡੀਓ-ਕਮ-ਸਹਾਇਕ ਕਾਂਪਲੈਕਸ ਨੂੰ ਬਣਾਏ ਰੱਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਐਕੁਇਫਰਸ ਤੋਂ ਪਾਣੀ ਦੀ ਉਪਲਬਧਤਾ ਦਾ ਸਮਾਂ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅੰਤਤੋਗਤਵਾ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਂਪਲੈਕਸ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਅਤੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਵ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਫਰੀਦਾਬਾਦ ਕਾਂਪਲੈਕਸ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਸਥਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀ ਨਾਲ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਲਈ, ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।"[ਸਾਡੇ ਵੱਲੋਂ ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ]।

ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ 11ਵੇਂ$_{SUPERSCRIPT}$ ਜੁਲਾਈ, 1990 ਦੇ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਲਾਏ ਗਏ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਤੇ ਹਦਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਮੰ6.ਨਣ ਵਿੱਚ ਕਾਫੀ ਸਮਾਂ ਲੱਗ ਗਿਆ। ਅੰਤਤੋਗਤਵਾ, ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਤੇ ਹਦਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਮੰਨ ਲਿਆ ਅਤੇ 27ਵੇਂ$_{SUPERSCRIPT}$ ਮਾਰਚ, 1992 ਨੂੰ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਨਾਲ ਇਕ ਸਮਝੌਤਾ ਕੀਤਾ। ਸਮਝੌਤੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸ਼ਰਤ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਬਿਨੈਕਾਰ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਵਿੱਚ ਫਿਲਮ ਸਟੂਡੀਓ ਅਤੇ ਸਹਾਇਕ ਕਾਂਪਲੈਕਸ ਦੀ ਪੂਰੀ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰੇਗਾ; ਗਰੁੱਪ ਹਾਊਸਿੰਗ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਖੇਤਰ ਲਈ ਵਾਧੇ ਨੂੰ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਿਸੇ ਦਾ ਵੀ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਪੂਰੀ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਕੁਝ ਵੀ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਗਰੁੱਪ ਹਾਊਸਿੰਗ ਲਈ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵਾਧਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

7. ਅਰਾਵਲੀ ਪਹਾੜੀ ਖੇਤਰਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਿਵਾਲਿਕ ਪਹਾੜੀ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪਰਿਬੰਧਨ ਦੀ ਗਿਰਾਵਟ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਲਈ ਚਿੰਤਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਅਤੇ ਸੂਰਜਕੁੰਡ ਅਤੇ ਬਾਦਕਲ ਝੀਲ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਨ ਲਈ ਫੈਸਲੇ ਲਏ ਗਏ ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ. ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਅਧੀਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਚਰਚਾਵਾਂ ਅਤੇ ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ. ਐਕਟ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਦਾ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਖੇਤਰ ਦੇ

ਪਰਿਬੰਧਨ ਅਤੇ ਇਕੋਲੋਜੀਕਲ ਗਿਰਾਵਟ ਨੂੰ ਖਣਨ ਅਤੇ ਖੁਦਾਈ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਨਿਰਮਾਣ ਕਾਰਜ ਕਾਰਨ ਰੋਕਣਾ ਸੀ।

8. 12ਵੇਂ ਸਤੰਬਰ, 1990 ਨੂੰ ਇੱਕ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਅੱਫੋਰੇਸਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਕੁਝ ਖੇਤਰਾਂ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਉਹ ਖੇਤਰ ਜਿੱਥੇ ਖਣਨ ਕਾਰਜ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਟਾਉਨ ਅਤੇ ਕੰਟਰੀ ਪਲਾਨਿੰਗ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਕਾਲੋਨੀਕਰਣ ਲਈ ਚਿੰਨ੍ਹਿਤ ਖੇਤਰਾਂ ਨੂੰ ਬੰਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਪਰ ਕੋਈ ਅੰਤਿਮ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਖੇਤਰਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਜਾਂ ਹੋਰ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਈ ਜਾਵੇ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਸੂਚੀ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ, ਪਰ ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ।

9. ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਪੜ੍ਹਨ ਤੋਂ (ਖਾਸ ਕਰਕੇ 9ਵੇਂ ਜੂਨ, 1993 ਨੂੰ ਫਰੀਦਾਬਾਦ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਕੰਜਰਵੇਟਰ ਆਫ ਫਾਰੈਸਟਸ ਵੱਲੋਂ ਫਰੀਦਾਬਾਦ ਕੰਪਲੈਕਸ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਮੁੱਖ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ, ਹਰਿਆਣਾ ਅਰਬਨ ਡਵੈਲਪਮੈਂਟ ਅਥਾਰਿਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਅਤੇ ਫਰੀਦਾਬਾਦ ਦੇ ਡਿਸਟ੍ਰਿਕਟ ਟਾਉਨ ਪਲਾਨਰ ਨੂੰ ਭੇਜੇ ਗਏ ਇੱਕ ਪੱਤਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ) ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ 1988 ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਨੇ ਬਾਦਕਲ ਝੀਲ ਅਤੇ ਸੂਰਜਕੁੰਡ ਟੂਰਿਸਟ ਕੰਪਲੈਕਸਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਅਤੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਖੇਤਰ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਇੱਕ ਉੱਚ-ਪੱਧਰੀ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਵੀ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉੱਚ-ਪੱਧਰੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਅਗਸਤ 1988 ਅਤੇ 1990 ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਕਈ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਜਾਹਿਰਾ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋ ਕੰਪਲੈਕਸਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਅਰਾਵਲੀ ਪਹਾੜੀ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ. ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਅਧੀਨ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਨਾਲ 18ਵੇਂ ਅਗਸਤ, 1992 ਨੂੰ ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਮਿਲੀ। ਅਸੀਂ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਦੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਅਤੇ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਸਾਨੂੰ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਸੀ ਪਰ ਉਹ ਮੁਹੱਈਆ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜੋ ਵੀ ਕਾਰਨ ਹੋਵੇ।

10. ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੇ, ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਵਿੱਚ, ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਸਾਫ ਜਾਂ ਤੋੜਨ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਕੀਤੀ ਜੋ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖੇਤੀ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਖੇਤੀ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਤੋੜਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਫਰੀਦਾਬਾਦ ਏ ਫਾਰੈਸਟ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨਲ ਫਾਰੈਸਟ ਅਫਸਰ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ, ਨਿਰਮਾਣ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਵੀ ਡਿਵੀਜ਼ਨਲ ਫਾਰੈਸਟ ਅਫਸਰ ਵੱਲੋਂ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ।

11. ਅਸੀਂ ਇਹ ਗੌਰ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਖੇਤੀ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਜੋ ਇੱਕ ਕਾਰਨ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਹਰਿਆਣਾ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵਾਲਾ ਰਾਜ ਹੈ ਜਿਥੇ ਕੁੱਲ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ 83% ਹਿੱਸੇ 'ਤੇ ਖੇਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਗੱਲ ਸ਼੍ਰੀ ਐਸ.ਕੇ. ਮਿਸ਼ਰਾਵਰ, ਆਈ.ਏ.ਐਸ., ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਅਤੇ ਸਕੱਤਰ ਨੂੰ ਹਰਿਆਣਾ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਲਫਨਾਮੇ ਵਿੱਚ 25ਵੀਂ ਫਰਵਰੀ, 1997 ਨੂੰ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਕੇਸ ਟੀ.ਐਨ. ਗੋਦਾਵਰਮਨ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਭਾਵੇਂਕ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਡਿਵੀਜ਼ਨਲ ਫਾਰੈਸਟ ਅਫਸਰ ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਨਿਰਮਾਣ ਕਾਰਜ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ।

12. 18ਵੀਂ ਅਗਸਤ, 1992 ਦੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ (ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ) ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ:

"ਨੰਬਰ ਐਸ.ਓ.104/ਏ-2/19/90/ਐਸ.3/92 - ਜਿਥੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਗਵਰਨਰ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਜਾਂਚ ਪੜਤਾਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਹੋਈ ਹੈ ਕਿ ਇਥੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਸਮਾਹਿਤ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਪੰਜਾਬ ਲੈਂਡ ਪ੍ਰੀਵੈਂਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1900 ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ;

ਹੁਣ, ਇਸ ਲਈ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ, ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਗਵਰਨਰ ਨੇ ਇਸ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਿਕ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਤੀਹ ਸਾਲਾਂ (30 ਸਾਲ) ਲਈ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਕੰਮਾਂ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਈ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸ਼ੈਡਿਊਲ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ, ਉਕਤ ਖੇਤਰ ਅਨੰਗਪੁਰ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਬੱਲਭਗੜ੍ਹ, ਤਹਿਸੀਲ ਫਰੀਦਾਬਾਦ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ੈਡਿਊਲ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਰਿਆਣਾ ਸਰਕਾਰ ਫਾਰੈਸਟ ਵਿਭਾਗ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੰਬਰ ਐਸ.ਓ.59/ਪੀ.ਏ.-2/ 1900/ਐਸ.3/92, ਮਿਤੀ 10ਵੀਂ

ਅਪ੍ਰੈਲ, 1992 ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਦਾ ਹੈ।

1. ਹਰਿਆਣਾ ਸਰਕਾਰ ਫਾਰੈਸਟ ਵਿਭਾਗ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੰਬਰ ਐਸ.ਓ.59/ਪੀ.ਏ.-2/1900/ਐਸ.3/ 92 ਮਿਤੀ 10ਵੀਂ ਅਪ੍ਰੈਲ, 1992 ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖੇਤੀ ਅਧੀਨ ਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਸਾਫ਼-ਸਫਾਈ ਜਾਂ ਟੁਕੜੇ ਕਰਨ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਕਿ ਖੇਤੀ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਕਰਨ ਨੂੰ ਡਿਵੀਜ਼ਨਲ ਫਾਰੈਸਟ ਅਫਸਰ, ਫਰੀਦਾਬਾਦ ਫਾਰੈਸਟ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

2. ਪੱਥਰਾਂ ਦੀ ਖੁਦਾਈ ਜਾਂ ਚੂਨੇ ਦੀ ਸਾੜਨ ਦੀ ਉਹ ਜਗ੍ਹਾ ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹਾ ਪੱਥਰ ਜਾਂ ਚੂਨਾ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖੁਦਾਈ ਜਾਂ ਸਾੜਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਉਕਤ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਿਵਾਏ ਇਸ ਦੇ ਕਿ

ਡਬਲਿਊ.ਪੀ. ਨੰਬਰ 202 ਦੇ 1995 ਦੀ ਆਗਿਆ ਫਰੀਦਾਬਾਦ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਦੇ ਕਲੈਕਟਰ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਆਗਿਆ ਨੂੰ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਡਿਵੀਜ਼ਨਲ ਫਾਰੈਸਟ ਅਫਸਰ, ਫਰੀਦਾਬਾਦ ਫਾਰੈਸਟ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰੇਗਾ।

3. ਰੁੱਖਾਂ ਜਾਂ ਲੱਕੜ ਦੀ ਕਟਾਈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜੰਗਲ ਉਤਪਾਦ ਦਾ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਹਟਾਉਣਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਤਪਾਦਨ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਧੀਨ ਕਰਨਾ ਸਿਵਾਏ ਘਾਹ, ਫੁੱਲ, ਫਲ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਦ ਦੇ, ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਅਸਲੀ ਘਰੇਲੂ ਜਾਂ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਹੋਵੇਗਾ ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਰੁੱਖਾਂ ਜਾਂ ਲੱਕੜ ਨੂੰ ਵੇਚ ਸਕਦੇ ਹਨ ਪਰ ਪਹਿਲਾਂ ਫਰੀਦਾਬਾਦ ਫਾਰੈਸਟ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨਲ ਫਾਰੈਸਟ ਅਫਸਰ ਤੋਂ ਇਸ ਲਈ ਇਜਾਜ਼ਤ ਲੈਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰੇਗੀ ਜੋ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਜੰਗਲ ਸੰਭਾਲ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਲੱਗਣ ਲਗਦੀਆਂ ਹਨ।

4. ਰੁੱਖਾਂ, ਲੱਕੜ ਜਾਂ ਜੰਗਲ ਉਤਪਾਦ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਗਾਉਣਾ।

5. ਭੇਡਾਂ, ਬੱਕਰੀਆਂ ਜਾਂ ਊਠਾਂ ਦਾ ਦਾਖਲਾ, ਚਰਾਈ ਜਾਂ ਰੱਖਣਾ, ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਬੀਮਾਰੀ ਕਾਰਨ ਬੱਕਰੀਆਂ ਨੂੰ ਦੁੱਧ ਲਈ ਰੱਖਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇ, ਫਰੀਦਾਬਾਦ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨਲ ਫਾਰੈਸਟ ਅਫਸਰ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਸੀਮਿਤ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਸਟਾਲ-ਫੈਡ ਬੱਕਰੀ ਰੱਖਣ ਲਈ ਇਕ ਇਜਾਜ਼ਤ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਇਕ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਸਮੇਂ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।"

13. ਇੱਕ ਸਮਾਨਤਰ ਕਵਾਇਦ ਵਿੱਚ, ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਫਰੀਦਾਬਾਦ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਕਾਸ ਯੋਜਨਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ ਗਏ। ਇਸ ਕਵਾਇਦ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਨੇ 11ਵੀਂ$_{SUPERSCRIPT}$ਦਸੰਬਰ, 1991 ਨੂੰ ਫਰੀਦਾਬਾਦ ਕੰਪਲੈਕਸ (ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ) ਐਕਟ, 1971 ਦੀ ਧਾਰਾ 29 ਅਧੀਨ ਅੰਤਿਮ ਵਿਕਾਸ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਨੋਟੀਫਾਈ ਕੀਤਾ। ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਉੱਲੇਖਿਤ ਇੱਕ ਕਾਰਕ ਵਿਕਾਸ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਸੋਧ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨੂੰ ਸਹੀ ਠਹਿਰਾਉਣਾ ਸੀ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਹਿਰੀਕਰਣ ਯੋਗ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਾਧਾ ਅਤੇ ਘਾਟ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਵਧਦੀ ਆਬਾਦੀ।

14. ਇਸ ਦੌਰਾਨ, ਇਹ ਵੀ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ 1984 ਵਿੱਚ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਛੋਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਟਾਊਨ ਅਤੇ ਕੰਟਰੀ ਪਲਾਨਿੰਗ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕਾਲੋਨੀਕਰਣ ਦੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਲਈ ਪ੍ਰੋਤਸਾਹਿਤ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਦਾ ਕਰੀਬ 424.84 ਏਕੜ ਖੇਤਰਫਲ ਸੀ। ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੇ ਇੱਕ ਫਿਲਮ ਸਟੂਡੀਓ ਅਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕੰਪਲੈਕਸ ਲਈ ਇੱਕ ਲੇਆਉਟ ਯੋਜਨਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਜੋ ਕਿ 19ਵੀਂ$_{SUPERSCRIPT}$ ਦਸੰਬਰ, 1991 ਨੂੰ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਆਸਪਾਸ ਟਾਊਨ ਅਤੇ ਕੰਟਰੀ ਪਲਾਨਿੰਗ ਵਿਭਾਗ ਦੁਆਰਾ ਕੁਝ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੀ ਅਧੀਨਤਾ ਵਿੱਚ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਲੱਗਦੀ ਹੈ।

15. ਇਸ ਲਈ, ਅਗਸਤ 1992 ਦੇ ਅੰਤ ਵੱਲ ਸਥਿਤੀ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ ਹਰਿਆਣਾ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮਨ ਐਕਟ, 1975 ਦੀ ਧਾਰਾ 23 ਅਧੀਨ ਛੋਟ ਦਾ ਲਾਭ ਸੀ; ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ ਟਾਊਨ ਅਤੇ ਕੰਟਰੀ ਪਲਾਨਿੰਗ ਵਿਭਾਗ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਤੌਰ ਤੇ (ਜੇ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ) ਆਪਣੇ ਸਵਾਮੀਤਵ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ

ਉੱਤੇ ਫਰੀਦਾਬਾਦ ਦੀ ਵਿਕਾਸ ਯੋਜਨਾ ਅਨੁਸਾਰ ਅਨੰਗਪੁਰ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਨਿਰਮਾਣ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਮਿਲੀ ਸੀ ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੇ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਨਾਲ ਇੱਕ ਫਿਲਮ ਸਟੂਡੀਓ ਅਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕੰਪਲੈਕਸ ਨੂੰ 5 ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਪੂਰੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ (ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੀ ਸਵਾਮੀਤਵ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ) ਵਾਤਾਵਰਣਕ ਅਤੇ ਇਕੋਲੋਜੀਕਲ ਘਾਟੇ ਨੂੰ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ. ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਹਰਿਆਣਾ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਦੋ ਵਿਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਦੋਹਰਾਪਣ ਅਤੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦਾ ਟਕਰਾਅ ਸੀ - ਇੱਕ ਕਾਲੋਨਾਈਜੇਸ਼ਨ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਵਾਤਾਵਰਣ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸੰਭਾਲ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦਾ ਸੀ।

16. ਇਸ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਸ਼ੱਕ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਕਿ ਕੀ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਬੰਦ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਫਿਲਮ ਸਟੂਡੀਓ ਅਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕੰਪਲੈਕਸ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੀ ਉਸਾਰੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਜਾਰੀ ਰੱਖ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

17. ਇਹ ਚਿੰਤਾ, ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ, ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਚੀਫ ਕੰਜਰਵੇਟਰ ਆਫ ਫਾਰੈਸਟਸ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਈ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ 31 ਅਗਸਤ, 1992 ਨੂੰ ਫਾਰੈਸਟ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਅਤੇ ਸਕੱਤਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੰਚਾਰ ਭੇਜਿਆ ਸੀ ਪੁੱਛਦਾ ਕਿ ਕੀ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਫਿਲਮ ਸਟੂਡੀਓ ਅਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕੰਪਲੈਕਸ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਆਗਿਆ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਚੀਫ ਕੰਜਰਵੇਟਰ ਆਫ ਫਾਰੈਸਟਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸੰਚਾਰ ਵਿੱਚ ਉਲਲੇਖ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਅ ਲਈ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪੂਰਵ ਆਗਿਆ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੀ। ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਚੀਫ ਕੰਜਰਵੇਟਰ ਆਫ ਫਾਰੈਸਟਸ ਨੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪੂਰਵ ਲਾਜ਼ਮੀ ਆਗਿਆ ਬਾਰੇ ਕਿਉਂ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਸੀ ਕਿ ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ. ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਧੀਨ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਹੋਣ ਨਾਲ ਵਿਸ਼ਾ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਇੱਕ ਜੰਗਲ ਸੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਜੰਗਲ ਵਜੋਂ ਵਰਤਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਫਾਰੈਸਟ (ਕੰਜਰਵੇਸ਼ਨ) ਐਕਟ, 1980 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਧੀਨ ਜੰਗਲ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਜੰਗਲ ਗਤੀਵਿਧੀ ਕਰਨ ਲਈ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਆਗਿਆ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਤੇ ਥੋੜ੍ਹੀ ਦੇਰ ਬਾਅਦ ਗੌਰ ਕਰਾਂਗੇ।

18. ਮੁੱਖ ਮੁੱਖ ਵਨ ਸੰਰਕਸ਼ਕ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਇੱਕ ਕਿਸੇ ਹੱਦ ਤੱਕ ਅਣਗੌਲਾ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਉਹ ਮਾਨਕਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਉਚਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

19. 31ਵੀਂ ਅਗਸਤ, 1992 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਸੰਚਾਰ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਜਵਾਬ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਭਾਗਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਪੱਤਰਾਂ ਦਾ ਆਦਾਨ-ਪ੍ਰਦਾਨ ਹੋਇਆ ਜਿਸ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਬਿੰਦੂ ਟਾਊਨ ਅਤੇ ਕੰਟਰੀ ਪਲਾਨਿੰਗ ਵਿਭਾਗ ਸੀ ਜੋ ਬੇਨਤੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਕੇ ਡੀ-ਨੋਟੀਫਾਈ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਪੱਤਰ ਵਿਚਾਰਲੇ ਤੋਂ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲਿਆ ਅਤੇ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਡੀ-ਨੋਟੀਫਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

20. ਅੰਤਮ ਤੌਰ 'ਤੇ 15ਵੀਂ ਮਈ, 1996 ਨੂੰ ਵਨ ਸੰਰਕਸ਼ਕ ਨੇ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ ਲਿਖਿਆ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਰਾਜ ਨਾਲ 27ਵੀਂ ਮਾਰਚ, 1992 ਨੂੰ ਸਾਈਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਮਝੌਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸ਼ਾਇਦ ਇਹ ਆਗਿਆ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਧਿਆਨ 'ਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ ਪੰਜ ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਵਿਚ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਜ ਪੂਰੇ ਕਰਨੇ ਪਏ ਸੰਨ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਬੈਂਕ ਗਾਰੰਟੀ ਵੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਉਣੀ ਪਈ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ 27ਵੀਂ ਮਾਰਚ, 1992 ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿਚ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ 'ਆਗਿਆ' ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ. ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਸੂਚਿਤ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੀ।

21. ਜਾਹਿਰਾ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਉਪਰੋਕਤ ਪੱਤਰ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸੰਚਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪਿੱਛਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜੋ ਵਨ ਸੰਰਕਸ਼ਕ ਨੇ 17ਵੀਂ ਮਈ, 1996 ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਮੁੱਖ ਵਨ ਸੰਰਕਸ਼ਕ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਸੀ ਕਿ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਡੀ-ਨੋਟੀਫਾਈ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਸਰਕਾਰ ਨੈਤਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੰਧਨ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪਲਾਨਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਵਿਕਸਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਵੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲਿਆ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਡੀ-ਨੋਟੀਫਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਉਲਲੇਖਨਯੋਗ ਘਟਨਾ ਨਹੀਂ ਵਾਪਰੀ।

ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਆਦੇਸ਼ ਸੈੱਟ

22. ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਇੱਕ ਜਨਹਿਤ ਯਾਚਿਕਾ ਐਮ.ਸੀ. ਮੇਹਤਾ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਯੂਨੀਅਨ ਵਿਚਾਰਾਧੀਨ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿਚ 'ਕ੍ਰੂਡ' ਦੀ ਵਨ ਉਜਾੜ ਸਮੇਤ ਹੋਰ ਪਰਿਆਵਰਣੀ ਮੁੱਦਿਆਂ ਬਾਰੇ ਮੁੱਦੇ ਸਨ।

23. 10ਵੀਂ ਮਈ, 1996 ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਰਾਵਲੀ ਪਹਾੜੀਆਂ ਅਤੇ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨਾਲ ਲੱਗਦੇ ਖੇਤਰਾਂ ਸਬੰਧੀ ਇੱਕ ਕਾਫੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਹਰਿਆਣਾ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਨਿਯੰਤਰਣ ਬੋਰਡ ਅਤੇ ਨੈਸ਼ਨਲ ਐਨਵਾਇਰਨਮੈਂਟਲ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਰਿਸਰਚ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸੀ।

ਅਰਾਵਲੀ ਪਹਾੜੀਆਂ ਵਿੱਚ ਪਰਿਬੰਧਿਤ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਪਰਿਬੰਧਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਸਬੰਧੀ ਖੋਜ ਸੰਸਥਾਨ। 10ਵੇਂ$_{SUPERSCRIPT}$ ਮਈ, 1996 ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਹੁਕਮ ਅਨੁਸਾਰ ਬਦਖਲ ਝੀਲ ਅਤੇ ਸੂਰਜਕੁੰਡ ਝੀਲ ਦੇ 2 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਖਨਨ ਉੱਤੇ ਪਾਬੰਧੀ ਲਗਾਈ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਬਦਖਲ ਅਤੇ ਸੂਰਜਕੁੰਡ ਤੋਂ 5 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਨਿਰਮਾਣ ਗਤੀਵਿਧੀ ਉੱਤੇ ਪਾਬੰਧੀ ਲਗਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਸਾਰੇ ਖੁੱਲੇ ਖੇਤਰਾਂ ਨੂੰ ਹਰੀ ਪੱਟੀਆਂ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੇ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਆਪਣੀ ਮਾਲਕੀ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਿਆ, ਜਿੱਥੇ ਉਸ ਨੇ ਫਿਲਮ ਸਟੂਡੀਓ ਅਤੇ ਸਹਾਇਕ ਕੰਪਲੈਕਸ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਈ ਗਈ ਪਾਬੰਧੀ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਪੀਐਲਪੀਏ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਈ ਗਈ ਪਾਬੰਧੀ ਦੇ ਇਲਾਵਾ ਸੀ। ਇਹ ਕਾਫੀ ਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਪੀਐਲਪੀ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਬਾਰੇ ਭਰੋਸੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਬ

24. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ 10ਵੇਂ$_{SUPERSCRIPT}$ ਮਈ, 1996 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੁਕਮ ਹਰਿਆਣਾ ਵਿੱਚ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਸੋਧਣ/ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਨ ਲਈ ਮੰਗਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ 5 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੇ ਪਾਬੰਧਿਤ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ, ਇਮਾਰਤਾਂ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਪਲਾਟ ਵੰਡੇ/ਵੇਚੇ ਗਏ ਸਨ ਵਿਭਿੰਨ ਵਿਕਾਸ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਅਧੀਨ ਅਤੇ ਪਲਾਟ ਧਾਰਕਾਂ ਨੇ ਨਿਰਮਾਣ ਵੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਨਤੀਜਤਨ, ਕਈ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਿਤ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਉੱਤੇ ਅਸਰ ਪੈਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਸੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵੱਡਾ ਵਿੱਤੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਣਾ ਸੀ।

ਡੀ

25. ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੁੜ ਉਪਰੋਕਤ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਬਣਾਇਆ ਕਿ ਦੋ ਝੀਲਾਂ ਨੂੰ ਪਰਿਬੰਧਨ ਦੇ ਖਰਾਬ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ, ਝੀਲਾਂ ਦੇ ਨੇੜੇ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਨਿਰਮਾਣ ਗਤੀਵਿਧੀ ਨੂੰ ਸੀਮਿਤ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਨਤੀਜਤਨ, 11ਵੇਂ$_{SUPERSCRIPT}$ ਅਕਤੂਬਰ, 1996 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ 10ਵੇਂ$_{SUPERSCRIPT}$ ਮਈ, 1996 ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਇਹ ਕਹਿੰਦਿਆਂ ਕਿ ਦੋ ਝੀਲਾਂ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੀ ਹਰੀ ਪੱਟੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਨਿਰਮਾਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਜੋ ਕਿ ਲਗਭਗ 1 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦਾ ਖੇਤਰ ਹੈ। ਜਿੰਨਾ ਹਰੀ ਪੱਟੀ ਦੇ ਬਾਹਰ ਦਾ ਖੇਤਰ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਹੋਰ 1 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਨਿਰਮਾਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਆਖਰੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ 10ਵੇਂ$_{SUPERSCRIPT}$ ਮਈ, 1996 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਕਸਿਤ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵੇਚੇ ਜਾਂ ਅਲਾਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪਲਾਟਾਂ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਕਤ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਅਣ-ਅਲਾਟ ਪਲਾਟਾਂ ਨੂੰ ਸਬੰਧਿਤ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਾਲ ਵੇਚਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਝੀਲਾਂ ਦੇ 1 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਤੋਂ 5 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਖੇਤਰ ਲਈ ਸਾਰੀਆਂ ਵਿਕਾਸ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਨਿਰਮਾਣ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰੀ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਨਿਯੰਤਰਣ ਬੋਰਡ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਨਿਯੰਤਰਣ ਬੋਰਡ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ।

11ਵੇਂ$_{SUPERSCRIPT}$ ਅਕਤੂਬਰ, 1996 ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਪਸ਼ਟਤਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ: ਐਚ ਹੁਣ ਤੋਂ, ਐਕਸ. ਏ. ਅਤੇ ਐਕਸ. ਬੀ. ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਏ ਗਏ ਹਰੀ ਪੱਟੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਨਿਰਮਾਣ ਗਤੀਵਿਧੀ

ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤ

“1. ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਹੁਣ ਤੋਂ, ਹਰੀ ਪੱਟੀ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਾਬਕਾ ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਏ ਅਤੇ ਸਾਬਕਾ. ਬੀ. ਦ ਇਸ ਖੇਤਰ ਦੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਸਬੰਧਤ ਦੁਆਰਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ. ਬਹੁਤ ਛੋਟੇ ਖੇਤਰ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਇਹ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਮਨੋਰੰਜਨ ਅਤੇ ਸੈਰ-ਸਪਾਟੇ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ। ਦੀ ਪੂਰਵ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਨਾਲ ਉਕਤ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ "ਅਥਾਰਟੀ", ਕੇਂਦਰੀ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਕੰਟਰੋਲ ਬੋਰਡ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਕੰਟਰੋਲ ਬੋਰਡ

2 ਹੁਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਬਾਦਖਲ ਝੀਲ ਅਤੇ ਸੂਰਜਕੁੰਡ ਦੇ ਇੱਕ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿੱਚ (ਇੱਕ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਨੂੰ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਝੀਲਾਂ ਤੋਂ ਮਾਪਿਆ ਜਾਵੇਗਾ) ਗ੍ਰੀਨ ਬੈਲਟ ਦੇ ਬਾਹਰੀ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਐਕਸ. ਏ ਅਤੇ ਐਕਸ. ਬੀ ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ)। ਪਰੰਤੂ, ਇਹ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ 10-5-1996 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਕਸਿਤ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵੇਚੇ ਜਾ ਚੁੱਕੇ/ਅਲਾਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪਲਾਟਾਂ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਜੇਕਰ ਕਿਹੜੇ ਵੀ ਵੇਚੇ ਨਾ ਗਏ/ਅਣਵੇਚੇ ਪਲਾਟ ਉਕਤ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਅਜੇ ਵੀ ਉਪਲਬਧ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਹ 'ਅਥਾਰਿਟੀ' ਦੀ ਪੂਰਵ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਾਲ ਵੇਚੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਾਲਕ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੇ ਨਿੱਜੀ ਉਪਯੋਗ ਅਤੇ ਲਾਭ ਲਈ ਇੱਕ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਘਰ ਬਣਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਰੰਤੂ, ਉਕਤ ਪਲਾਟਾਂ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਸਿਰਫ ਦੋ ਅਤੇ ਅੱਧੀ ਮੰਜ਼ਿਲਾਂ (ਜ਼ਮੀਨ, ਪਹਿਲੀ ਮੰਜ਼ਿਲ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਅੱਧੀ ਮੰਜ਼ਿਲ) ਤੱਕ ਹੀ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਬਸ਼ਰਤੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਬਿਲਡਿੰਗ ਬਾਈ-ਲਾਅ/ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਜੇਕਰ ਇਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਪਿੰਡ ਹੈ, ਤਾਂ ਵਾਸੀ ਆਪਣੇ ਨਿੱਜੀ ਉਪਯੋਗ ਲਈ ਆਪਣੇ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣਾ/ਮੁੜ ਬਣਾਉਣਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਪਰ ਉਕਤ ਉਸਾਰੀ ਦੋ ਅਤੇ ਅੱਧੀ ਮੰਜ਼ਿਲਾਂ ਤੱਕ ਹੀ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੋਵੇਗੀ ਬਿਲਡਿੰਗ ਬਾਈ-ਲਾਅ/ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਦੇ ਅਧੀਨ। 10-5-1996 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮਨਜ਼ੂਰ ਪਲਾਨ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉਸਾਰੀ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਵੀ ਬਿਲਡਿੰਗ/ਘਰ/ਵਪਾਰਕ ਪ੍ਰਮਿਸਾਂ ਇਸ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।

3. ਉਪਰੋਕਤ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ 1 ਅਤੇ 2 ਅਧੀਨ ਮਨਜ਼ੂਰ ਸਾਰੀਆਂ ਉਸਾਰੀਆਂ ਨੂੰ "ਅਥਾਰਿਟੀ", ਕੇਂਦਰੀ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਨਿਯੰਤਰਣ ਬੋਰਡ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਨਿਯੰਤਰਣ ਬੋਰਡ ਦੀ ਸਾਫ਼ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਇਮਾਰਤਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ "ਕਬਜ਼ਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ" ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ।

4. ਬਾਦਖਲ ਝੀਲ ਅਤੇ ਸੂਰਜਕੁੰਡ ਦੇ ਇੱਕ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਤੋਂ 5 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿੱਚ (ਦਿੱਲੀ ਖੇਤਰਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ) ਸਾਰੇ ਵਿਕਾਸ ਯੋਜਨਾਵਾਂ, ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀਆਂ ਇਮਾਰਤਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਾਰੇ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀਆਂ ਉਸਾਰੀਆਂ ਦੇ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰੀ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਨਿਯੰਤਰਣ ਬੋਰਡ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਨਿਯੰਤਰਣ ਬੋਰਡ ਦੀ ਪੂਰਵ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

26. ਬਿਨੈਕਾਰ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਸਦੀ ਜ਼ਮੀਨ 1 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੇ ਘੇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਪਰ 5 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੇ ਘੇਰੇ ਅੰਦਰ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰ ਰੂਪ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ। ਬਿਨੈਕਾਰ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸਦਾ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਕਾਲੋਨੀ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਪਾਰਕ ਕੰਪਲੈਕਸ, ਸਕੂਲ, ਹਸਪਤਾਲ ਅਤੇ ਫਿਲਮ ਸਟੂਡੀਓ ਸਨ, ਪਰ ਕੋਈ ਵੀ ਉਦਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਨੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ 'ਤੇ ਭਾਰੀ ਰਕਮ ਖਰਚ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਪਰ 11 ਅਕਤੂਬਰ, 1996 ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਸ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਵਧ ਸਕਿਆ। ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੀ ਕਿਸਮ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਹ ਬੇਤੁਕਾ ਸੀ ਕਿ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਨਿਯੰਤਰਣ ਬੋਰਡਾਂ ਤੋਂ ਕੋਈ ਐਤਰਾਜ਼ ਪ੍ਰਮਾਣ ਪੱਤਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਲਈ, ਬਿਨੈਕਾਰ ਵੱਲੋਂ 26 ਫਰਵਰੀ, 1997 ਨੂੰ ਆਰ.ਪੀ. (ਸੀ) ਨੰਬਰ 914 ਦੇ 1997 ਵਿੱਚ ਇਸ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ 11 ਅਕਤੂਬਰ, 1996 ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਇੱਕ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਬਿਨੈ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀਆਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਨਿਯੰਤਰਣ ਬੋਰਡਾਂ ਤੋਂ ਕੋਈ ਐਤਰਾਜ਼ ਪ੍ਰਮਾਣ ਪੱਤਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਜੋ ਕਿ ਬਾਦਕਲ ਝੀਲ ਅਤੇ ਸੂਰਜਕੁੰਡ ਦੇ 1 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੇ ਘੇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਪਰ 5 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੇ ਘੇਰੇ ਅੰਦਰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ।

27. ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਆਈ 17 ਮਾਰਚ, 1997 ਜਦੋਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਸ ਕੋਲ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਉਸ ਦਿਨ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਦਾ ਸਮਾਂ. ਪਰ ਇੱਕ ਅੰਤਰਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਇਸ ਨੂੰ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਉਪਰੋਕਤ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਾਲਕ ਵਿਅਕਤੀ (11 ਅਕਤੂਬਰ, 1996 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ) ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਏ 2 1⁄2 ਮੰਜ਼ਿਲਾਂ ਤੱਕ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਘਰ ਬਿਲਡਿੰਗ ਉਪ-ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ ਅਤੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨਿਯਮ। ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਨਿਰਮਾਣ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਤੇ ਅਨੁਕੂਲਤਾ ਵਿੱਚ ਮਕਾਨ ਸਬੰਧਤ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੋਲ ਆਪਣੀਆਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਦਾਇਰ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜੋ ਅਗਲੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੱਕ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਤਿਆਰ ਰੱਖ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਹੋਰ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਉਸਾਰੀ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਪਰ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਜ਼ਰੂਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਅੱਗੇ ਸੀ ਨੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੰਬਰ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਨਾ ਦੇਣ ਰਾਜ ਜਾਂ ਕੇਂਦਰੀ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਕੰਟਰੋਲ ਬੋਰਡ ਤੋਂ ਇਤਰਾਜ਼ ਪ੍ਰਮਾਣ ਪੱਤਰ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ 17 ਮਾਰਚ, 1997 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਹੁਕਮ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ:

"ਬਿਨੈਕਰਤਾ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੇ ਘਰਾਂ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕਰਨ ਲਈ ਫਰੀਦਾਬਾਦ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਦੀਆਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਕਿ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਨਿਯੰਤਰਣ ਬੋਰਡ ਤੋਂ ਕਲੀਅਰੈਂਸ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਅਸੀਂ ਕੋਲ ਅੱਜ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਉਣ ਲਈ ਪਰਯਾਪਤ ਸਮਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਸੋਚਦੇ ਹਾਂ ਕਿ,

1) ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਆਪਣੇ ਘਰਾਂ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ 2 ½ ਮੰਜ਼ਿਲਾਂ ਦੀ ਸੀਮਾ ਅੰਦਰ, ਉਹ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਅੱਗੇ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਲਈ ਆਜ਼ਾਦ ਹਨ। ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਇਹ ਜਾਂਚ ਕਰੇਗੀ ਕਿ ਕੀ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ 2½ ਮੰਜ਼ਿਲਾਂ ਦੀ ਸੀਮਾ ਅੰਦਰ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਲੱਗਦੀਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਹ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਕੇ ਅਗਲੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਤੱਕ ਤਿਆਰ ਰੱਖ ਸਕਦੀ ਹੈ।

2) ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ, ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਰਾਜ ਜਾਂ ਕੇਂਦਰੀ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਨਿਯੰਤਰਣ ਬੋਰਡ ਤੋਂ ਕੋਈ ਐਤਰਾਜ਼ ਪ੍ਰਮਾਣ ਪੱਤਰ ਦੀ ਉਤਪਾਦਨ ਲਈ ਜ਼ੋਰ ਨਾ ਦੇਣ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ।

28. 2ਜੀ$_{SUPERSCRIPT}$ ਜੁਲਾਈ, 1997 ਨੂੰ ਫਰੀਦਾਬਾਦ ਦੀ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਨੇ ਕੁਝ ਲੰਬਿਤ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਅਤੇ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਸਰ, ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਸਮੇਤ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਵੇਰਵਾਂ ਵਿੱਚ ਦੱਸਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ ਹਰਿਆਣਾ ਅਰਬਨ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਸੈਕਟਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਯੋਜਨਾਵਾਂ (ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਸੀਰੀਅਲ ਨੰਬਰਾਂ 3, 4 ਅਤੇ 5 ਤੇ ਉਲਲੇਖਿਤ ਯੋਜਨਾਵਾਂ) ਨੂੰ 11ਵੀਂ$_{SUPERSCRIPT}$ ਅਕਤੂਬਰ, 1996 ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। 10ਵੀਂ$_{SUPERSCRIPT}$ ਮਈ, 1996 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਕਾਸ ਯੋਜਨਾ ਅਨੁਸਾਰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹੋਰ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ 11ਵੀਂ$_{SUPERSCRIPT}$ ਅਕਤੂਬਰ, 1996 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, 10ਵੀਂ$_{SUPERSCRIPT}$ ਮਈ, 1996 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਕਾਸ ਯੋਜਨਾ ਅਨੁਸਾਰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਮਾਰਤਾਂ, ਘਰਾਂ, ਵਪਾਰਕ ਪ੍ਰਿਮਾਈਸਿਸ ਨੂੰ ਵੀ 11ਵੀਂ$_{SUPERSCRIPT}$ ਅਕਤੂਬਰ, 1996 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਯੋਜਨਾ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਬਿਲਡਿੰਗ ਬਾਈ-ਲਾਅ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰਮਾਣ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ।

29. ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ 13ਵੀਂ ਮਈ, 1998 ਨੂੰ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰਣ ਲਈ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਉਸ ਮਿਤੀ ਨੂੰ, ਇਕ ਸੋਧੀ ਗਈ ਯੋਜਨਾ ਅਤੇ ਕੁਝ ਨਕਸ਼ੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖੇ ਗਏ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਕਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਕਰਨ ਉੱਤੇ, ਇਹ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਕੁਝ ਖੇਤਰ 1 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਹਰੀ ਪੱਟੀ ਤੋਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਸੀ, ਬਾਹਰ ਹੋ ਗਏ। ਇਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਇਹ ਖੇਤਰ ਲਾਗੂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸ਼ਹਿਰੀਕਰਨ ਲਈ ਯੋਗ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਨਿੱਜੀ ਜ਼ਮੀਨਾਂ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਦੀ) ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿ

ਸੂਰਜਕੁੰਡ ਕੰਪਲੈਕਸ ਨਾਲ ਲੱਗਦੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ, ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਰਾਜ ਨੂੰ ਏ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਕੇਵਲ ਇਕ ਮੰਜ਼ਿਲਾ "ਝੌਂਪੜੀਆਂ" ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ "ਉੱਚੀਆਂ ਇਮਾਰਤਾਂ ਨੂੰ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸੋਚੇ ਗਏ ਅਨੁਸਾਰ ਨਾ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ।" ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ 13ਵੀਂ ਮਈ, 1998 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਉਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸੋਧ ਜਾਂ ਬਦਲ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 13ਵੀਂ ਮਈ, 1998 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ:

“ਇੱਕ ਸੋਧਿਆ ਹੋਇਆ ਯੋਜਨਾ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ। ਸੂਰਜਕੁੰਡ ਅਤੇ ਆਸਪਾਸ ਛੱਡਣ ਲਈ ਮਤਲਬਿਤ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਕਹੇ ਗਏ ਯੋਜਨਾ 'ਤੇ ਇੱਕ ਜਿਗ-ਜੈਗ ਲਾਈਨ ਨਾਲ ਚਿੰਨ੍ਹਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਨਕਸ਼ਿਆਂ ਤੋਂ ਬਦਲੇ ਹੋਏ ਸਰਹੱਦਾਂ ਦੇ ਮੁੱਖ ਵਿੱਚ, ਕੁਝ ਖੇਤਰ ਉਸ ਇੱਕ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੀ ਪੱਟੀ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਆ ਗਏ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਸੀ। ਜੋ ਖੇਤਰ ਬਾਹਰ ਆ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਲੱਗਦੇ ਹਨ, ਉਥੇ ਸ਼ਹਿਰੀਕਰਨ ਫਰੀਦਾਬਾਦ ਮਿਊਨਿਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖੇਤਰਾਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ, ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਵਲੀਆਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਵੇਗਾ।”

ਕੁਝ ਨਿਜੀ ਖੇਤਰ (‘ਏਬੀਸੀਡੀ’ ਵਜੋਂ ਚਿੰਨ੍ਹਿਤ) ਜਿੱਥੇ ਨਿਰਮਾਣ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਹੈ, ਨੂੰ ਮੁੜ ਵੇਖਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਅਸੀਂ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਦੇ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ ਤੋਂ ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਦੀ ਇੱਛਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਸੂਰਜਕੁੰਡ ਕੰਪਲੈਕਸ ਨਾਲ ਲੱਗਦੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਮੰਜਿਲਾ ਝੁੱਗੀਆਂ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਹੀ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਉੱਚੀਆਂ ਇਮਾਰਤਾਂ ਨਾ ਬਣਾਈਆਂ ਜਾਣ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸੋਚਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਯੋਜਨਾ 'ਤੇ ਦਿਖਾਏ ਗਏ ਛੋਟੇ ਖੇਤਰਾਂ ਨੂੰ ਕੰਪਲੈਕਸ ਲਈ ਖਰੀਦਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਨੂੰ ਖਰੀਦ 'ਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਪਰ ਮਿਸਟਰ ਸਾਲਵੇ, ਜੋ ਕੁਝ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਲਈ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਏ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜੋ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਛੋਟੇ ਲਾਲ ਪੈਚਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕ ਹਨ ਜੋ ਘੇਰੇ ਵਿੱਚ ਹਨ, ਉਹ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਰਾਜ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦੇਣਗੇ।

ਇਹ ਆਦੇਸ਼ ਉਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਪਿਛਲੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸੋਧ ਜਾਂ ਬਦਲ ਕੇ ਹੋਵੇਗਾ।” [ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਸੁਪੁਰਦ ਜ਼ੋਰ]।”

ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ, ਸਿਵਾਏ ਇੱਕ ਹੋਟਲ ਕੰਪਲੈਕਸ ਸਬੰਧੀ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਚਿੰਤਤ ਨਹੀਂ ਹਾਂ। ਫਿਰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ 12ਵੀਂ ਅਕਤੂਬਰ, 1998 ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ।

30. ਸਾਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਹ ਆਦੇਸ਼ ਕੰਬਲ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਸਨ ਜੋ ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਨੂੰ 18ਵੀਂ ਅਗਸਤ, 1992 ਦੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ,

ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ, ਕਾਨੂੰਨਾਂ, ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਵਲੀਆਂ ਨਾਲ ਪਾਲਣਾ ਜਾਰੀ ਰਹੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪੀਐਲਪੀ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਉੱਠਣ ਵਾਲੇ ਮੁੱਦੇ

31. ਇਸ ਪਿਛੋਕੜ ਅਤੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਰਿਆਣਾ ਰੈਵੇਨਿਊ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਵਿੱਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਅਤੇ ਸਕੱਤਰ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਮਾਰਚ, 1999 ਨੂੰ ਇੱਕ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਅਰਜੀਦਾਰ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਸੰਬੰਧੀ ਕੁਝ ਸਵਾਲ ਉਠਾਏ ਸਨ। ਉਠਾਏ ਗਏ ਮੁੱਦੇ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇ ਸਨ: (i) ਕੀ ਅਰਜੀਦਾਰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹੈ; (ii) ਕੀ ਅਰਜੀਦਾਰ ਨੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਧਾਨਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਉਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵਰਤ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਇਸਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ; (iii) ਕੀ ਅਰਜੀਦਾਰ ਲਈ ਇਹ ਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਕਾਲੋਨੀ ਵਿਕਸਿਤ ਕਰੇ ਜਿਸ ਲਈ ਇਸਨੂੰ ਫਿਲਮ ਸਟੂਡੀਓ ਅਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕੰਪਲੈਕਸ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਛੋਟ ਮਿਲੀ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀ ਟਾਊਨ & ਕੰਟਰੀ ਪਲਾਨਿੰਗ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ

ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

32. ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ, ਟਾਊਨ & ਕੰਟਰੀ ਪਲਾਨਿੰਗ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਨੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿੱਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ & ਸਕੱਤਰ ਨੂੰ 16ਵੀਂ ਮਾਰਚ, 1999 ਨੂੰ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇ ਨਾਲ ਲਿਖਿਆ:

"ਮੁੱਦਾ ਨੰਬਰ 1 ਬਾਰੇ ਇਹ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਰੈਵੇਨਿਊ ਅਥਾਰਿਟੀ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਐਮ/ਐਸ ਆਰ.ਕਾਂਤ & ਕੰਪਨੀ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰ 9-16, ਪਿੰਡ ਅਨੰਗਪੁਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਫਰੀਦਾਬਾਦ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਰੈਵੇਨਿਊ ਅਥਾਰਿਟੀ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟਾਂ ਦੀਆਂ ਫੋਟੋਆਂ ਨਾਲ ਨਾਲ ਹਨ।

ਮੁੱਦਾ ਨੰਬਰ 2 ਬਾਰੇ ਇਹ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਲੇਆਊਟ ਪਲਾਨ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਪਲਾਨ ਅੰਦਾਜ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਵਰਤ ਰਹੀ ਹੈ।

ਮੁੱਦਾ ਨੰਬਰ 3 ਬਾਰੇ ਇਹ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਂਤ ਐਨਕਲੇਵ ਫਿਲਮ ਸਟੂਡੀਓ ਅਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕੰਪਲੈਕਸ ਦੇ ਸੋਧੇ ਗਏ ਮਨਜ਼ੂਰ ਲੇਆਊਟ ਪਲਾਨ ਵਿੱਚ, ਫਿਲਮ ਸਟੂਡੀਓਜ਼ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਪਲਾਟਾਂ, ਗਰੁੱਪ ਹਾਊਸਿੰਗ ਅਤੇ ਲੋੜੀਂਦਾ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਵਪਾਰਕ ਢਾਂਚਾ ਵੀ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ 1984 ਦੇ ਛੋਟ ਆਦੇਸ਼ ਅਤੇ 1990 ਦੇ ਰੱਦ ਆਦੇਸ਼ ਅਤੇ 27.3.92 ਨੂੰ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਮਝੌਤੇ ਅਨੁਸਾਰ। ਇਸ ਲਈ ਕਾਂਤ ਐਨਕਲੇਵ ਵਿੱਚ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਪਲਾਟਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੈ।" [ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ]।

33. ਇਹ ਗੌਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਟਾਊਨ ਅਤੇ ਕੰਟਰੀ ਪਲਾਨਿੰਗ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ.ਏ. ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਮਿਤੀ 18 ਅਗਸਤ, 1992 ਦਾ ਕੋਈ ਜਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਘਟਨਾਕ੍ਰਮ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਟਾਊਨ ਅਤੇ ਕੰਟਰੀ ਪਲਾਨਿੰਗ ਵਿਭਾਗ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਇਸ ਗੱਲ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਸੀ ਕਿ ਅਰਜ਼ੀਦਾਰ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕਾਲੋਨੀਜ਼ੇਸ਼ਨ ਕਰੇ ਅਤੇ ਚੁਣਿੰਦ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਮਾਣ ਕਰੇ। ਇਹ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ.ਏ. ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਮਿਤੀ 18 ਅਗਸਤ, 1992 ਨੂੰ ਵੀ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਸੀ। ਟਾਊਨ ਅਤੇ ਕੰਟਰੀ ਪਲਾਨਿੰਗ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਸਮਝ ਇਹ ਲੱਗਦੀ ਹੈ ਕਿ ਵਾਤਾਵਰਣਿਕ ਘਾਟੇ, ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਅਤੇ ਭੂਜਲ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਇਸਦੀ ਚਿੰਤਾ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਘੱਟੋ-ਘੱਟ, ਟਾਊਨ ਅਤੇ ਕੰਟਰੀ ਪਲਾਨਿੰਗ ਵਿਭਾਗ ਆਪਣੇ ਏਜੰਡੇ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਵਿੱਚ ਇੱਕਦਮੀ ਅਤੇ ਬੇਬਾਕ ਸੀ - ਜ਼ਰੂਰ ਅਰਜ਼ੀਦਾਰ ਬਨਾਮ ਵਾਤਾਵਰਣ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਿਧਾਨਿਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਅਣਗਹਿਲੀ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿੱਚ।

ਕਾਲੋਨੀਜ਼ੇਸ਼ਨ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਪ੍ਰਯਾਸ

34. ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿੱਚ ਜੰਗਲਾਤ ਦੇ ਸੰਰਕਸ਼ਣ ਅਤੇ ਸੰਭਾਲ ਸਬੰਧੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 12 ਦਸੰਬਰ, 1996 ਨੂੰ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜੋ ਕਾਫੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ। ਆਦੇਸ਼ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 202 ਦੇ 1995 ਨਾਲ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 171 ਦੇ 1996 ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੀਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਟਾਰਨੀ ਜਨਰਲ, ਰਾਜਾਂ ਲਈ ਸੀਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ, ਪਾਰਟੀਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਰਜ਼ੀਦਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਸੀਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਮੀਕਸ ਕਿਊਰੀ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜੰਗਲਾਤ (ਸੰਰਕਸ਼ਣ) ਐਕਟ, 1980 ਨੂੰ ਹੋਰ ਵਿਨਾਸ਼ਕਾਰੀ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਅੰਤਤਃ ਵਾਤਾਵਰਣਿਕ ਅਸੰਤੁਲਨ ਵਿੱਚ ਪਰਿਣਾਮ ਕਰੇਗਾ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਇਸ ਲਈ ਜੰਗਲਾਤ ਦੇ ਸੰਰਕਸ਼ਣ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦਾ ਲਾਗੂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਜੰਗਲਾਤ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਜਾਂ ਵਰਗੀਕਰਨ ਜੋ ਵੀ ਹੋਵੇ। ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ:

“……..ਸ਼ਬਦ “ਜੰਗਲ” ਨੂੰ ਇਸਦੇ ਸ਼ਬਦਕੋਸ਼ੀ ਅਰਥ ਅਨੁਸਾਰ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵਰਣਨ ਸਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜੰਗਲਾਤ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਰਿਜ਼ਰਵਡ, ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਜੰਗਲਾਤ ਸੰਰਕਸ਼ਣ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 2(ਡੀ) ਅਨੁਸਾਰ ਨਾਮਜ਼ਦ ਹੋਵੇ। ਸੈਕਸ਼ਨ 2 ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲਾ “ਜੰਗਲਾਤ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ” ਸ਼ਬਦ ਨਾ ਸਿਰਫ “ਜੰਗਲ” ਨੂੰ ਸ਼ਬਦਕੋਸ਼ੀ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਬਲਕਿ ਸਰਕਾਰੀ

ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਜੰਗਲ ਵਜੋਂ ਦਰਜ ਕੋਈ ਵੀ ਖੇਤਰ ਭਾਵੇਂ ਮਾਲਕੀ ਜੋ ਵੀ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 2 ਲਈ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੰਗਲਾਤ ਸੰਰਕਸ਼ਣ ਐਕਟ, 1980 ਵਿੱਚ ਜੰਗਲਾਤ ਦੇ ਸੰਰਕਸ਼ਣ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਲਈ ਬਣਾਏ ਗਏ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਾਰੇ ਜੰਗਲਾਤ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਮਾਲਕੀ ਜਾਂ ਵਰਗੀਕਰਨ ਜੋ ਵੀ ਹੋਵੇ....."

35. ਇਹ ਹੋਰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ 'ਜੰਗਲ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਰਥ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜੰਗਲ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗੈਰ-ਜੰਗਲ ਗਤੀਵਿਧੀ ਲਈ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਲੋੜੀਂਦੀ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜੰਗਲ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਕੋਈ ਵੀ ਗਤੀਵਿਧੀ, ਬਿਨਾਂ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪੂਰਵ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਤੋਂ, ਤੁਰੰਤ ਬੰਦ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਹਰੇਕ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਮਾਹਰ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰੇ ਜੋ ਉਹ ਖੇਤਰ ਪਛਾਣੇ ਜੋ ਜੰਗਲ ਹਨ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਸੂਚਿਤ, ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਾਂ ਵਰਗੀਕ□ਤ ਹੋਣ ਜਾਂ ਨਾ ਹੋਣ, ਅਤੇ ਉਸ ਜੰਗਲ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕਾਨਾ ਹੱਕ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਅਤੇ ਉਹ ਖੇਤਰ ਵੀ ਪਛਾਣੇ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਜੰਗਲ ਸਨ, ਪਰ ਹੁਣ ਉਜਾੜ, ਨੰਗੇ ਜਾਂ ਸਾਫ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 'ਜੰਗਲ' ਅਤੇ 'ਜੰਗਲ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ' ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਯਥਾਰਥਵਾਦੀ ਅਤੇ ਵਿਅਵਹਾਰਿਕ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਿੱਤੀ।

36. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਸ੍ਰੀ ਬਨਾਰਸੀ ਦਾਸ ਆਈ.ਐਫ.ਐਸ., ਮੁੱਖ ਮੁੱਖ ਵਨ ਸੰਰਕਸ਼ਕ, ਹਰਿਆਣਾ ਵੱਲੋਂ ਪਰਿਵੇਸ਼ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਫੋਰਮ ਬਨਾਮ ਜੰਮੂ ਅਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹਲਫਨਾਮਾ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 6ਵੇਂ$_{SUPERSCRIPT}$ ਦਸੰਬਰ, 1996 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਲਫਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਹਰਿਆਣਾ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਜੰਗਲ ਖੇਤਰ 1,54,706 ਹੈਕਟੇਅਰ (1995-96) ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ 11,513 ਹੈਕਟੇਅਰ ਦੇ ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ. ਐਕਟ ਖੇਤਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ, ਪਹਿਲਾਂ (1985-86) ਹਰਿਆਣਾ ਵਿੱਚ ਜੰਗਲ ਖੇਤਰ 1,68,543 ਹੈਕਟੇਅਰ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ 26,499 ਹੈਕਟੇਅਰ ਦੇ ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ. ਐਕਟ ਖੇਤਰ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਜੰਗਲ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ. ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਸੀ। ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜੰਗਲਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ ਗਏ ਸਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ. ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ 12ਵੇਂ$_{SUPERSCRIPT}$ ਦਸੰਬਰ, 1996 ਨੂੰ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਨੇ ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ. ਐਕਟ ਖੇਤਰਾਂ ਨੂੰ ਜੰਗਲ ਜ਼ਮੀਨ ਵਜੋਂ ਆਪਣਾ ਇਲਾਜ ਕਰਨ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਵੇਖਾਂਗੇ, ਇਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੀ ਅਜਿਹਾ ਸੀ।

37. ਵਿੱਚ ਟੀ.ਐਨ. ਗੋਦਾਵਰਮਨ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਯੂਨੀਅਨ 7 ਇੱਕ ਹਲਫਨਾਮਾ ਸੀ 25 ਫਰਵਰੀ, 1997 ਨੂੰ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਸ੍ਰੀ ਐਸ.ਕੇ. ਮਹੇਸ਼ਵਰੀ, ਆਈ.ਏ.ਐਸ., ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਅਤੇ ਸਕੱਤਰ ਹਰਿਆਣਾ ਸਰਕਾਰ, ਜੰਗਲਾਤ ਵਿਭਾਗ। ਆਪਣੇ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ 12 ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 1996. ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਿਥੋਂ ਤੱਕ ਖੇਤਰਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਜੰਗਲ ਸਨ, ਪਰ ਵਿਗੜ ਗਏ ਜਾਂ ਘਟਾਏ ਗਏ ਜਾਂ ਸਾਫ਼ ਹੋ ਗਏ, ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਜ਼ਮੀਨ ਤੋਂ ਕੁਝ ਕੱਟ-ਆਫ ਮਿਤੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਕਿ PLP ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬੰਦ ਹੈ "ਜੰਗਲ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ" ਅਤੇ ਐਕਟ 1900 ਜਿੰਨਾ ਪੁਰਾਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, 25 ਅਕਤੂਬਰ, 1980 ਦੀ ਕੱਟ-ਆਫ ਮਿਤੀ ਉਸ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਜੰਗਲਾਤ (ਸੰਭਾਲ) ਐਕਟ, 1980 ਆਇਆ ਸੀ ਫੋਰਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜੋ ਜ਼ਮੀਨ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਧੀਨ ਬੰਦ ਹੈ PLP ਐਕਟ ਦਾ ਸਿਰਫ਼ ਬੰਦ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਇੱਕ ਜੰਗਲ ਹੈ। ਮਿਆਦ ਪੂੱਗਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬੰਦ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਹੁਣ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਜੰਗਲ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜੰਗਲਾਤ ਵਿਭਾਗ ਦੇ. ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਵਿਚ ਥੋੜ੍ਹੀ ਦੇਰ ਬਾਅਦ ਇਹ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਪੀ.ਐੱਲ.ਪੀ. ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਧੀਨ ਬੰਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਖੇਤਰ ਨੂੰ "ਗਿਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੰਗਲ" ਸਿਰਫ਼ ਬੰਦ ਹੋਣ ਦੀ ਮੁਦਰਾ ਦੌਰਾਨ। ਅਜਿਹੇ ਸਾਰੇ ਖੇਤਰਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਜੰਗਲਾਤ ਕਵਰ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਹੁਣ 149,680.49 ਹੈਕਟੇਅਰ ਹੈ।

38. ਹਲਫਨਾਮੇ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਟਾਊਨ ਅਤੇ ਕੰਟਰੀ ਪਲਾਨਿੰਗ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਨੇ 16ਵੀਂ ਮਾਰਚ, 1999 ਨੂੰ ਇਕ ਸੰਚਾਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਸੀ ਕਿ ਕਾਂਟ ਐਨਕਲੇਵ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਯੋਗ ਪਲਾਟਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਦਾਨਤਾ ਸੰਭਵ ਸੀ। ਸ੍ਰੀ ਐਸ.ਕੇ. ਮਹੇਸਵਰੀ ਦੇ ਹਲਫਨਾਮੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਬਿਨੈਕਾਰ ਅਤੇ ਟਾਊਨ ਅਤੇ ਕੰਟਰੀ

ਪਲਾਨਿੰਗ ਵਿਭਾਗ ਦੀਆਂ ਨੀਅਤਾਂ ਬਾਰੇ ਸ਼ੱਕ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਫੀ ਆਧਾਰ ਹੈ, ਪਰ ਅਸੀਂ ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਥੇ ਹੀ ਛੱਡ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ।

ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੋਰ ਆਦੇਸ਼

39. ਐਮ.ਸੀ. ਮੇਹਤਾ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ, ਦਿੱਲੀ ਰਿਜ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਬੋਰਡ ਵੱਲੋਂ 5ਵੀਂ ਦਸੰਬਰ, 2001 ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ (ਆਈ.ਏ ਨੰਬਰ 1785 ਦੀ 2001) ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਸੀ ਕਿ ਦਿੱਲੀ-ਹਰਿਆਣਾ ਸਰਹੱਦ ਦੇ ਨੇੜੇ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਖਣਨ ਕਾਰਜ ਕਾਰਨ ਖਣਨ ਖੱਡਾਂ ਤੋਂ ਭੂਜਲ ਦੀ ਵੱਡੀ ਮਾਤਰਾ ਬਾਹਰ ਪੰਪ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਤੱਕ ਦਿੱਲੀ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ, ਖਣਨ ਅਤੇ ਭੂਜਲ ਦੀ ਨਿਕਾਸੀ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਈ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਰਿਜ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਹਰਿਆਣਾ ਵਿੱਚ ਰਿਜ ਨੂੰ ਵੀ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਉਸੇ ਰੇਂਜ ਦਾ ਵਿਸਤਾਰ ਹੈ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਖਣਨ, ਭੂਜਲ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਅਤੇ ਵਨਸਪਤੀ ਆਦਿ ਦੀ ਤਬਾਹੀ ਨੂੰ ਵੀ ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਜਾਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਦਿੱਲੀ-ਹਰਿਆਣਾ ਸਰਹੱਦ ਤੋਂ ਹਰਿਆਣਾ ਵੱਲ 5 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਯਾਦ ਦਿਲਾਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ 11ਵੀਂ ਜੁਲਾਈ, 1990 ਨੂੰ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਪੀਣ ਯੋਗ ਪਾਣੀ ਦੀ ਉਪਲਬਧਤਾ ਅਤੇ ਭੂਜਲ ਸਰੋਤਾਂ ਤੋਂ ਪਾਣੀ ਦੀ ਉਪਲਬਧਤਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ।

40. ਦਿੱਲੀ ਰਿੱਜ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਬੋਰਡ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਅਰਜ਼ੀ ਉੱਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦਿਆਂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 6ਵੇਂ$_{SUPERSCRIPT}$ ਮਈ, 2002 ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ:

"IA ਨੰਬਰ 1785ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰੋ। ਸ੍ਰੀ ਭਰਤ ਸਿੰਘ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜਵਾਬ ਚਾਰ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਅੰਦਰ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਚਾਰ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਅੰਦਰ ਰਿਜੋਇੰਡਰ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ, ਅੱਜ ਤੋਂ 48 ਘੰਟਿਆਂ ਅੰਦਰ ਹਰਿਆਣਾ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ-ਹਰਿਆਣਾ ਸਰਹੱਦ ਤੋਂ ਹਰਿਆਣਾ ਪਾਸੇ ਦੇ ਰਿੱਜ ਅਤੇ ਅਰਾਵਲੀ ਪਹਾੜੀਆਂ ਵਿੱਚ 5 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਤੱਕ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਾਰੀਆਂ ਖਾਣਾਂ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਅਤੇ ਭੂਜਲ ਦੀ ਪੰਪਿੰਗ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। [ਸਾਡੇ ਵੱਲੋਂ ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ]।

41. ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ 22ਜੀ$_{SUPERSCRIPT}$ ਜੁਲਾਈ, 2002 ਨੂੰ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਦਿਨ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਪਰ ਐਮ.ਸੀ. ਮਹਿਤਾ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਯੂਨੀਅਨ.* ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਨਿਯੰਤਰਣ ਅਥਾਰਟੀ (ਈਪੀਸੀਏ) ਨੂੰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਵਾਤਾਵਰਣ ਸੰਬੰਧੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿਹਾ, ਪਸੰਦੀਦਾ ਤੌਰ ਤੇ ਨਿੱਜੀ ਦੌਰੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ। ਇਹ ਵੀ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਈਪੀਸੀਏ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ 29ਵੇਂ$_{SUPERSCRIPT}$ ਜਨਵਰੀ, 1998 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਇੱਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਵਾਤਾਵਰਣ (ਸੰਰੱਖਿਆ) ਐਕਟ, 1986 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 3(1) ਅਤੇ 3(3) ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਅਭਿਆਸ ਵਿੱਚ ਗਠਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਬੋਲਦਿਆਂ, ਈਪੀਸੀਏ ਨੂੰ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਅਤੇ ਬਚਾਉਣ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਨੂੰ ਰੋਕਣ, ਨਿਯੰਤਰਣ ਅਤੇ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਗਠਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

42. ਈਪੀਸੀਏ ਨੇ ਵਿਸ਼ਾ ਖੇਤਰ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਭੂਜਲ ਬੋਰਡ ਦੀ ਰਾਇ ਵੀ ਲਈ ਅਤੇ ਆਪਣੀ 9ਵੀਂ$_{SUPERSCRIPT}$ ਅਗਸਤ, 2002 ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਕਿ ਦਿੱਲੀ-ਹਰਿਆਣਾ ਸਰਹੱਦ ਤੋਂ ਹਰਿਆਣਾ ਪਾਸੇ ਦੇ ਰਿੱਜ ਅਤੇ ਅਰਾਵਲੀ ਪਹਾੜੀਆਂ ਵਿੱਚ 5 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਤੱਕ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਖਾਣਾਂ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਅਤੇ ਭੂਜਲ ਦੀ ਪੰਪਿੰਗ ਉੱਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

43. ਈਪੀਸੀਏ ਨੇ 21ਸਤੰਬਰ, 2002 ਨੂੰ ਇੱਕ ਹੋਰ ਰਿਪੋਰਟ ਦਿੱਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀਆਂ ਪਿਛਲੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਵੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ ਜੇ ਇਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਖਾਣਾਂ ਦੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਜਾਰੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਭੂਜਲ ਭੰਡਾਰਾਂ ਉੱਤੇ ਗੰਭੀਰ ਅਸਰ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਈਪੀਸੀਏ ਨੇ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਨਿਰਮਾਣ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜੋ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਸ਼ਹਿਰੀ ਆਬਾਦੀ ਨੂੰ ਕਾਫੀ ਵਧਾਉਣਗੇ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਦੇ ਸਰੋਤਾਂ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਅਤੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਤੁਰੰਤ ਕਦਮ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕੇ ਜਾਂਦੇ, ਇੱਕ

ਤੀਬਰ ਜੀਵਨ ਸੰਕਟ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਖਾਣਾਂ ਦੇ ਨੇੜੇ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਸਥਾਨਕ ਪਿੰਡਵਾਸੀਆਂ ਨਾਲ ਇੰਟਰਵਿਊ ਨੇ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਦੀ ਘਾਟ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਸਮੱਸਿਆ ਸੀ।

44. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਮਾਹਰ ਸੰਸਥਾ, ਜਿਸਨੂੰ ਕੇਂਦਰੀ ਸਸ਼ਕਤ ਕਮੇਟੀ (ਸੀ.ਈ.ਸੀ.) ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਵੱਲ ਵੀ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਮਾਹਰ ਸੰਸਥਾ 17ਵੀਂ ਸਤੰਬਰ, 2002 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਇੱਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਪਰਿਵੇਸ਼ (ਸੁਰੱਖਿਆ) ਐਕਟ, 1986 ਦੀ ਧਾਰਾ 3(3) ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਅਭਿਆਸ ਵਿੱਚ ਪਰਿਵੇਸ਼ ਅਤੇ ਜੰਗਲਾਤ ਮੰਤਰਾਲਾ ਦੁਆਰਾ ਗਠਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸੀ.ਈ.ਸੀ. ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਜੰਗਲਾਤ ਅਤੇ ਵਨਜੀਵ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਬੰਧਤ ਮੁੱਦਿਆਂ ਸਬੰਧੀ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਅਤੇ ਨਿਗਰਾਨੀ ਲਈ ਗਠਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੀ.ਈ.ਸੀ. ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਨਾ-ਪਾਲਣਾ ਸਬੰਧੀ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਦੀ ਵੀ ਉਮੀਦ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਤਿਕ੍ਰਮਣ ਅਤੇ ਹਟਾਉਣ, ਕਾਰਜ ਯੋਜਨਾਵਾਂ, ਮੁਆਵਜ਼ਾਤੀ ਵਨੀਕਰਣ, ਪੌਦੇ ਲਗਾਉਣ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੰਰੱਖਣ ਮੁੱਦਿਆਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

ਸੀ.ਈ.ਸੀ. ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ

D45. ਸੀ.ਈ.ਸੀ. ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਪਹਿਲੀਆਂ ਕੁਝ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ, ਜੋ 14ਵੀਂ ਦਸੰਬਰ, 2002 ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਯੋਗ ਹੈ। ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਕੀ ਕਾਰਨ ਲਈ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ 16ਵੀਂ ਦਸੰਬਰ, 2002 ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਿਥੇ ਜੰਗਲ (ਸੰਰੱਖਣ) ਐਕਟ, 1980 ਦੀ ਲਾਗੂਤਾ ਦਾ ਵਿਵਾਦ ਹੈ, ਉਥੇ ਖਣਨ ਗਤੀਵਿਧੀ ਨੂੰ ਤਬ ਤਕ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜਦ ਤਕ ਵਿਵਾਦ ਹੱਲ ਨਾ ਹੋ ਜਾਵੇ ਜਾਂ ਉਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਗੈਰ-ਜੰਗਲ ਗਤੀਵਿਧੀ ਲਈ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਾ ਮਿਲ ਜਾਵੇ।

ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਵੀ ਦਿੱਤੇ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਖੇਤਰਾਂ ਲਈ ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ. ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 4 ਅਤੇ 5 ਅਧੀਨ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਆਦਿ ਦੀ ਤੋੜ-ਫੋੜ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਵਿੱਚ 'ਜੰਗਲ' ਵਜੋਂ ਦਰਜ ਹਨ ਜਾਂ ਸਨ, ਭਾਵੇਂ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ ਹੋਵੇ, ਜੰਗਲ (ਸੰਰੱਖਣ) ਐਕਟ, 1980 ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਧੀਨ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਮਿਲਣ ਤੱਕ ਖਣਨ ਨੂੰ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਹਨ ਅਤੇ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਲੱਗਦੇ ਹਨ।

46. 46. ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਵਿੱਚ 25 ਨਵੰਬਰ, 2002 ਨੂੰ ਸੀ.ਈ.ਸੀ. ਨੇ ਤਿੰਨ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ, ਜੋ ਸਾਰੀਆਂ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਾ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਮਾਈਨਿੰਗ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਇਹ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਨਜਿੱਠਿਆ ਗਿਆ ਸੀ 18ਵੀਂ ਮਾਰਚ, 2004.1 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ। ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ 22ਵੀਂ ਜਨਵਰੀ, 2003 (ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਜੂਨ ਵਜੋਂ ਦਰਜ) ਨੂੰ ਸੀ.ਈ.ਸੀ. ਦੁਆਰਾ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ. ਐਕਟ* ਅਧੀਨ ਬੰਦ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਖਣਨ ਗਤੀਵਿਧੀ ਨੂੰ ਤਬ ਤਕ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ਜਦ ਤਕ ਮੋਏਫ (ਪਰਿਵੇਸ਼ ਅਤੇ ਜੰਗਲਾਤ ਮੰਤਰਾਲਾ) ਤੋਂ ਉਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਾਇਰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਾ ਹੋ ਜਾਵੇ, ਜੋ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਜੰਗਲ ਹਨ।"

ਇੱਕ ਹੋਰ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ, ਜੋ ਕਿ 7ਵੀਂ$_{SUPERSCRIPT}$ ਫਰਵਰੀ, 2003 ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਇਹ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਖਨਨ ਗਤੀਵਿਧੀ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਜਾਰੀ ਰਹੇ ਸੁਰਜਕੁੰਡ ਅਤੇ ਬਾਦਕਲ ਝੀਲਾਂ ਤੋਂ 2 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਤੱਕ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ 10ਵੀਂ$_{SUPERSCRIPT}$ ਮਈ, 1996 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ।

47. ਸਮੁੱਚੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ. ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੇ ਖੇਤਰ 'ਜੰਗਲ' ਹਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ. ਇਸ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਗੱਲ ਨੋਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ ਜੰਗਲਾਤ ਵਿਭਾਗ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਦੇ ਬੰਦ ਕੀਤੇ ਖੇਤਰਾਂ ਦਾ ਇਲਾਜ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦਿਖਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਇਸਦੇ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਵਿੱਚ 'ਜੰਗਲ' ਵਜੋਂ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦਾਇਰ ਹਲਫ਼ਨਾਮਿਆਂ ਦੀ ਵੀ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਬਾਜ਼ੀ ਕੀਤੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਐਸ.ਕੇ. ਮਹੇਸ਼ਵਰੀ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਬਨਾਰਸੀ ਦਾਸ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਿਛਲੇ ਹੁਕਮਾਂ

ਵੱਲ ਵੀ ਧਿਆਨ ਦਿਵਾਇਆ 12 ਦਸੰਬਰ, 1996 ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਦਾ ਇਹ ਤੱਥ ਸੀ ਅਜਿਹੇ ਬੰਦ ਨੂੰ ਮੋੜਨ ਲਈ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਇਜਾਜ਼ਤ ਮੰਗੀ ਗੈਰ-ਜੰਗਲਾਤ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮਿਤੀ ਦੇ ਪੱਤਰਾਂ ਦਾ ਵੀ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ 26 ਨਵੰਬਰ, 2002 ਅਤੇ 17 ਸਤੰਬਰ, 2001 ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਸੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ. ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਬੰਦ ਕੀਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਜੰਗਲ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਹੈ। ਇਹ ਅਦਾਲਤ, ਇਸਲਈ, ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਨੂੰ ਸੈਰ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ. ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਧੀਨ ਬੰਦ ਕੀਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨਹੀਂ ਹੈ

"ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, [ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ.] ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 4 ਅਤੇ 5 ਅਧੀਨ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਨਾ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਜੰਗਲ ਵਜੋਂ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਬਲਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹਲਫਨਾਮੇ ਵੀ ਦਾਖਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਜੋ ਖੇਤਰ ਨੂੰ "ਜੰਗਲ" ਦੱਸਦੇ ਹਨ। ਟੀ.ਐਨ. ਗੋਦਾਵਰਮਨ ਥਿਰੁਮੁਲਕਪਾਡ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ([1997] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 267) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਸ਼ਬਦ "ਜੰਗਲ" ਨੂੰ ਸ਼ਬਦਕੋਸ਼ ਦੇ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਜੰਗਲ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਚਾਹੇ ਮਾਲਕੀ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਵੇ। ਹਰਿਆਣਾ ਦੀ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ, ਐਫ.ਸੀ. ਐਕਟ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਖੇਤਰਾਂ ਨੂੰ ਜੰਗਲ ਵਜੋਂ ਮੰਨਣ ਲਈ ਹਲਫਨਾਮੇ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਜੰਗਲਾਤ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਮੋੜਨ ਲਈ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਮੰਗੀ ਹੈ।" ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ 8-12-1996 ਨੂੰ ਬਨਾਰਸੀ ਦਾਸ, ਮੁੱਖ ਮੁੱਖ ਵਨ ਸੰਰਕਸ਼ਕ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, ਹਰਿਆਣਾ ਵੱਲੋਂ ਦਾਖਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਲਫਨਾਮੇ ਦਾ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਐਨਵਾਇਰਨਮੈਂਟਲ ਅਵੇਅਰਨੈਸ ਫੋਰਮ ਬਨਾਮ ਜੰਮੂ ਅਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਰਾਜ ਦੇ [ਸਿਵਲ ਰਿਟ ਨੰ. 171 ਆਫ 1996] ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਇੱਕ ਪੱਤਰ ਵੱਲ ਵੀ ਖਿੱਚਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਕਿ 26-11-2002 ਨੂੰ ਫਰੀਦਾਬਾਦ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨਲ ਫਾਰੈਸਟ ਅਫਸਰ ਵੱਲੋਂ ਫਰੀਦਾਬਾਦ ਦੇ ਖਨਨ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੇ ਫਰੀਦਾਬਾਦ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਬਲਾਕ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜੰਗਲ ਖੇਤਰਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਸੂਚੀ ਅੱਗੇ ਭੇਜੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਜੰਗਲ ਖੇਤਰਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਖਨਨ ਗਤੀਵਿਧੀ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ 17-9-2001 ਨੂੰ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੁੱਖ ਵਨ ਸੰਰਕਸ਼ਕ, ਹਰਿਆਣਾ (ਪੰਚਕੂਲਾ) ਵੱਲੋਂ ਪਰਿਵੇਸ਼ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਹਰਿਆਣਾ ਨੂੰ ਭੇਜੇ ਗਏ ਇੱਕ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਖਨਨ ਗਤੀਵਿਧੀ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।

ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਸੀਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੋਮਰਸਾਲਟ ਲੈਣ ਦੀ ਅਨੁਮਤੀ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੇ ਅਤੇ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਕਿ ਖੇਤਰ ਜੰਗਲ ਹੈ ਕੁਝ ਗਲਤਫਹਮੀਆਂ ਅਧੀਨ ਸੀ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਐਫਸੀ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ, ਇਹ ਖੇਤਰ ਜੰਗਲ ਵਜੋਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਗੈਰ-ਵਨਜੀ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਵਰਤਣ ਲਈ, ਐਫਸੀ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇਗੀ।

48. ਰਿਕਾਰਡ ਉੱਤੇ ਵਿਸਥਾਰਪੂਰਨ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣ ਦੇ ਬਾਅਦ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 18ਵੇਂ$_{SUPERSCRIPT}$ ਮਾਰਚ, 2004 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਨਿਸਚਿਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਹ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਇੱਕ ਮਾਨੀਟਰਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਜਿਸ ਨੇ ਕੀਤਾ, "ਅਰਾਵਲੀ ਪਹਾੜੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸਮੁੱਚੀ ਇਕੋ-ਬਹਾਲੀ ਦੇ ਯਤਨਾਂ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕਰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਤਕਨੀਕੀ ਸਹਾਇਤਾ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਇੱਥੇ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ।" ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ 6ਵੇਂ$_{SUPERSCRIPT}$ ਮਈ, 2002 ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਆਦੇਸ਼ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਮਾਨੀਟਰਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬਦਲਿਆ ਜਾਂ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਵੀ ਨਿਸਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਉੱਤੇ, ਪੀਐਲਪੀਏ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਧੀਨ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਖਣਨ ਗਤੀਵਿਧੀ ਬਿਨਾਂ ਜੰਗਲ (ਸੰਰਕਸ਼ਣ) ਐਕਟ, 1980 ਅਧੀਨ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।

49. ਇਸ ਲਈ, ਖਣਨ ਗਤੀਵਿਧੀ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦਿੱਲੀ-ਹਰਿਆਣਾ ਸਰਹੱਦ ਤੋਂ ਹਰਿਆਣਾ ਪਾਸੇ ਦੇ ਰਿਜ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਅਰਾਵਲੀ ਪਹਾੜੀਆਂ ਵਿੱਚ 5 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਤੱਕ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਭੂਜਲ ਦੀ ਪੰਪਿੰਗ ਵੀ ਰੋਕ ਦਿੱਤੀ।

ਸੀ.ਈ.ਸੀ. ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਰਿਪੋਰਟਾਂ

50. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲਿਆਂ ਅਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਭਾਰੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਿ ਅਰਾਵਲੀ ਪਹਾੜਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਬਿਨਾਂਤੀਕਰਤਾ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਜੋ ਕਿ ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ. ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਧੀਨ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਸਮੱਗਰੀ ਸੀ, ਜਿਊਂਦਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਬਿਨਾਂਤੀਆਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਸੀ.ਈ.ਸੀ. ਨੂੰ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ।

51. 12ਵੀਂ ਸਤੰਬਰ, 2007 ਦੀ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਜੋ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਗੁੜਗਾਂਵ ਅਤੇ ਫਰੀਦਾਬਾਦ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿੱਚ ਖਨਨ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ, ਸੀ.ਈ.ਸੀ. ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ. ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਧੀਨ ਨੋਟੀਫਾਈ ਕੀਤੇ ਗਏ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਨਕਸ਼ੇ ਉਚਿਤ ਪੈਮਾਨਿਆਂ 'ਤੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਉਹ ਖੇਤਰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਇਹ ਖੇਤਰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਵਨੀਕਰਣ ਨਕਸ਼ਿਆਂ, ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਮਿਆਂ ਦੀ ਸੈਟੇਲਾਈਟ ਇਮੇਜਰੀ, ਅਰਾਵਲੀ ਵਨੀਕਰਣ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਪ੍ਰਗਤੀ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵੇਰਵਿਆਂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਕ੍ਰਾਸ ਵੈਰੀਫਾਈ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਵੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਖੇਤਰ ਨਿਸ਼ਾਨਜ਼ਦ ਅਤੇ ਖਨਨ ਗਤੀਵਿਧੀ ਲਈ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਜ਼ੋਨ ਵਜੋਂ ਵਰਤੇ ਜਾਣ।

52. 5ਵੀਂ ਦਸੰਬਰ, 2007 ਦੀ ਇੱਕ ਸਹਾਇਕ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਸੀ.ਈ.ਸੀ. ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ. ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਧੀਨ ਨੋਟੀਫਾਈ ਕੀਤੇ ਗਏ ਖੇਤਰਾਂ ਨੂੰ ਕਾਲੋਨੀਕਰਣ, ਫਾਰਮ-ਹਾਊਸਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਨਿਰਮਾਣ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਾਂ ਵਰਤਣ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕਈ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਬੰਧਤ ਵਿਭਾਗਾਂ ਵੱਲੋਂ ਅਤੀਤ ਵਿੱਚ ਵਨ ਵਿਭਾਗ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਯੋਗ ਨੋ ਐਤਰਾਜ਼ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟਾਂ ਦੀ ਤਾਕਤ 'ਤੇ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸੀ.ਈ.ਸੀ. ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਖਨਨ ਸਬੰਧੀ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਕਾਲੋਨੀਕਰਣ, ਫਾਰਮ-ਹਾਊਸਾਂ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਆਦਿ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ 'ਤੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹਨ। ਇਹ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ. ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਧੀਨ ਨੋਟੀਫਾਈ ਕੀਤੇ ਗਏ ਖੇਤਰਾਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਵੀ ਕਾਲੋਨੀਕਰਣ, ਫਾਰਮ-ਹਾਊਸਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਨਿਰਮਾਣ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਲਈ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਜ਼ੋਨ ਵਜੋਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾਵੇ। ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਜ਼ੋਨ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਆਗਿਆ ਲੈ ਕੇ ਹੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ।

53. ਫਿਰ ਵੀ CEC ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਨੇ 28 ਅਗਸਤ, 2008 ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਇਹ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਏ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਮੀਟਿੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਦੋ-ਪੜਾਵੀ ਪਹੁੰਚ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਪਹਿਲਾ ਕਦਮ ਉਹਨਾਂ ਖੇਤਰਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨਾ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਅਰਾਵਲੀ ਦੀਆਂ ਪਹਾੜੀਆਂ ਵਿੱਚ ਮਾਈਨਿੰਗ, ਬਸਤੀਕਰਨ ਆਦਿ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਪਰ ਅਜਿਹਾ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਹਨਾਂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਜਾਂ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮ। ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚ, ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ, ਖੇਤਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਗੇ PLP ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੂਜਾ ਕਦਮ ਹੋਵੇਗਾ ਮਾਈਨਿੰਗ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਿਆਪਕ ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਤੈਅ ਕਰਨ ਲਈ, ਅਰਾਵਲੀ ਦੀਆਂ ਪਹਾੜੀਆਂ ਵਿੱਚ ਬਸਤੀਕਰਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਗੈਰ-ਜੰਗਲਾਤ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਜੋ ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਨਿਗਰਾਨੀ ਵਿਧੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੇਗੀ। ਮੋਟੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਸਿਰਫ ਅਜਿਹੀਆਂ ਗੈਰ-ਜੰਗਲਾਤ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੋਵੇਗੀ, ਜੋ ਕਿ ਹਨ ਬਿਲਕੁਲ ਜ਼ਰੂਰੀ ਅਤੇ ਅਟੱਲ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ।

54. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਮਨਾਹੀ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ, ਮੈਕਰੋ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਦੀ ਤਿਆਰੀ, ਸਮੇਤ ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ. ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਬੰਦ ਖੇਤਰਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਜੰਗਲ (ਸੰਰਕਸ਼ਣ) ਐਕਟ, 1980 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੀ ਖਾਣਾਂ ਅਤੇ ਕਾਲੋਨੀਜ਼ਾਂ ਲਈ ਵਿਧੀ ਅਤੇ ਪਦ੍ਧਤੀ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਲਈ ਇੱਕ ਬੈਠਕ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਇਹ ਸਭ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਅਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲਈ

ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਵੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮਨਾਹੀ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਕਸ਼ੇ ਤਿਆਰ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮੈਕਰੋ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਪਛਾਣ ਪੂਰੀ ਹੋ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਕ ਵਿਸਥਾਰਤ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਮੁੱਚਿਤ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਨਾਹੀ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ ਚੱਲ ਰਹੀ ਗੈਰ-ਜੰਗਲਾਤੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਦਾ ਤੁਰੰਤ ਅੰਤ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰੇਗੀ।

55. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀ.ਈ.ਸੀ. ਵੱਲੋਂ 13ਵੀਂ ਨਵੰਬਰ, 2008 ਨੂੰ ਇੱਕ ਹੋਰ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹਰਿਆਣਾ ਵਿੱਚ ਅਰਾਵਲੀ ਪਹਾੜੀਆਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ-ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਨਕਸ਼ੇ ਅਤੇ ਮੈਕਰੋ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਦਕਿ ਰਿਪੋਰਟ ਕਾਫੀ ਵਿਸਥਾਰਤ ਹੈ, ਸਾਡੇ ਲਈ ਚਿੰਤਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਅਨੰਗਪੁਰ ਦਾ ਰਾਜਸਵ ਨਕਸ਼ਾ ਸੈਟੇਲਾਈਟ ਚਿੱਤਰਕਾਰੀ ਉੱਤੇ ਸੁਪਰਿਮਪੋਜ਼ਡ ਦਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ. ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਧੀਨ ਬੰਦ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪਿੰਡ ਦੀ ਗਿਣਤੀ, ਕਾਲੋਨੀਆਂ, ਫਾਰਮ-ਹਾਊਸਾਂ ਅਤੇ ਖਾਣਾਂ ਸਥਿਤ ਸਨ। ਇੱਕ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਉਲੰਘਣਕਾਰੀ ਬਿਨੈਕਾਰ (ਕਾਂਟ ਐਨਕਲੇਵ) ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ 14ਵੀਂ ਮਈ, 2008 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਸੀ (ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਥੋੜ੍ਹੀ ਦੇਰ ਬਾਅਦ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ)। ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ. ਐਕਟ-ਵੱਡੇ ਪੈਮਾਨੇ ਉੱਤੇ ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ. ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਧੀਨ ਬੰਦ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਿੱਜੀ ਲਾਭਾਂ ਲਈ ਖੇਤਰਾਂ ਦੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਰਤੋਂ ਵਾਤਾਵਰਣ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਸੀ। ਇਹ ਸੁਝਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਬਿਨਾਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਸਕ੍ਰਿਯ ਸਾਂਝ ਅਤੇ ਸਹਾਇਤਾ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਭੂਜਲ ਪੱਧਰ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਘਟ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ 'ਡਾਰਕ ਜ਼ੋਨ ਫਾਰ ਗਰਾਊਂਡ ਵਾਟਰ' ਵਜੋਂ ਚਿੰਨ੍ਹਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਸੀ। ਕੁਝ ਕੁ ਚਿੰਤਾਜਨਕ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਸੀ.ਈ.ਸੀ. ਵੱਲੋਂ ਸੁਝਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ. ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਧੀਨ ਬੰਦ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ ਤੇ ਉਸਾਰੇ ਗਏ ਕਾਲੋਨੀਆਂ, ਫਾਰਮ-ਹਾਊਸਾਂ, ਬੈਂਕਵਿਟ ਹਾਲਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਇਮਾਰਤਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਾਂਟ ਐਨਕਲੇਵ ਨੂੰ ਢਾਹੁਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

56. ਇੱਕ ਹੋਰ ਰਿਪੋਰਟ (ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਚਿੰਤਤ ਹਾਂ) ਸੀ.ਈ.ਸੀ. ਵੱਲੋਂ 15ਵੇਂ$_{SUPERSCRIPT}$ ਜਨਵਰੀ, 2009 ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਾਰੇ ਭੂ-ਸੁਧਾਰਿਤ ਪਿੰਡ ਦੇ ਨਕਸ਼ਿਆਂ ਉੱਤੇ ਮੇਲ ਖਾਂਦੀਆਂ ਉਪਗ੍ਰਹ ਚਿੱਤਰਾਂ ਨਾਲ ਕੰਮ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਪਿੰਡ ਅਨੁਸਾਰ ਭੂਮੀ-ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਨਕਸ਼ੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਭਾਗ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਉਪਗ੍ਰਹ ਚਿੱਤਰ, ਸਕੈਨ ਕੀਤੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਨਕਸ਼ੇ ਅਤੇ ਉਪਗ੍ਰਹ ਚਿੱਤਰਾਂ ਉੱਤੇ ਸੁਪਰ-ਇੰਪੋਜ਼ਡ ਪਿੰਡ ਦੇ ਨਕਸ਼ੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ. ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਧੀਨ ਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰਾਂ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨਦੇਹੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

57. ਉੱਪਰੋਕਤ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਕਾਲੋਨੀਆਂ, ਇਮਾਰਤਾਂ, ਬੈਂਕਵਿਟ ਹਾਲਾਂ, ਫਾਰਮ-ਹਾਊਸਾਂ, ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਕਾਲਜਾਂ, ਸਕੂਲਾਂ, ਆਸ਼ਰਮਾਂ, ਆਦਿ ਨੂੰ ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ. ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਧੀਨ ਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰਾਂ ਜਾਂ ਜੰਗਲਾਤ ਢੱਕੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਪਾਏ ਗਏ। ਸੀ.ਈ.ਸੀ. ਨੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ ਕਿ ਉੱਪਰੋਕਤ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਢਾਂਚਿਆਂ ਦੀ ਢਾਹੁਣ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਖੇਤਰਾਂ ਦੀ ਮੁੜ ਵਸਾਉਣੀ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਾਂਟ ਐਨਕਲੇਵ) ਨੂੰ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਸਮੇਂ ਬੱਧ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਚੁੱਕਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਜਾਂ ਖਰੀਦ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਅਜਿਹੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਜੰਗਲਾਤੀ ਵਰਤੋਂਆਂ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਮਨਜ਼ੂਰੀ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਨੇ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਢਾਹੁਣ ਨਾਲ ਗੰਭੀਰ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਸੀ.ਈ.ਸੀ. ਇਸ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸੀ.ਈ.ਸੀ. ਨੇ ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ. ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਧੀਨ ਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰਾਂ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਅਰਬਨ ਡਵੈਲਪਮੈਂਟ ਅਥਾਰਿਟੀ ਦੇ ਪਛਾਣੇ ਗਏ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪੈਂਦੇ ਹੋਰ ਜੰਗਲਾਤ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮਿਤੀਕਰਨ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ, ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ. ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਧੀਨ ਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਜੰਗਲਾਤ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਇਮਾਰਤਾਂ ਅਤੇ ਢਾਂਚਿਆਂ ਦੀ ਢਾਹੁਣ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਖੇਤਰਾਂ ਦੀ ਮੁੜ ਵਸਾਉਣੀ ਲਈ ਅਸਰਦਾਰ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ ਜਾਣ।

58. ਸੀ.ਈ.ਸੀ. ਦੀ 15ਵੀਂ ਜਨਵਰੀ, 2009 ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਨੇ ਸ਼੍ਰੀ ਧਰਮ ਵੀਰ, ਰਾਜ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਦੁਆਰਾ 15ਵੀਂ ਮਾਰਚ, 2009 ਨੂੰ ਐਮ.ਸੀ. ਮੇਹਤਾ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹਲਫਨਾਮਾ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ। ਹਲਫਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਤੌਰ ਤੇ ਫਰੀਦਾਬਾਦ ਦੀ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਦੀ ਗੱਲ

ਹੈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ 13ਵੀਂ ਮਈ, 1998 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਲਾਗੂ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਉਚਿਤ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਾਲ ਇਮਾਰਤਾਂ ਦਾ ਉਸਾਰਨਾ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ ਉੱਤੇ, ਇਹ ਗਲਤ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ, ਜੇ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ, ਸਿਰਫ ਝੁੱਗੀਆਂ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਦੀ ਹੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਮਾਰਤਾਂ ਦੀ ਨਹੀਂ। ਜਿਹੜੇ ਤੌਰ ਤੇ ਟਾਊਨ & ਕੰਟਰੀ ਪਲਾਨਿੰਗ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕਾਂਟ ਐਨਕਲੇਵ ਨੂੰ 17ਵੀਂ ਅਪ੍ਰੈਲ, 1984 ਨੂੰ ਹਰਿਆਣਾ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮਨ ਐਕਟ, 1975 ਦੀ ਧਾਰਾ 23 ਅਧੀਨ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਨਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇ ਉੱਪਰੋਕਤ ਛੋਟ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਭਰੇ ਨਿਰਮਾਣਾਂ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਰਹਿਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ 18ਵੀਂ ਅਗਸਤ, 1992 ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

59. 25 ਅਕਤੂਬਰ, 2010 ਨੂੰ ਦਾਇਰ ਇੱਕ ਹਲਫਨਾਮਾ ਚੀਫ ਟਾਊਨ ਪਲਾਨਰ ਵੱਲੋਂ ਟਾਊਨ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਯੋਜਨਾ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਲਫਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਫਰੀਦਾਬਾਦ ਲਈ ਵਿਕਾਸ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਸ਼ਡਿਊਲਡ ਰੋਡਜ਼ ਅਤੇ ਕੰਟਰੋਲਡ ਏਰੀਆਜ਼ ਰਿਸਟ੍ਰਿਕਸ਼ਨਜ਼ ਆਫ ਅਨਰੈਗੁਲੇਟਡ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਐਕਟ, 1963 ਅਤੇ ਐਨ.ਸੀ.ਆਰ. ਪਲਾਨਿੰਗ ਬੋਰਡ ਐਕਟ, 1985 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਵਿਕਾਸ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ 1991 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਵਿਕਾਸ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਵਿੱਚ, ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ, ਵਪਾਰਕ, ਉਦਯੋਗਿਕ, ਜਨਤਕ ਅਤੇ ਅਰਧ-ਜਨਤਕ ਵਰਤੋਂ, ਖੇਤੀਬਾੜੀ, ਹਰਾ ਭਰਾ ਖੇਤਰ, ਆਦਿ ਲਈ ਵਰਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕਾਂਟ ਐਨਕਲੇਵ ਨੂੰ ਹਰਿਆਣਾ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ ਆਫ ਅਰਬਨ ਏਰੀਆਜ਼ ਐਕਟ, 1975 ਦੀ ਧਾਰਾ 23 ਅਧੀਨ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਨੂੰ ਜੰਗਲਾਤ ਵਿਭਾਗ ਰਾਹੀਂ ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਅਧੀਨ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅੰਤਿਮ ਵਿਕਾਸ ਯੋਜਨਾ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸ਼ਹਿਰੀਕਰਨ ਲਈ ਚਿੰਨ੍ਹਿਤ ਖੇਤਰ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਟਾਊਨ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਯੋਜਨਾ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ. ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਅਗਲੇ ਕਦਮ ਵੀ ਚੁੱਕੇ ਗਏ ਸਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਹਲਫਨਾਮਾ ਇਸ ਗੱਲ ਬਾਰੇ ਚੁੱਪ ਹੈ ਕਿ ਟਾਊਨ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਯੋਜਨਾ ਵਿਭਾਗ ਦੀਆਂ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਡੀ-ਨੋਟੀਫਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਲਫਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ 13 ਮਈ, 1998 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਟਾਊਨ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਯੋਜਨਾ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਬਿਲਡਿੰਗ ਪਲਾਨਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਅਤੇ 23 ਦਸੰਬਰ, 2004 ਨੂੰ ਹਿੱਸਾ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਦੇ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਵੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਹਲਫਨਾਮੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਹ ਨਿਆਂ ਦੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਹਰਿਆਣਾ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ ਆਫ ਅਰਬਨ ਏਰੀਆਜ਼ ਐਕਟ, 1975 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਅਧੀਨ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਛੋਟ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉੱਠੇ ਨਿਰਮਾਣਾਂ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਰਹਿਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਉੱਤੇ ਅੰਤਿਮ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਉੱਤੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕਰੇਗੀ।

ਇੱਕ ਹੋਰ ਕੋਲੋਨਾਈਜੇਸ਼ਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ

60. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕਈ ਪੱਤਰਾਂ, ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਅਤੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨਾਲ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਆਪਣੀ ਕੋਲੋਨਾਈਜੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਨਿਰਮਾਣ ਗਤੀਵਿਧੀ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਹੋਰ ਮੋਰਚਾ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਜਿਸਦੀ ਮਾਲਕੀ ਉਸਦੇ ਕੋਲ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਅਨੰਗਪੁਰ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰ 9 ਤੋਂ 16 ਤੱਕ ਸੀ। ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੇ ਡਬਲਿਊ.ਪੀ. ਨੰਬਰ 4677 ਦੇ 1985 ਵਿੱਚ ਐਲ.ਏ. ਨੰਬਰ 1901 ਦੇ 2005 ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ (ਐਮ.ਸੀ. ਮੇਹਤਾ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ)। ਇਸ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ, ਬਿਨੈਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਅਨੰਗਪੁਰ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰ 9 ਤੋਂ 16 ਦਾ ਇਕਲੌਤਾ ਕਬਜ਼ੇਦਾਰ ਹੈ, ਜਿਸਨੇ ਇਸਨੂੰ ਸਹੀ ਮਾਲਕਾਂ ਤੋਂ ਖਰੀਦਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ ਹਰਿਆਣਾ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮਨ ਐਕਟ, 1975 ਦੀ ਧਾਰਾ 23 ਅਧੀਨ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਕਾਂਟ ਐਨਕਲੇਵ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਛੋਟ 17 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1984 ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੇ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਵਿਕਾਸਸ਼ੀਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦੇਣ ਵਿੱਚ 50 ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਖਰਚ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੇ ਲਗਭਗ 1500 ਪਲਾਟ ਖਰੀਦਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵੇਚੇ ਜਾਂ ਬੁੱਕ ਕੀਤੇ ਜਾਂ ਅਲਾਟ ਕੀਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਲਗਭਗ 450-500 ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਕਨਵੇਅੰਸ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਰਜਿਸਟਰ ਕੀਤੇ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਸਨ। ਇਹ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਖਾਣਾਂ

ਕੇਂਦਰਿਤ ਸਨ ਅਤੇ ਵਨ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਗਲਤ ਸਮਝੇ ਗਏ ਸਨ। ਨਤੀਜਤਨ, 31 ਜਨਵਰੀ, 2005 ਨੂੰ ਵਨ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਟਾਊਨ ਪਲਾਨਰ, ਫਰੀਦਾਬਾਦ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੰਚਾਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਸੀ ਕਿ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ.ਏ. ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਬੰਦ ਖੇਤਰ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਗੈਰ-ਜੰਗਲ ਵਰਤੋਂ ਮਨਾਹੀ ਸੀ। ਇਸ ਸੰਚਾਰ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਟਾਊਨ ਪਲਾਨਰ ਨੇ ਕਾਂਟ ਐਨਕਲੇਵ ਦੇ ਪਲਾਟ ਧਾਰਕਾਂ ਦੀਆਂ ਬਿਲਡਿੰਗ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮਨਜ਼ੂਰ ਜਾਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀਆਂ ਇਮਾਰਤਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਦੇ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

61. ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੋਵੇ ਕਿ ਕੇਵਲ ਖਾਣਾਂ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਹੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਮਨਾਹੀ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੇ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਨਿਰਮਾਣ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ 13 ਮਈ, 1998 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਏਇਹ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪਲਾਟਾਂ ਦੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਬਿਲਡਿੰਗ ਪਲਾਨਾਂ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਅਤੇ ਮੁਕੰਮਲਤਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ।

62. 24ਵੇਂ ਜੁਲਾਈ, 2006 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਨੂੰ ਆਈ.ਏ. ਨੰਬਰ 1901 ਦੇ 2005 ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਹਲਫਨਾਮਾ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ। ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰੇਮ ਪ੍ਰਸ਼ਾਂਤ, ਆਈ.ਏ.ਐਸ. ਵੱਲੋਂ 19ਵੇਂ ਸਤੰਬਰ, 2006 ਨੂੰ ਦਾਖਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਵਿਸਥਾਰਤ ਹਲਫਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇੰਟਰ ਅਲੀਆ, ਕਿ ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ. ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ 18ਵੇਂ ਅਗਸਤ, 1992 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੇ ਅੰਗਨਪੁਰ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰ 9 ਤੋਂ 16 ਤੱਕ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਹੈ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਤਬ ਤੋਂ ਇਸ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਜੰਗਲ ਵਜੋਂ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਸਰਕਾਰੀ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਜੰਗਲਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਵ੍ਹ.ਪੀ.ਨੰਬਰ 202 ਦੇ 1995 ਵਿੱਚ ਜੰਗਲ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਦਾਖਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਲਫਨਾਮੇ ਦਾ ਵੀ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਵਿਸ਼ਾ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਜੰਗਲ ਵਜੋਂ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜੰਗਲ (ਸੰਰਕਸ਼ਣ) ਐਕਟ, 1980 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਹਲਫਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ 12ਵੇਂ ਦਸੰਬਰ, 1996 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮ ਦਾ ਵੀ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ 'ਜੰਗਲ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਸ਼ਬਦਕੋਸ਼ੀ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਜੰਗਲ ਵਜੋਂ ਮੰਨੀ ਗਈ ਕੋਈ ਵੀ ਖੇਤਰ, ਮਾਲਕੀ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਜੰਗਲ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ 18ਵੇਂ ਮਾਰਚ, 2004 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਵੀ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

63. ਹਲਫਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਚੀਫ ਕੰਜਰਵੇਟਰ ਆਫ ਫੋਰੈਸਟਸ, ਨੇ ਟਾਊਨ & ਕੰਟਰੀ ਪਲਾਨਿੰਗ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਨੂੰ 27ਵੇਂ ਜਨਵਰੀ, 2006 ਨੂੰ ਇੱਕ ਪੱਤਰ ਦੁਆਰਾ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਜੋ ਕਿ ਅਨੰਗਪੁਰ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰ 9 ਤੋਂ 16 ਹੈ, ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਅਧੀਨ ਨੋਟੀਫਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਉਪਰੋਕਤ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ 18ਵੇਂ ਮਾਰਚ, 2004 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਜੰਗਲ ਵਜੋਂ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਚੂੰਕਿ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਜੰਗਲ ਵਿਭਾਗ ਨਾਲ ਗੈਰ-ਜੰਗਲਾਤੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਜੰਗਲ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮੋੜ ਸੰਬੰਧੀ ਕੋਈ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਟਾਊਨ & ਕੰਟਰੀ ਪਲਾਨਿੰਗ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਨੇ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ 27ਵੇਂ ਜੂਨ, 2006 ਨੂੰ ਇੱਕ ਪੱਤਰ ਦੁਆਰਾ ਅਨੰਗਪੁਰ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰ 9 ਤੋਂ 16 ਲਈ ਗੈਰ-ਜੰਗਲਾਤੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਜੰਗਲ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮੋੜ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਸੀ, ਜੰਗਲ (ਸੰਰਕਸ਼ਣ) ਐਕਟ, 1980 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ।

64. ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ 14 ਮਈ, 2008 ਨੂੰ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਚੁਣੌਤੀ ਅਸਲ ਵਿੱਚ 31 ਜਨਵਰੀ 2005 ਦੇ ਸੰਚਾਰ ਨੂੰ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨਾਲ, ਤਿੰਨ-ਜੱਜ ਬੈਂਚ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪਲਾਟ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਉਸ 'ਤੇ ਨਿਰਮਾਣ ਕਰਨਾ ਕਿਸੇ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਸਾਫ਼ ਕਰਨ ਜਾਂ ਤੋੜਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ 18 ਅਗਸਤ ਦੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਮਨਾਹੀ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, 1992. ਇਹ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਪੈਰਾ 12 ਵਿੱਚ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ:

65. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕੇਂਦਰੀ ਭੂਜਲ ਬੋਰਡ ਦੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਨੂੰ ਵੀ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਸੀ ਕਿ ਅਨੰਗਪੁਰ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸ਼ਨਵਾਲੇ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਜੋਖਮੀ ਭੂਜਲ ਸਥਿਤੀ ਵਜੋਂ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿ ਉਥੇ ਪਰਯਾਪਤ ਪਾਣੀ ਦੇ ਭੰਡਾਰਾਂ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਿਰਮਾਣ ਕਾਰਜ ਦਾ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਅਸਰ ਪੈਣਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਫਰੀਦਾਬਾਦ ਵਿੱਚ ਭੂਜਲ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇੱਕ ਨਾਜ਼ੁਕ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਹੈ।

“ਸੈਕਸ਼ਨ 4 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਜਦੋਂ ਕਲੀਅਰਿੰਗ ਜਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਤੋੜਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਆਪਣੇ ਆਪ ਤੋਂ ਇੱਕ ਬਾਰ ਹੈ (sic for) ਤਾਜ਼ੀ ਉਸਾਰੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਕ ਉਸਾਰੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕੇਵਲ ਤਾਂ ਹੀ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਖੇਤਰ/ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਸਾਫ਼ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਤੋੜਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਮਨਾਹੀ 1992 ਦੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ (ਜੀ) 'ਤੇ ਨਿਰਭਰਤਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੈ ਗਲਤ ਧਾਰਨਾ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਅੰਦਰ ਆਗਿਆਯੋਗ ਗਤੀਵਿਧੀ ਦੀ ਆਗਿਆ ਹੈ ਧਾਰਾ (ਜੀ) ਸ਼ਹਿਰ ਅਤੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਵਸਨੀਕਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਖੇਤਰ ਦੀ ਸੀਮਾ ਜਾਂ ਆਸਪਾਸ। ਦਾਖਲ ਮਾਮਲਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇੱਥੇ ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਨੇ ਵਿਵਾਦਿਤ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਪਲਾਟ ਵਿਕਸਤ ਕੀਤੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵੇਚ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜੋ ਕਸਬਿਆਂ ਦੇ ਵਾਸੀ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪਿੰਡ, ਪਰ ਕੋਈ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਬਾਹਰੋਂ, ਅਤੇ ਇਸਲਈ ਧਾਰਾ (ਜੀ) ਦੀ ਸੈਕਸ਼ਨ 4 ਦੀ ਕੋਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇੱਕ ਪਲਾਟ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਤੱਥ ਅਤੇ ਫਿਰ ਉਸ 'ਤੇ ਉਸਾਰੀ ਕਲੀਅਰਿੰਗ ਜਾਂ ਤੋੜਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿਸੇ ਖੇਤਰ ਜਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਤੱਕ।"

66. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ 14ਵੇਂ$_{SUPERSCRIPT}$ ਮਈ, 2008 ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਿਨੇਦੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਤਰਕਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਿੰਨ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਉਚਿਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਕਿ ਬਿਨੇਦੀ ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ. ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ ਅਨੰਗਪੁਰ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਖਾਸਰਾ ਨੰਬਰ 9 ਤੋਂ 16 ਤੱਕ ਦੀ ਸੂਚਿਤ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਨਿਰਮਾਣ ਕਾਰਜ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਪਹਿਲਾਂ ਚਰਚਾ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਹੁਣ ਰੈਸ ਇੰਟੇਗਰਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਚਰਚਾ ਜਾਂ ਜਾਂਚ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਇੱਕ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸੀ ਨੋਟ

67. ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ. ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਅਧੀਨ ਬੰਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਖੇਤਰਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਬੀ. ਐਸ. ਸੰਧੂ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਣ ਲਈ ਆਇਆ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਰੋਪੜ ਵਿੱਚ ਕਰੋਰਾਨ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਲਗਭਗ 3,700 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ. ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਅਧੀਨ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਫਾਰੇਸਟ ਹਿੱਲ ਗੋਲਫ ਅਤੇ ਕੰਟਰੀ ਕਲੱਬ ਨੂੰ ਬੰਦ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਅਤੇ ਜੰਗਲਾਤ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਉਲੰਘਣ ਵਿੱਚ ਵਿਕਸਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ 12ਵੀਂ ਦਸੰਬਰ, 1996 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸੀ।

38. ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਾਰੀ ਨਿਰਭਰਤਾ ਜਤਾਈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਸਕੇ ਕਿ ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ. ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਸੂਚਨਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਬੰਦ ਜ਼ਮੀਨ 'ਜੰਗਲ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ' ਨਹੀਂ ਬਣ ਜਾਂਦੀ। ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਇਹੀ ਦਲੀਲ ਕੰਟਰੀ ਕਲੱਬ ਦੇ ਮਾਲਕ/ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ (ਸੰਧੂ) ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਉਠਾਇਆ ਸੀ। ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨਿੱਜੀ ਜ਼ਮੀਨ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਔਪਚਾਰਿਕ ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਭਾਰਤੀ ਜੰਗਲ ਐਕਟ, 1927 ਦੀ ਧਾਰਾ 35 ਅਧੀਨ ਜੰਗਲ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

69. ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ 12ਵੀਂ ਦਸੰਬਰ, 1996 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਮਾਹਰ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਮਾਹਰ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਪਿੰਡ ਕਰੋਰਾਨ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਜੰਗਲ ਖੇਤਰ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ। ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸੰਧੂ ਵੱਲੋਂ ਉਠਾਏ ਗਏ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਅਪੀਲਾਂ ਉੱਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ।

70. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ. ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੂਚਨਾ ਨਾਲ ਪਿੰਡ ਕਰੋਰਾਨ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਜੰਗਲ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਹੇਠ ਜ਼ਮੀਨ ਵਜੋਂ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਜੰਗਲ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਪਿੰਡ ਕਰੋਰਾਨ ਵਿੱਚ ਸਮੁੱਚੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਜੰਗਲ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਜੋਂ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ. ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਅਧੀਨ ਬੰਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਇੱਕ ਜੰਗਲ ਸੀ। ਨਤੀਜਤਨ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਪਹਿਲਾ ਸਵਾਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ. ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਅਧੀਨ ਸੂਚਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਜੰਗਲ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

71. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਕਿ ਬੰਦ ਵਿੱਚ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਹੈ PLP ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਖੇਤਰ ਅਜਿਹੇ ਹਨ ਜੋ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਏ ਜੰਗਲ. ਖੇਤੀ, ਚਰਾਗਾਹ ਵਰਗੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਭੇਡਾਂ ਅਤੇ ਬੱਕਰੀਆਂ, ਕਸਬਿਆਂ ਦੇ ਵਸਨੀਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਮਾਰਤਾਂ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਅਤੇ ਪਿੰਡ, ਚਰਵਾਹੇ, ਚਾਰਾ ਜਾਂ ਪਸ਼ੂਆਂ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣਾ ਆਦਿ ਇਸ ਲਈ ਬੰਦ ਪਈ ਜ਼ਮੀਨ ਜੰਗਲ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਸ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਨੋਟੀਫਾਈ ਕੀਤਾ PLP ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੰਗਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਜ਼ਮੀਨ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੀ ਕਿ ਬੰਦ ਪਈ ਜ਼ਮੀਨ ਸੀ ਜੰਗਲ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਚ ਬਿਲਕੁਲ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਹਾਈ ਅਦਾਲਤ 'ਜੰਗਲ' ਅਤੇ 'ਜੰਗਲ' ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਮਝਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ ਜ਼ਮੀਨ' ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਗੋਦਾਵਰਮਨ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ (ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ 12 ਦਸੰਬਰ, 1996)

72. ਇਹ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਸੀ ਕਿ ਚੂੰਕਿ ਜੰਗਲ (ਸੰਰਕਸ਼ਣ) ਐਕਟ, 1980 25ਵੀਂ ਅਕਤੂਬਰ, 1980 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਕਿ ਉਸ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਸੰਧੂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਜੰਗਲ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਭਾਵੇਂ ਇਸਦੀ ਵਰਗੀਕਰਣ ਜਾਂ ਮਾਲਕੀ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ 25ਵੀਂ ਅਕਤੂਬਰ, 1980 ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਰਿਕਾਰਡ ਨੂੰ ਇਸ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਕਿ ਸੰਧੂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਜੰਗਲ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਕੇਵਲ ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ. ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਤੇ ਜੰਗਲ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜੋ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇਸ ਕਾਰਨ ਜੰਗਲ ਦਿਖਾਉਂਦੇ ਸਨ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ. ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਧੀਨ ਬੰਦ ਸੀ।

73. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵੀ ਐਮ.ਸੀ. ਮੇਹਤਾ4$_{SUPERSCRIPT}$ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਦੋ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਫੈਸਲੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵੱਖਰੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਕਿ ਉਹ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਅਰਾਵਲੀ ਪਹਾੜਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਸੀ ਕਿ ਰਾਜ ਦਾ ਜੰਗਲ ਵਿਭਾਗ ਬੰਦ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਅਸਲ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਜੰਗਲ ਵਜੋਂ ਵਰਤ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਨਤੀਜਤਨ, ਬਿਨਾਂ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪੂਰਵ ਆਗਿਆ ਤੋਂ ਅਜਿਹੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਜੰਗਲ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜੰਗਲ (ਸੰਰਕਸ਼ਣ) ਐਕਟ, 1980 ਦੁਆਰਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਰਾਜ ਦੇ ਜੰਗਲ ਵਿਭਾਗ ਦੁਆਰਾ ਖੇਤਰਾਂ ਨੂੰ ਜੰਗਲ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਨਹੀਂ ਵਿਚਾਰਿਆ ਕਿ ਕੀ ਜ਼ਮੀਨ ਸਿਰਫ ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ. ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਨਾਲ ਜੰਗਲ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਚਰਚਾ ਅਧੀਨ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਪੂਰੇ ਪਿੰਡ ਕਰੋਰਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਜੰਗਲ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਜੰਗਲ ਖੇਤਰ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ. ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਨਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਆਧਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ।

74. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਐਮ.ਸੀ. ਮੇਹਤਾ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲਿਆਂ ਅਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੋਦਾਵਰਮਨ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖਰਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਨਹੀਂ ਦੇਖਦੇ ਕਿ ਸੰਧੂ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਮਦਦ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੰਧੂ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਆਪਣੇ ਤੱਥਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

75. ਅਸੀਂ ਬਿਨਾਂ ਟਿੱਪਣੀ ਦੇ ਉਲੇਖ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ, ਕਿ ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ. ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਸੂਚਨਾ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਬੰਦ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਖੇਤੀਬਾੜੀ, ਭੇਡਾਂ ਅਤੇ ਬੱਕਰੀਆਂ ਦੀ ਚਰਾਈ, ਇਮਾਰਤਾਂ ਦੀ ਉਸਾਰੀ, ਮਵੇਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਚਰਾਈ, ਜਾਂ ਮਵੇਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਰੱਖਣਾ ਆਦਿ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਇਸ ਲਈ, ਸੂਚਨਾ ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਸੰਕੇਤ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਬੰਦ ਖੇਤਰਾਂ ਨੂੰ ਜੰਗਲ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਜਾਂ ਜੰਗਲ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਜੋਂ

ਵਰਤਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਅਜਿਹੀਆਂ ਨਾਮਨਜ਼ੂਰ ਗੈਰ-ਜੰਗਲ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਉੱਥੇ ਨਾ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ ਅਤੇ ਜੰਗਲ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਸਾਮਾਨਿਆ ਤੌਰ ਤੇ ਨਾ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਮਨਾਹੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਅਜਿਹੀ ਜੰਗਲ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਿਆ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ. ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਸੂਚਨਾ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਜੰਗਲ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਇਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

76. ਅਸੀਂ ਇਹ ਵੀ ਉਲੇਖ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ, ਰਾਹ ਚਲਦਿਆਂ, ਭਾਰਤੀ ਜੰਗਲ ਐਕਟ, 1927 ਦੀ ਧਾਰਾ 35(1) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ। ਇਹ ਖੇਤੀ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਤੋੜਨਾ ਜਾਂ ਸਾਫ਼ ਕਰਨਾ, ਮਵੇਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਚਰਾਈ ਆਦਿ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:

"35. ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਜੰਗਲਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ। –

(1) ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ, ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਸੂਚਨਾ ਦੁਆਰਾ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਜੰਗਲ ਜਾਂ ਬੇਕਾਰ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ –

ਖੇਤੀ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਤੋੜਨਾ ਜਾਂ ਸਾਫ਼ ਕਰਨਾ;NONE

ਮਵੇਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਚਰਾਈ; ਜਾਂNONE

ਵਨਸਪਤੀ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਾਉਣਾ ਜਾਂ ਸਾਫ਼ ਕਰਨਾ;NONE

ਅਜਿਹੇ ਨਿਯਮਨ ਜਾਂ ਮਨਾਹੀ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਨਿਮਨਲਿਖਿਤ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ: -

ਤੂਫਾਨਾਂ, ਹਵਾਵਾਂ, ਲੁੱਢਣ ਵਾਲੇ ਪੱਥਰਾਂ, ਹੜ੍ਹਾਂ ਅਤੇ ਹਿਮਸਖਲਨਾਂ ਖਿਲਾਫ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ;NONE

ਪਹਾੜੀ ਇਲਾਕਿਆਂ ਦੀਆਂ ਘਾਟੀਆਂ ਵਿੱਚ ਢਲਾਨਾਂ ਅਤੇ ਚੋਟੀਆਂ ਉੱਤੇ ਮਿੱਟੀ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ, ਭੂ-ਸਖਲਨ ਜਾਂ ਖੱਡਾਂ ਅਤੇ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ, ਜਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਕਟਾਉ ਖਿਲਾਫ ਸੁਰੱਖਿਆ, ਜਾਂ ਉੱਥੇ ਰੇਤ, ਪੱਥਰ ਜਾਂ ਬਜਰੀ ਦੀ ਜਮਾਵਟ ਲਈ;NONE

ਚਸ਼ਮਿਆਂ, ਦਰਿਆਵਾਂ ਅਤੇ ਟੈਂਕਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਲਈ;NONE

ਸੜਕਾਂ, ਪੁਲਾਂ, ਰੇਲਵੇਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੰਚਾਰ ਲਾਈਨਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ;NONE

ਜਨਤਕ ਸਿਹਤ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ।NONE

(2) .....

(3) ....."

77. ਅਸੀਂ ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਥੇ ਹੀ ਛੱਡ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਐਮ.ਸੀ. ਮੇਹਤਾ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸੈੱਟ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸੰਧੂ ਵਿੱਚ ਪਛਾਣੇ ਗਏ ਤੱਥਾਂ ਨਾਲ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਹੈ।

ਸਮੀਖਿਆ ਦਾ ਭੇਸ

78. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਅਰਾਵਲੀ ਪਹਾੜੀਆਂ ਦੇ ਪਰਬੰਧਨ ਸੰਬੰਧੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਅਤੇ ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ.ਏ. ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਇੱਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੇ ਸਪੱਸਟ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਬਿਨੈਕਾਰ

ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੱਕ, ਆਪਣੇ ਦੁਆਰਾ ਮਾਲਕੀ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਨਿਰਮਾਣ ਕਰਨ ਲਈ ਜੋ ਕਿ ਕਾਂਟ ਐਨੇਕਲੇਵ ਕੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜਾਣੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਬਿਨੈਕਾਰ ਲਈ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਉਹ ਮੁੱਦੇ ਜੋ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅੰਤਮ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੱਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, 'ਤੇ ਦਲੀਲਾਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਦਲੀਲਾਂ ਸਿਰਫ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦੀ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਸੀ ਅਤੇ ਜੋ ਰੱਦ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਬਿਨੈਕਾਰ ਲਈ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ, ਦਿੱਲੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਬਨਾਮ ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਉਬਨ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦਿਆਂ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਰਹਿਣ ਸਹਾਇਤਾ ਸੰਘ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਬਿਲਕੁਲ ਬਣਾਉਣਯੋਗ ਸਨ। ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪੁਆਇੰਟ ਨੰਬਰ 1 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਪੁਆਇੰਟ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:

“ਕੀ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਜਿਸ ਨੇ ਆਪਣਾ ਕੇਸ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਗੁਆ ਦਿੱਤਾ ਹੋਵੇ, ਨੂੰ ਸਮੀਖਿਆ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਚੱਕਰ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਦਰਕਿਨਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਉਕਤ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ “ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ”, “ਸੋਧ” ਜਾਂ “ਵਾਪਸੀ” ਲਈ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਅਪਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਮਾਮਲੇ ਚੱਕਰ ਵਿੱਚ ਸੂਚੀਬੱਧ ਨਾ ਹੋਣ ਪਰ ਸਿੱਧੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਣ? ਕੀ ਅਜਿਹੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਸਮੀਖਿਆ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦੀ ਖਾਰਜੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ? ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਪਣਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ?”

79. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਕਾਫੀ ਵਿਸਤਾਰ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਿਆ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਉਚਿਤ ਜਾਂਚ ਦੇ ਨਾਲਾਇਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਮੀਖਿਆ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਥਾ ਦੀ ਨਿੰਦਾ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਬੇਤਰਤੀਬ ਦਾਖਲਾ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਸਮਾਂ ਬਰਬਾਦ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਮੀਖਿਆ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦੀ ਦਾਖਲਾ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਗੰਭੀਰਤਾ ਅਤੇ ਸੰਯਮ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਿੱਤਾ:

“ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਸਾਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਉਚਿਤ ਜਾਂਚ ਦੇ ਨਾਲਾਇਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਸਮੀਖਿਆ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਥਾ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਮਾਮਲੇ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ XL ਦੀਆਂ ਸੰਕੀਰਣ [...] ਹੱਦਾਂ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਕਈ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਲਗਭਗ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਅਨੁਭਵ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਮੀਖਿਆ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਰੁਟੀਨ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਸ਼ੀਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਆਧਾਰਾਂ ਦੀ ਸਿਰਫ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੱਡੀ ਦੀ ਨਕਲ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕਿਹੜਾ ਆਧਾਰ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਨਿਯਮ XL ਦੀਆਂ ਸੰਕੀਰਣ ਹੱਦਾਂ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਪ੍ਰਥਾ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਨਿੰਦਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਜੇਕਰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਬੇਤਰਤੀਬ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾਖਲ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਸਮਾਂ ਗੈਰ-ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਰਬਾਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਚੈਂਬਰਾਂ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ ਜਿੱਥੇ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਮੀਖਿਆ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦੀ ਦਾਖਲਾ ਵਿੱਚ ਵੱਧ ਸੰਭਾਲ, ਗੰਭੀਰਤਾ ਅਤੇ ਸੰਯਮ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

80. ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਬਿਨੈਪੱਤਰ ਦੇ ਮੂਲ ਦਾ ਮਹੱਤਵ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਿਰਲੇਖ ਦਾ ਅਤੇ ਅਸਲ ਮਾਮਲੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਜਾਂ ਸੋਧ ਜਾਂ ਯਾਦ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਉਹ ਜ਼ਰੂਰ ਮਨੋਰੰਜਨ ਲਈ ਜਾਣਗੇ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ:

"ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਨਿਪਟਾਰੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ “ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ”, “ਸੋਧ” ਜਾਂ “ਯਾਦ” ਲਈ ਬਿਨੈਪੱਤਰ ਬਰਕਰਾਰ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਜੋ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਬਿਨੈਪੱਤਰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸੂਚੀਬੱਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰੇਗੀ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਸੁਭਾਵ ਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਖਰਚੇ ਨਾਲ ਜਾਂ ਬਿਨਾਂ ਖਰਚੇ ਨਾਲ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸਨੂੰ ਚੈਂਬਰ ਵਿੱਚ ਚੱਕਰ ਦੁਆਰਾ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਾਲ ਵਾਪਸ ਲੈਣਾ ਹੈ। ਪੁਆਇੰਟ ਆਈ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।"

81. ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਬਿਨੈਪੱਤਰਾਂ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਜਾਂ ਦਬਾਅ ਬਣਾਉਣ 'ਤੇ ਕੋਈ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹੀ ਕੁਝ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

82. ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਿਨੈਪੱਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਦੂਰ-ਦੂਰ ਤੱਕ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਦਿੰਦਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਜਾਂ ਸੋਧ ਜਾਂ ਯਾਦ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਏ ਗਏ ਸਾਰੇ ਮੁੱਦੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਕਈ ਬੈਂਚਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਨੇ ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣਾ ਹੈ ਭਾਵ ਕਿ ਅਰਾਵਲੀ ਪਹਾੜੀਆਂ ਦਾ ਪਰਿਬੰਧਨ ਅਤੇ ਇਕੋਲੋਜੀਕਲ ਘਾਟਾ ਰੁਕਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰ ਕੋਈ ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ. ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨਾਲ ਬੱਧ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿ 18ਵੀਂ ਅਗਸਤ, 1992 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਅਧੀਨ ਬੰਦ ਜ਼ਮੀਨ ਇੱਕ ਜੰਗਲ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਜੰਗਲ ਵਜੋਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

83. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਉਬਾਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਸੋਧ, ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਜਾਂ ਯਾਦ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਅਰਜ਼ੀਦਾਰ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਸਖਤੀਆਂ ਅਤੇ ਸੀਮਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦਰਕਿਨਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਵੱਖ ਵੱਖ ਨਾਮਾਂਕਣਾਂ ਦੇਣ ਦੀ ਵਧ ਰਹੀ ਪ੍ਰਵ੍ਰਿਤੀ ਹੈ। ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀਆਂ, ਮੁੜ ਸੁਣਵਾਈ, ਪੁਨਰਵਿਚਾਰ, ਮੁੜ ਵਿਚਾਰਣ ਆਦਿ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਸਿਰਲੇਖਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਥੀਸੌਰਸ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਸ਼ਬਦ ਲੱਭਣ ਅਤੇ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਨਾਮਾਂਕਣ ਦੇਣ ਤਾਂ ਜੋ ਇਸ ਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਣ ਲਈ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸਾਰਣ ਦੁਆਰਾ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਇਸਦੇ ਗੁਣਾਂ ਉੱਤੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਵੇ। ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਨਾਮਾਂਕਣ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ - ਜੋ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਉਹ ਹੈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਸਾਰ ਅਤੇ ਜੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਾਰ ਵਿੱਚ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਅਜਿਹੇ ਤੌਰ ਤੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਪ੍ਰਸਾਰਣ ਦੁਆਰਾ।

84. ਅਰਜ਼ੀਦਾਰ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਬਸਟੈਂਟਿਵ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਦਿਆਂ, ਅਸੀਂ ਸਾਫ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਭੇਸ ਬਦਲੀ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਉਚਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਸੂਚੀਬੱਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰਸਾਰਣ ਦੁਆਰਾ ਘੁੰਮਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਬੈਂਚ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸੀ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਸੁਣਿਆ ਜਾਣਾ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਹੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਨਹੀਂ ਰੁਕ ਰਹੇ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਅਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਗੁਣਾਂ ਉੱਤੇ ਵਿਚਾਰਣ ਲਈ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ, ਸੋਧ, ਯਾਦ, ਪੁਨਰਵਿਚਾਰ ਆਦਿ ਦੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਵਿਚਾਰਣ ਲਈ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

85. ਅਰਜ਼ੀਦਾਰਾਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ (ਕਾਂਤ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਕਾਂਤ ਐਨਕਲੇਵ ਦੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਸੰਸਥਾ) ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਮੀਕਸ ਨੇ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਦੌਰਾਨ ਵੱਖ ਵੱਖ ਮੁੱਦਿਆਂ ਉੱਤੇ ਵਿਸਥਾਰਤ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤੇ ਜੋ ਉਹ ਮੰਨਦੇ ਸਨ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਉੱਠੇ ਹਨ। ਭਾਵੇਂ ਅਸੀਂ ਇਸ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਉੱਤੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਈ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਫਿਰ ਵੀ, ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਂਗੇ।

ਕੀ ਸੂਚਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਇੱਕ ਜੰਗਲ ਹੈ ਜਾਂ ਜੰਗਲ ਵਜੋਂ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ?

86. ਅਰਜ਼ੀਦਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਏ ਗਏ ਮੁੱਖ ਦਲੀਲ ਹੈ ਕਿ 18 ਅਗਸਤ, 1992 ਨੂੰ ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ. ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਧੀਨ ਸੂਚਿਤ ਅਨਨਾਗਪੁਰ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਖਾਸਰਾ ਨੰਬਰ 9 ਤੋਂ 16 ਤੱਕ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਜੰਗਲ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ ਤੇ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਯੋਗ ਹੈ।

ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਦੇ ਹਲਫਨਾਮੇ

87. ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਸ੍ਰੀ ਬਨਾਰਸੀ ਦਾਸ, ਆਈ.ਐਫ.ਐਸ., ਮੁੱਖ ਮੁੱਖ ਵਨ ਸੰਰਕਸ਼ਕ, ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਹਲਫਨਾਮੇ ਵੱਲ ਸੰਦਰਭਿਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਹਲਫਨਾਮਾ ਜੋ ਕਿ 8ਵੀਂ ਦਸੰਬਰ, 1996 ਨੂੰ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ,

ਐਨਵਾਇਰਨਮੈਂਟਲ ਅਵੇਅਰਨੈਸ ਫੋਰਮ ਬਨਾਮ ਜੰਮੂ ਅਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਹਲਫਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ 1985-86 ਵਿੱਚ ਹਰਿਆਣਾ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਜੰਗਲ ਖੇਤਰ 1,68,543 ਹੈਕਟੇਅਰ ਸੀ। ਇਸ ਵਿੱਚ 26,499 ਹੈਕਟੇਅਰ ਖੇਤਰ ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ. ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਬੰਦ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਜਿੰਨੀ ਦੇਰ ਨਾਲ 1985-86 ਵਿੱਚ, ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਹਰਿਆਣਾ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੁੱਖ ਵਨ ਸੰਰਕਸ਼ਕ ਨੇ ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ. ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਧੀਨ ਬੰਦ ਖੇਤਰਾਂ ਨੂੰ ਜੰਗਲ ਭੂਮੀ ਵਜੋਂ ਵਿਚਾਰਿਆ ਅਤੇ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਮੌਜੂਦਾ ਵਿਵਾਦ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਪਹਿਲਾਂ ਸੀ। ਹਲਫਨਾਮਾ ਅਗੇ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ 1995-96 ਵਿੱਚ ਹਰਿਆਣਾ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਜੰਗਲ ਖੇਤਰ 1,54,706 ਹੈਕਟੇਅਰ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ 11,513 ਹੈਕਟੇਅਰ ਖੇਤਰ ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ. ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਬੰਦ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਸਾਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਜਿੰਨੀ ਦੇਰ ਨਾਲ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ. ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਬੰਦ ਖੇਤਰਾਂ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਜੰਗਲ ਭੂਮੀ ਵਜੋਂ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਵਾਦ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਪਹਿਲਾਂ ਸੀ।

88. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਹੁਕਮ ਅਨੁਸਾਰ ਹਲਫਨਾਮਾ 25ਵੇਂ$_{SUPERSCRIPT}$ ਫਰਵਰੀ, 1997 ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਐਸ.ਕੇ. ਮਹੇਸ਼ਵਰੀ, ਆਈ.ਏ.ਐਸ., ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਅਤੇ ਸਕੱਤਰ ਵਿੱਚ ਵਨ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਲਫਨਾਮਾ ਗੋਦਾਵਰਮਨ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ. ਐਕਟ 1900 ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਜੰਗਲਾਂ ਅਤੇ ਜੰਗਲ ਭੂਮੀ ਦੀ ਪਛਾਣ ਲਈ ਕੁਝ ਕੱਟ ਆਫ ਤਾਰੀਖ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਇਹ ਕੱਟ ਆਫ ਤਾਰੀਖ 25ਵੀਂ$_{SUPERSCRIPT}$ ਅਕਤੂਬਰ, 1980 ਨੂੰ ਲਈ ਗਈ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਫਾਰੈਸਟ (ਕੰਜਰਵੇਸ਼ਨ) ਐਕਟ, 1980 ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਸੀ। ਇਹ ਡਾਟਾ ਸਿਰਫ ਸਹੂਲਤ ਲਈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਇਹ ਹਲਫਨਾਮਾ ਵਿੱਚ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ. ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਬੰਦ ਹੋਣ ਨਾਲ "ਜੰਗਲ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ" ਬੰਦ ਹੋਣ ਦੀ ਅਵਧੀ ਦੌਰਾਨ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਜੰਗਲ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾਂਦਾ। ਹਲਫਨਾਮਾ ਮੁੜ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬੰਦ ਖੇਤਰਾਂ ਨੂੰ ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ. ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਬੰਦ ਹੋਣ ਦੀ ਮੁਦਰਾ ਦੌਰਾਨ "ਜੰਗਲ ਵਜੋਂ ਗਿਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ"। ਇਸ ਲਈ, 1900 ਤੋਂ ਜੰਗਲ ਭੂਮੀ ਦੀ ਪਛਾਣ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ਾਲ ਕਾਰਜ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਅਣਜ਼ਰੂਰੀ ਕਸਰਤ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ, 25ਵੀਂ$_{SUPERSCRIPT}$ ਅਕਤੂਬਰ, 1980 ਦੀ ਕੱਟ ਆਫ ਤਾਰੀਖ ਨੂੰ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਹਲਫਨਾਮਾ ਨੂੰ ਇਸ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਂ ਸਮਝਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ 25ਵੀਂ$_{SUPERSCRIPT}$ ਅਕਤੂਬਰ, 1980 ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਵਿੱਚ 'ਜੰਗਲ' ਵਜੋਂ ਦਰਜ ਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਕਦੇ ਵੀ ਜੰਗਲ ਬਣ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਪਛਾਣੀ ਜਾਂ ਵਰਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਦੀ ਕੌੜੀ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ. ਐਕਟ ਦੇ ਪੱਤਰ ਅਤੇ ਭਾਵਨਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਹੋਵੇਗੀ।

89. ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰੇਮ ਪ੍ਰਸ਼ਾਂਤ, ਆਈ.ਏ.ਐਸ. ਦਾ ਹਲਫਨਾਮਾ ਹਰਿਆਣਾ ਸਾਨੂੰ 1985-86 ਅਤੇ 25 ਅਕਤੂਬਰ, 1980 ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਲੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਦੇ I.A.No.1901 ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਹਲਫੀਆ ਬਿਆਨ ਮਿਤੀ 10 ਸਤੰਬਰ, 2006 ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ 2005 (ਐਮ. ਸੀ. ਮਹਿਤਾ ਵਿੱਚ) ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰੇਮ ਪ੍ਰਸ਼ਾਂਤ ਨੇ ਲਿਆ ਸਾਨੂੰ 10, 1970 ਅਤੇ 10 ਨਵੰਬਰ, 1980 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨਾਂ ਵੱਲ ਵਾਪਸ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਜੰਗਲਾਤ ਅਤੇ ਪਸ਼ੂ ਪਾਲਣ ਦੁਆਰਾ ਵਿਭਾਗ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀਆਂ ਸੂਚਨਾਵਾਂ ਮਿਤੀ 16 ਨਵੰਬਰ, 1995 ਅਤੇ 28 ਨਵੰਬਰ, 1997। ਇਹ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲਿਆਉਣਾ ਸੀ PLP ਐਕਟ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਜਾਰੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨਾਂ ਰਾਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸੰਭਾਲ ਲਈ ਕਈ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਇਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜੰਗਲ ਅਤੇ ਜੰਗਲ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ, ਭਾਵੇਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਨੂੰ 'ਜੰਗਲ' ਵਜੋਂ ਦਰਜ ਨਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਸਰਕਾਰੀ ਰਿਕਾਰਡ. ਇਹ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ PLP ਐਕਟ ਦੀ ਭਾਵਨਾ।

90. 15 ਮਾਰਚ, 2009 ਨੂੰ ਦਰਜ ਇੱਕ ਹਲਫਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਸ੍ਰੀ ਧਰਮ ਵੀਰ, ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਨੇ ਸੀ.ਈ.ਸੀ. ਦੀ 15 ਜਨਵਰੀ, 2009 ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਐਮ.ਸੀ. ਮੇਹਤਾ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਕਿ 17 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1984 (ਜਿਸ ਦਿਨ ਹਰਿਆਣਾ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮਨ ਅਧਿਨਿਯਮ, 1975 ਦੀ ਧਾਰਾ 23 ਅਧੀਨ ਅਰਜੀਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ) ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਾਰੇ ਨਿਰਮਾਣ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਰਹਿਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਹਲਫਨਾਮਾ 18 ਅਗਸਤ, 1992 ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪਾੜ੍ਹਿਆ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਇਹ ਸੁਝਾਵ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ ਕਿ 17 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1984 ਅਤੇ 18 ਅਗਸਤ, 1992 ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਰਮਾਣ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਰਹਿਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸ੍ਰੀ ਧਰਮ ਵੀਰ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸ਼ੱਕ ਜਾਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ. ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਬੰਦ ਖੇਤਰ ਜੰਗਲ ਜਾਂ ਜੰਗਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਹਨ।

ਉਸ ਨੇ ਸਿਰਫ ਅਰਜੀਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸੰਭਵ ਰਾਹਤ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ।

91. ਇਸ ਲਈ ਹਰਿਆਣਾ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਨਜ਼ਰੀਆ ਬਿਲਕੁਲ ਸਪਸ਼ਟ ਅਤੇ ਲਗਾਤਾਰ ਹੈ ਕਿ ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ. ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਸੂਚਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਜੰਗਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਨਿਰਮਾਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਪਰ ਜੇਕਰ ਕੁਝ ਢਿੱਲ ਦੇਣੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਿਰਫ 17 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1984 ਅਤੇ 18 ਅਗਸਤ, 1992 ਦੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਹੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

92. ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਜਾਂ ਮੁੱਖ ਮੁੱਖ ਵਨ ਸੰਰਕਸ਼ਕ ਜਾਂ ਵਨ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਅਤੇ ਸਕੱਤਰ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਲਫਨਾਮਿਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਸੀਂ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਟਾਊਨ ਅਤੇ ਕੰਟਰੀ ਪਲਾਨਿੰਗ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਆਚਰਣ ਅਤੇ ਪੱਤਰ ਵਿਹਾਰ ਰਾਹੀਂ ਇਹ ਬਹੁਤ ਉਤਸੁਕ ਸੀ ਕਿ ਬੰਦ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰਮਾਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਅਸੀਂ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦੇ ਕਿ ਟਾਊਨ ਅਤੇ ਕੰਟਰੀ ਪਲਾਨਿੰਗ ਵਿਭਾਗ ਲਗਾਤਾਰ ਕਿਉਂ ਅਰਜੀਦਾਰਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਲਈ ਆਪਣੇ ਰਸਤੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਪਰ ਜੋ ਵੀ ਕਾਰਨ ਸੀ, ਇਹ ਅਰਾਵਲੀ ਪਹਾੜੀਆਂ ਦੇ ਪਰਿਆਵਰਣੀ ਕਸ਼ਟ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਪਸ਼ਟ ਸੀ।

(ii) ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼

93. ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਹਲਫਨਾਮਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਗੋਦਾਵਰਮਨ ਅਤੇ ਬੀ.ਸੀ. ਮੇਹਤਾ ਵਿੱਚ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਤੇ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਆਦੇਸ਼ ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ. ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਬੰਦ ਖੇਤਰ ਜੰਗਲ ਅਤੇ ਜੰਗਲ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਹਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜੰਗਲ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਜੋਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

94. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ, 10ਵੀਂ$_{SUPERSCRIPT}$ ਮਈ, 1996* ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਰਿਵੇਸ਼ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਨੂੰ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਬਦਕਲ ਝੀਲ ਅਤੇ ਸੂਰਜਕੁੰਡ ਦੇ ਪਰਿਟਕ ਸਥਾਨਾਂ ਤੋਂ 5 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿੱਚ ਖਨਨ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੇ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹਰਿਆਣਾ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਨਿਯੰਤਰਣ ਬੋਰਡ ਅਤੇ ਨੈਸ਼ਨਲ ਐਨਵਾਇਰਨਮੈਂਟਲ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਰਿਸਰਚ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ। ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਰਿਟਕ ਸਥਾਨਾਂ ਤੋਂ 5 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿੱਚ ਖਨਨ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਮਨਾਹੀ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ, ਇਹ ਨਿਸਕਰਸ਼ ਨਿਕਾਲਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਬਦਕਲ ਝੀਲ ਅਤੇ ਸੂਰਜਕੁੰਡ ਦੇ ਪਰਿਟਕ ਸਥਾਨਾਂ ਦੇ 2 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਖਨਨ ਕਾਰਜ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਘੇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਖਾਣਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਨਹੀਂ ਖੋਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਇਹ ਵੀ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ ਹੁਣ ਤੋਂ ਬਦਕਲ ਝੀਲ ਅਤੇ ਸੂਰਜਕੁੰਡ ਦੇ 5 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਨਿਰਮਾਣ ਗਤੀਵਿਧੀ ਨੂੰ ਹੁਣ ਤੋਂ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਖੁੱਲੇ ਖੇਤਰਾਂ ਨੂੰ ਹਰੇ ਭਰੇ ਬੈਲਟਾਂ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਦਿਲਚਸਪ ਗੱਲ ਇਹ ਵੀ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੀ ਨੋਟ ਕੀਤਾ:

"ਬਦਕਲ ਝੀਲ ਅਤੇ ਸੂਰਜਕੁੰਡ ਮੌਨਸੂਨ-ਫੀਡ ਜਲ ਸਰੋਤ ਹਨ। ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਪਹਾੜੀ ਖੇਤਰਾਂ ਦਾ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਕਾਸੀ ਪੈਟਰਨ ਬਰਸਾਤੀ ਮੌਸਮ ਦੌਰਾਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਜਲ ਸਰੋਤਾਂ ਨੂੰ ਖਿਲਾਰਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਰਿਟਕ ਸਥਾਨਾਂ ਦੇ ਨੇੜੇ ਖਨਨ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨਾਲ ਬਰਸਾਤੀ ਪਾਣੀ ਦੇ ਨਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਖਰਾਬ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਜਲ ਸਰੋਤਾਂ ਦੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਪੱਧਰ ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਨੂੰ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਖਨਨ ਨਾਲ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਹੇਠਲੇ ਪੱਧਰ ਵਿੱਚ ਦਰਾੜਾਂ ਅਤੇ ਖੱਜਾਂ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਜੋ ਭੂਜਲ ਦੇ ਸਰੋਤਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਖੇਤਰ ਦੇ ਹਾਈਡਰੋਲੋਜੀ ਨੂੰ ਖਰਾਬ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।"

95. 10ਵੀਂ$_{SUPERSCRIPT}$ ਮਈ, 1996 ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ 11ਵੀਂ$_{SUPERSCRIPT}$ ਅਕਤੂਬਰ, 1996* ਨੂੰ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਹੁਣ ਤੋਂ ਕੁਝ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰਮਾਣ ਗਤੀਵਿਧੀ ਨੂੰ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਅਤੇ ਕੋਈ ਸਮੂਹਿਕ ਮਨਾਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਨਿਰਮਾਣ ਲਈ ਆਗਿਆ ਮਨੋਰੰਜਨ ਅਤੇ ਪਰਿਟਕ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ ਅਤੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਨਹੀਂ। ਹਾਲਾਂਕਿ, 10ਵੀਂ ਮਈ, 1996 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਕਸਿਤ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵੇਚੀਆਂ ਜਾਂ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਪਲਾਟਾਂ ਨੂੰ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ (ਇਹ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਬਦਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ)। ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਇਹ ਵੀ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ:

"ਬਾਦਖਲ ਝੀਲ ਅਤੇ ਸੂਰਜਕੁੰਡ (ਦਿੱਲੀ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ) ਦੇ ਇੱਕ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਤੋਂ 5 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿੱਚ ਸਾਰੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀਆਂ ਇਮਾਰਤਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਾਰੇ ਵਿਕਾਸ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰੀ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਨਿਯੰਤਰਣ ਬੋਰਡ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਨਿਯੰਤਰਣ ਬੋਰਡ ਦੀ ਪੂਰਵ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।"

96. ਹੋਰ, ਪਾਣੀ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਬਾਰੇ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪਰਿਆਵਰਣੀ ਇੰਜੀਨੀਅਰੀ ਖੋਜ ਸੰਸਥਾਨ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਨੋਟ ਕੀਤਾ:

".....ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ ਸੂਰਜਕੁੰਡ ਝੀਲ ਬਾਰਿਸ਼ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਚਸ਼ਮਿਆਂ ਤੋਂ ਪਾਣੀ ਇਕੱਠਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਬਾਦਖਲ ਝੀਲ ਇੱਕ ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਬੰਨ੍ਹ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਕਾਰਨ ਪਾਣੀ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਜਲਾਸ਼ਯ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਝੀਲਾਂ ਦੇ ਕੈਚਮੈਂਟ ਖੇਤਰਾਂ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਇੱਕ ਤਸਵੀਰ ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਅਤੇ ਮਿੱਟੀ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਸਮਝਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਦਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਾਦਖਲ ਝੀਲ ਅਤੇ ਸੂਰਜਕੁੰਡ ਮੌਨਸੂਨ-ਫੀਡ ਜਲ ਸਰੀਰ ਹਨ। ਆਸਪਾਸ ਦੇ ਪਹਾੜੀ ਖੇਤਰਾਂ ਦਾ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਕਾਸੀ ਪੈਟਰਨ ਬਰਸਾਤੀ ਮੌਸਮ ਦੌਰਾਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਜਲ ਸਰੀਰਾਂ ਨੂੰ ਖੁਰਾਕ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੈਰਗਾਹਾਂ ਦੇ ਨੇੜੇ ਵੱਡੇ ਪੈਮਾਨੇ ਤੇ ਨਿਰਮਾਣ ਬਰਸਾਤੀ ਪਾਣੀ ਦੇ ਨਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਜਲ ਸਰੀਰਾਂ ਦੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਪੱਧਰ ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਨੂੰ ਮਾੜੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਭੂਜਲ ਦੇ ਸ੍ਰੋਤਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਭੂਜਲ ਦੇ ਸ੍ਰੋਤ ਹਨ। ਖੇਤਰ ਦੀ ਹਾਈਡਰੋਲੋਜੀ ਵੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।"

97. ਪਾਣੀ ਦੀ ਉਪਲਬਧਤਾ, ਜਾਂ ਇਸ ਦੀ ਘਾਟ, ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਿਉਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ, ਇਸ ਲਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਵੀ ਆਪਣੇ 11 ਜੁਲਾਈ, 1990 ਦੇ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਭੂਜਲ ਦੀਆਂ ਐਕੁਇਫਰਾਂ ਤੋਂ ਪਾਣੀ ਦੀ ਉਪਲਬਧਤਾ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਹੈ ਅਤੇ ਗਹਿਰੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਐਕੁਇਫਰਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖੋਜਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਤਾਂ ਜੋ ਕਾਂਟ ਐਨਕਲੇਵ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਲਈ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ।

98. ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਜੋ ਪਰਿਆਵਰਣ ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਉਪਲਬਧਤਾ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਪ੍ਰਗਟਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅੱਜ ਬਾਦਖਲ ਝੀਲ ਬਿਲਕੁਲ ਸੁੱਕੀ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ 'ਝੀਲ' ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਪਾਣੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਿਆਮ ਦੀਵਾਨ ਤੋਂ ਬਾਦਖਲ ਝੀਲ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅੱਜ ਐਤਥੇ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਪਾਣੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਰਿਆਵਰਣ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਉਲਟਾਉਣਯੋਗ ਲੱਗਦਾ ਹੈ।

99. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ 12ਵੀਂ ਦਸੰਬਰ, 1996 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਆਦੇਸ਼ ਸੀ।3$_{SUPERSCRIPT}$ਇਸ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਜੋ ਕੁਝ "ਜੰਗਲ" ਅਤੇ "ਜੰਗਲ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ" ਵਜੋਂ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸ਼ਬਦਕੋਸ਼ ਜਾਂ ਕੁਦਰਤੀ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਇਹ ਬਿਨਾ ਕਿਸੇ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਹੈ ਕਿ ਘਟੀਆ ਜੰਗਲ ਅਤੇ ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ. ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਬੰਦ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਕੁਝ ਹੋਰ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਜੰਗਲ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਤੇ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਐਮ.ਸੀ. ਮੇਹਤਾ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਸਾਫ਼ ਹੈ ਕਿ ਅਰਾਵਲੀ ਨੂੰ ਪਰਿਆਵਰਣੀ ਗਿਰਾਵਟ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਅਰਾਵਲੀ ਪਹਾੜੀਆਂ ਦੀ ਇਕੋਲੋਜੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨੁਕਸਾਨ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਤੇ ਵਿਅਕਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਚਾਰਾਂ ਅਤੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਅਤੇ ਕਈ ਵਾਰੀ ਦੁਹਰਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਸਾਨੂੰ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ. ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਬੰਦ ਖੇਤਰ ਕੁਝ ਹੋਰ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਜੰਗਲ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ।

100. 12ਵੀਂ ਦਸੰਬਰ, 1996 ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਖੇਤਰਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਜੋ 'ਜੰਗਲ' ਹਨ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਸੂਚਿਤ, ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਾਂ ਵਰਗੀਕ□ਤ ਹੋਣ ਜਾਂ ਨਾ ਹੋਣ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਜੰਗਲ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕਾਨਾ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ। ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਹਰੇਕ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ, ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ:

(i) ਉਹਨਾਂ ਖੇਤਰਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰੋ ਜੋ "ਜੰਗਲ" ਹਨ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਸੂਚਿਤ, ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਾਂ ਵਰਗੀਕ□ਤ ਹੋਣ ਜਾਂ ਨਾ ਹੋਣ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਜੰਗਲ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕਾਨਾ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ;

(ii) ਉਹਨਾਂ ਖੇਤਰਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰੋ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਜੰਗਲ ਸਨ ਪਰ ਹੁਣ ਘਟੀਆ, ਨੰਗੇ ਜਾਂ ਸਾਫ਼ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ।

101. ਲਈ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਿਖਾਈ ਗਈ ਚਿੰਤਾ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਅਰਾਵਲੀ ਪਹਾੜੀਆਂ ਦੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਅਤੇ ਪਰਿਆਵਰਣ, ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸਮਰਥਨ ਰਾਜ ਦੇ ਟਾਊਨ ਐਂਡ ਕੰਟਰੀ ਪਲੈਨਿੰਗ ਵਿਭਾਗ ਦੁਆਰਾ ਬਿਨੈਕਾਰ ਹਰਿਆਣਾ ਨੇ ਜੰਗਲਾਤ ਵਿਭਾਗ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਨਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ। ਗੱਲ ਅਜਿਹੀ ਆਈ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਰਿਜ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਬੋਰਡ ਨੂੰ 29 ਤਰੀਕ ਨੂੰ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਨਵੰਬਰ, 2001 ਆਈ.ਏ. 2001 ਦਾ ਨੰਬਰ 1785 ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਰਿਜ ਵਿੱਚ ਧਰਤੀ ਹੇਠਲੇ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਕੱਢਣਾ ਅਤੇ ਪੰਪ ਕਰਨਾ ਇੱਕ ਮਾਮਲਾ ਸੀ ਗੰਭੀਰ ਚਿੰਤਾ ਦਾ. ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਹਰਿਆਣਾ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ-ਹਰਿਆਣਾ ਤੋਂ 5 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਜ਼ਮੀਨੀ ਪਾਣੀ ਦੀ ਪੰਪਿੰਗ ਅਤੇ ਮਾਈਨਿੰਗ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਰਿਜ ਦੇ ਹਰਿਆਣਾ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਦੀ ਸਰਹੱਦ। ਇਸ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੋਇਆ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 6 ਮਈ, 2002 ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰਦਿਆਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਮਾਈਨਿੰਗ ਗਤੀਵਿਧੀ ਅਤੇ ਧਰਤੀ ਹੇਠਲੇ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਪੰਪ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਹੁਕਮ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ 22 ਜੁਲਾਈ, 2002 ਨੂੰ ਇੱਕ ਹੋਰ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ (ਰਿਪੋਰਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ) ਨੂੰ EPCA ਨੂੰ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਨੇ ਕੀਤੀ ਸੀ 9 6 ਮਈ, 2002 ਨੂੰ ਆਰਡਰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੈ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ.

102. ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਈਪੀਸੀਏ ਨੇ 21ਵੀਂ ਅਕਤੂਬਰ, 2002 ਨੂੰ ਕੇਂਦਰੀ ਭੂਜਲ ਬੋਰਡ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਰਿਪੋਰਟ ਦਿੱਤੀ ਜਿਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਸੀ ਕਿ ਖਣਨ ਦੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਜਾਰੀ ਸੀ ਅਤੇ ਖਾਣਾਂ ਭੂਜਲ ਪੱਧਰ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਸਨ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਭੂਜਲ ਸਰੋਤਾਂ ਦਾ ਦੋਹਨ ਅਤੇ ਨਾਸ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ।

103. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਉਲੰਘਣਾ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨ ਲਈ 17ਵੀਂ ਸਤੰਬਰ, 2002 ਨੂੰ ਕੇਂਦਰੀ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਮੇਟੀ (ਸੀਈਸੀ) ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ। ਸੀਈਸੀ ਨੇ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਸੌਂਪੀਆਂ। ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ।

104. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 18 ਮਾਰਚ 2004 ਦੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਇਹ ਸਾਰੀ ਸਮੱਗਰੀ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਾਰੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕੀਤਾ ਵਾਤਾਵਰਣ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਣਕ ਪਤਨ ਦੇ ਮੁੱਦੇ.

105. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇਸ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਕੇਂਦਰਿਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕੀ ਪੀਐਲਪੀ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਬੰਦ ਖੇਤਰ 'ਜੰਗਲ' ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਦਾ ਵਨ ਵਿਭਾਗ ਆਪਣੇ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਖੇਤਰਾਂ ਨੂੰ 'ਜੰਗਲ' ਵਜੋਂ ਦਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਖੇਤਰਾਂ ਨੂੰ 'ਜੰਗਲ' ਵਜੋਂ ਵਰਤਦਾ ਹੈ; ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਧੀਨ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਹਲਫਨਾਮੇ ਵੀ ਦਾਖਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਇਸੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ; 'ਜੰਗਲ' ਅਤੇ 'ਜੰਗਲ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ' ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਪਣੇ 12ਵੀਂ ਦਸੰਬਰ, 1996 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਝਾਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਹਰਿਆਣਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਖੁਦ ਪੀਐਲਪੀ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬੰਦ ਕੀਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਜੰਗਲ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਵਰਤਣ ਦੀ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਆਗਿਆ ਮੰਗੀ। ਇਸ ਲਈ, ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਹੁਣ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਕਿ ਪੀਐਲਪੀ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਬੰਦ ਖੇਤਰ ਜੰਗਲ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਈ.ਏ. ਨੰਬਰ 1785 ਦੇ 2001 ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਇਆ ਅਤੇ 6ਵੀਂ ਮਈ, 2002 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪੀਐਲਪੀ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਬੰਦ ਖੇਤਰਾਂ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪੂਰਵ ਆਗਿਆ ਤੋਂ ਗੈਰ-ਜੰਗਲ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਵਨ (ਸੰਰਕਸ਼ਣ) ਐਕਟ, 1980 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਧੀਨ।

(iii) ਕਾਂਟ ਐਨਕਲੇਵ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ

106. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਏ ਗਏ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਜੋ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸੂਟ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀਆਂ ਸਨ, ਆਰ. ਕਾਂਟ ਐਂਡ ਕੋ. ਵੱਲੋਂ 26 ਫਰਵਰੀ, 1997 ਨੂੰ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਆਸਪਾਸ ਆਰ.ਪੀ. ਨੰਬਰ 914 ਦੀ 1997 ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਖੁਲਾਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ.ਏ. ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਤੱਥ ਨੂੰ ਮੰਨਦਿਆਂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ 11 ਅਕਤੂਬਰ, 1996 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਮੰਗੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਦਾ ਅਰਥ ਸੀ ਕਿ ਬਦਕਲ ਝੀਲ ਅਤੇ ਸੂਰਜਕੁੰਡ ਦੇ 1 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਪਰ 5 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਰਮਾਣਾਂ ਲਈ ਕੇਂਦਰੀ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਨਿਯੰਤਰਣ ਬੋਰਡ ਜਾਂ ਹਰਿਆਣਾ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਨਿਯੰਤਰਣ ਬੋਰਡ ਤੋਂ ਕੋਈ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ।

107. ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ 17 ਮਾਰਚ, 1997 ਨੂੰ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਜਦੋਂ ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਘਰਾਂ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਲਈ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਸਕਸ਼ਮ ਅਥਾਰਟੀ ਅੱਗੇ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਜਾਂਚ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜੇ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਠੀਕ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਹ "ਅਗਲੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੱਕ ਤਿਆਰ ਰੱਖੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।" ਚੂੰਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਪੂਰੇ ਤੱਥ ਨਹੀਂ ਰੱਖੇ ਗਏ ਸਨ, ਇਸ ਲਈ ਇੱਕ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਾਂਚ ਲਈ, ਕੇਂਦਰੀ ਜਾਂ ਰਾਜ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਨਿਯੰਤਰਣ ਬੋਰਡ ਤੋਂ ਕੋਈ ਐਤਰਾਜ਼ ਪ੍ਰਮਾਣ ਪੱਤਰ ਦੀ ਉਤਪਾਦਨ 'ਤੇ ਕੋਈ ਜ਼ੋਰ ਨਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ 2 ½ ਮੰਜ਼ਿਲਾ ਇਮਾਰਤਾਂ ਬਣਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।

108. 13 ਮਈ, 1998 ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 17 ਮਾਰਚ, 1997 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਇਸ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਸੋਧਿਆ ਕਿ ਕੁਝ ਨਿਜੀ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਨਿਰਮਾਣ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਹੈ, ਕੇਵਲ ਇਕ ਮੰਜ਼ਿਲਾ ਇਕਾਈਆਂ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉੱਚੀਆਂ ਇਮਾਰਤਾਂ ਨਹੀਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਸੋਚਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਅਗਲੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੱਕ ਨਿਰਮਾਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਰ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਤਿਆਰ ਅਤੇ ਜਾਂਚੀ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।

109. ਉਪਰੋਕਤ ਹੁਕਮਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਰਾਜ ਅਤੇ ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸੀ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਖੇਤਰ ਦੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਅਤੇ ਇਕੋਲੋਜੀ ਲਈ ਕੋਈ ਚਿੰਤਾ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਈ।

110. ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਆਰ. ਕਾਂਟ ਐਂਡ ਕੋ. ਲਈ ਇਹ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਪੂਰੇ ਤੱਥ ਨਾਲ ਆਉਣਾ ਸੀ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ 18 ਅਗਸਤ, 1992 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਜਾਰੀ ਹੋਣ ਦਾ ਤੱਥ। ਇਸ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਤੱਥ ਨੂੰ ਖੁਲਾਸਾ ਨਾ ਕਰਨਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਬਿਨੈਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਖਰਾਬ ਕਰਦਾ ਹੈ।

(iv) ਬਿਨੈਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਅੰਤਰਿਮ ਅਰਜ਼ੀ

111. ਜੰਗਲ ਅਤੇ ਜੰਗਲ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਕੀ ਹੈ, ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਪੂਰੀ ਸਪਸ਼ਟਤਾ ਹੋਣ ਬਾਵਜੂਦ, ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ. ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਸੂਚਿਤ ਬੰਦ ਖੇਤਰਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਅਰਾਵਲੀ ਪਹਾੜੀਆਂ ਦੇ ਪਰਿਬੰਧਨ ਅਤੇ ਇਕੋਲੋਜੀਕਲ ਘਾਟੇ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ, ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੇ ਅਕਤੂਬਰ 2005 ਵਿੱਚ ਕਦੇ ਆਈ.ਏ. ਨੰਬਰ 1901 ਦੀ 2005 (ਐਮ.ਸੀ. ਮੇਹਤਾ ਵਿੱਚ) ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ 18ਵੇਂ ਮਾਰਚ, 2004 ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਕੇਵਲ ਖਨਨ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ 'ਤੇ ਹੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈ ਉਸਾਰੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ 'ਤੇ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਪਾਉਂਦਾ, ਜਿਸ ਦਾ ਉਹ 13ਵੇਂ ਮਈ, 1998 ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ।

112. ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ, 10ਵੇਂ ਸਤੰਬਰ, 2006 ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੀ ਪ੍ਰੇਮ ਪ੍ਰਸ਼ਾਂਤ, ਆਈ.ਏ.ਐਸ., ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ

ਹਰਿਆਣਾ ਵੱਲੋਂ ਇੱਕ ਹਲਫਨਾਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜੰਗਲਾਂ ਅਤੇ ਜੰਗਲ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ. ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਨੇ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ 12ਵੇਂ ਮਾਰਚ, 1970 ਨੂੰ ਜੰਗਲਾਤ ਅਤੇ ਪਸ਼ੂ ਪਾਲਣ ਵਿਭਾਗ ਦੁਆਰਾ, 19ਵੇਂ ਨਵੰਬਰ, 1980 ਨੂੰ ਜੰਗਲਾਤ ਵਿਭਾਗ ਦੁਆਰਾ, 16ਵੇਂ ਨਵੰਬਰ, 1995 ਨੂੰ ਜੰਗਲਾਤ ਵਿਭਾਗ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ 28ਵੇਂ ਨਵੰਬਰ, 1997 ਨੂੰ ਜੰਗਲਾਤ ਵਿਭਾਗ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ।

113. 18ਵੇਂ ਅਗਸਤ, 1992 ਦੀ ਮਿਤੀ ਵਾਲਾ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜੰਗਲਾਂ ਅਤੇ ਜੰਗਲ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸੀ। ਹਲਫਨਾਮੇ 'ਤੇ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਮਿਤੀ, ਯਾਨੀ 18ਵੇਂ ਅਗਸਤ, 1992 ਤੋਂ, ਉਕਤ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਨੂੰ ਜੰਗਲ ਵਜੋਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਸਰਕਾਰੀ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਜੰਗਲ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਇਹ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਗੋਦਾਵਰਮਨ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਹਲਫਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇੱਕ ਜੰਗਲ ਵਜੋਂ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਿ ਉਕਤ ਜ਼ਮੀਨ ਜੰਗਲ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਸੀ, ਇਹ ਵੀ ਮੁੱਖ ਮੁੱਖ ਜੰਗਲਾਤ ਸੰਭਾਲ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵੱਲੋਂ 27ਵੇਂ ਜਨਵਰੀ, 2006 ਨੂੰ ਟਾਊਨ ਅਤੇ ਕੰਟਰੀ ਪਲਾਨਿੰਗ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਨੂੰ ਲਿਖੇ ਗਏ ਇੱਕ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਉਕਤ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਨੇ 27ਵੇਂ ਜਨਵਰੀ, 2006 ਅਤੇ 27ਵੇਂ ਜੂਨ, 2006 ਨੂੰ ਲਿਖੇ ਗਏ ਪੱਤਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਜੰਗਲਾਤੀ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਜੰਗਲ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮੋੜ ਲਈ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਪਰ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਦੋਵੇਂ ਪੱਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਓਰ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਉਸਾਰੀ ਕੰਮ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਨ, ਪਰ ਜਾਹਿਰ ਹੈ, ਕੋਈ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ।

114. ਇਹ ਅਰਜ਼ੀ ਤਿੰਨ ਸਿੱਖਿਅਤ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰਣ ਲਈ ਲਈ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 14ਵੇਂ$_{SUPERSCRIPT}$ ਮਈ, 2008 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।1$_{SUPERSCRIPT}$ ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ. ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਬੰਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਜੰਗਲ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ 18ਵੇਂ$_{SUPERSCRIPT}$ ਮਾਰਚ, 2004 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ।

115. ਅਸੀਂ ਕਲਪਨਾ ਕਰਦੇ ਸੀ ਕਿ ਅਰਜ਼ੀਕਰਤਾ ਆਰ. ਕਾਂਤ ਐਂਡ ਕੋ. ਨੇ ਆਪਣੀ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਖਾਰਜੀ, ਅੰਤਰਿਮ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਮਾਹਰ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਤੋਂ ਸਬਕ ਸਿੱਖਿਆ ਹੋਵੇਗਾ, ਪਰ ਇਹ ਅਜੇ ਵੀ ਪ੍ਰਤੀਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਇਸ ਲਈ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ 14ਵੇਂ$_{SUPERSCRIPT}$ ਮਈ, 2008 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਬਾਅਦ ਆਰ. ਕਾਂਤ ਐਂਡ ਕੋ. ਨੇ 11ਵੇਂ$_{SUPERSCRIPT}$ ਜੁਲਾਈ, 2008 ਨੂੰ ਆਈ.ਏ. ਨੰਬਰ 2310 ਦੀ 2008 ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ 23ਤੀਜੇ$_{SUPERSCRIPT}$ ਮਈ, 2008 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਸੰਚਾਰ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜੋ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, ਅਰਜ਼ੀਕਰਤਾ ਨੇ ਆਈ.ਏ. ਨੰਬਰ 2377-79 ਦੀ 2009 ਦੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਵੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੀ.ਈ.ਸੀ. ਦੁਆਰਾ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਆਈ.ਏ.ਜ਼ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਬਹਿਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਆਈ.ਏ.ਜ਼ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ।

(v) ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੁੜ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਮੁੱਦਾ

116. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦੀ ਲੰਬਿਤਤਾ ਨੇ ਅਰਜ਼ੀਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ. ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਬੰਦ ਖੇਤਰਾਂ ਨੂੰ ਜੰਗਲ ਜਾਂ ਜੰਗਲ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਉਠਾਉਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ। ਟੀ.ਐਨ. ਗੋਦਾਵਰਮਨ ਥਿਰੁਮੁਲਪਾਦ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸੰਧੂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸੀ ਸੁਰ ਵਜਾਇਆ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਕਿਉਂਕਿ ਸੰਧੂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਖੁਦ ਹੀ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਐਮ.ਸੀ. ਮਹਿਤਾ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸੈੱਟ ਨੂੰ ਵੱਖਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਰਜ਼ੀਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਲਈ ਸੰਧੂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਲਪਨਾ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ, ਨਹੀਂ ਆ ਸਕਦਾ।

117. ਅਸੀਂ ਸਿਰਫ ਇਹ ਨੋਟ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਹੁਣ ਤੱਕ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਸਬੰਧਤ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀ ਸਮੱਗਰੀ ਹੈ ਕਿ ਬੰਦ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ. ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਜ਼ਮੀਨ ਜੰਗਲ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਹੋਣੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਜੰਗਲ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। PLP ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਈ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਸਾਡੇ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਕੁਝ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਜੰਗਲ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਸਮੇਤ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਦੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੀਐਲਪੀ ਅਧੀਨ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਬੰਦ ਹਨ ਐਕਟ ਜੰਗਲ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਰਣੇ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਵੀ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਇਸੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਦੇ ਆਚਰਣ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜੰਗਲਾਤ ਵਿਭਾਗ ਅਤੇ ਕਸਬੇ ਅਤੇ ਕਸਬੇ ਨਾਲ ਇਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਕੰਟਰੀ ਪਲੈਨਿੰਗ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੰਕੇਤ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਹੇਠਾਂ ਬੰਦ ਹਨ PLP ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਜੰਗਲ ਜਾਂ ਜੰਗਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹਨ।

118. ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸੰਥੂ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੋਵਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਖਰਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਸੰਥੂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਛਾਣਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਦੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਚੂੰਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਬੰਦ ਖੇਤਰਾਂ ਨੂੰ ਜੰਗਲ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੇ ਆਧਾਰ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ, ਇਸ ਲਈ 18ਵੀਂ$_{SUPERSCRIPT}$ ਅਗਸਤ, 1992 ਦੀ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੰਥੂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਟਿੱਪਣੀ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ, ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਵੈਧ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ, ਇਸ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਕਿ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 1970 ਤੋਂ ਬੰਦ ਖੇਤਰਾਂ ਨੂੰ ਜੰਗਲ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਜੰਗਲ ਵਜੋਂ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਇਕ ਰਿਪੋਰਟ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਅਖੀਰ ਵਿੱਚ 18ਵੀਂ$_{SUPERSCRIPT}$ ਅਗਸਤ, 1992 ਦੀ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਅਗਵਾਈ ਕੀਤੀ ਪਰ ਅਫਸੋਸ ਨਾਲ ਸਾਡੀ ਬੇਨਤੀ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਦੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਵੱਲੋਂ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ।

119. ਜੋ ਗੱਲ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਅਤੇ ਵੱਡੀ ਮਹੱਤਤਾ ਦੀ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਨੇ ਵੀ 18ਵੀਂ$_{SUPERSCRIPT}$ ਅਗਸਤ, 1992 ਦੀ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਜਾਂ ਸਹੀਅਤ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ। ਅਸੀਂ ਨਹੀਂ ਦੇਖਦੇ ਕਿ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਦੀ ਸਹੀਅਤ ਜਾਂ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸਿੱਧੇ ਹਮਲੇ ਤੋਂ ਕਿਵੇਂ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਪਾਰਸਪਰਿਕ ਹਮਲਾ ਹੋਰ ਨਿਸਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਕੇ, ਜਿਸ ਦਾ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਨਾਲ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ।

120. ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ 'ਚੁਣੌਤੀ' ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਇੱਕ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਅੰਤਰਿਮ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਰਾਹੀਂ। ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਹਰ ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਉਪਰਾਲੇ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ ਮਿਲੀ ਹੈ।

121. ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਸਾਰੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਸਮੁੱਚਾ ਨਜ਼ਰੀਆ ਲੈਂਦਿਆਂ, ਸਾਨੂੰ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕਾਂਟ ਐਨਕਲੇਵ ਇੱਕ ਜੰਗਲ ਹੈ ਜਾਂ ਜੰਗਲ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਜੰਗਲ ਜਾਂ ਜੰਗਲ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਜੋਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ 18ਵੀਂ$_{SUPERSCRIPT}$ ਅਗਸਤ, 1992 ਤੋਂ ਇਸ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਨਿਰਮਾਣ ਗਤੀਵਿਧੀ ਨੂੰ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਉਸ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਕਾਂਟ ਐਨਕਲੇਵ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹਰ ਇੱਕ ਨਿਰਮਾਣ ਗਤੀਵਿਧੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਹੈ।

ਖਾਣ ਕੇਂਦਰ ਆਦੇਸ਼

122.ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਦੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਵੱਲੋਂ ਅਗਲਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਦਲੀਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਆਦੇਸ਼ ਖਾਣ ਕੇਂਦਰਿਤ ਸਨ ਅਤੇ ਕਾਂਟ ਐਨਕਲੇਵ ਵਿੱਚ ਨਿਰਮਾਣ ਗਤੀਵਿਧੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਇਹ ਤਰਕ ਸਿਰਫ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਹੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਪੜ੍ਹਿਆ ਅਤੇ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਅਰਾਵਲੀ ਪਹਾੜੀਆਂ ਅਤੇ ਆਸਪਾਸ ਦੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣਾ ਅਤੇ ਖੇਤਰ ਦੇ ਵਾਤਾਵਰਣਕ ਅਤੇ ਇਕੋਲੋਜੀਕਲ ਘਾਟੇ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੋਕਣਾ ਸੀ, ਖਾਣ ਗਤੀਵਿਧੀ ਅਤੇ ਨਿਰਮਾਣਾਂ ਦੇ ਰੁਕਾਵਟ ਰਾਹੀਂ। ਅਫਸੋਸ ਨਾਲ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ

ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਅੱਖਰ ਅਤੇ ਭਾਵਨਾ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਰਹਿਣਾ ਪਿਆ, ਸਿਰਫ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਦੀ ਉਦਾਸੀਨਤਾ ਅਤੇ ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਦੀ ਲਗਾਤਾਰ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕਿ ਅੱਜ ਬਦਕਲ ਝੀਲ, ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਸਰਾਸਰ ਸੁੱਕੀ ਹੋਈ ਹੈ।

123. ਕੁਝ ਰਾਜ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਇਸ ਦੁੱਖਦ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀਵਾਦ ਸਾਫ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਈ.ਏ. ਨੰਬਰ 2269 ਦੇ 2007 ਵਿੱਚ ਹਰਿਆਣਾ ਸ਼ਹਿਰੀ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਅਰਦਾਸ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ 18ਵੀਂ ਮਾਰਚ, 2004 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲਾ ਫੈਸਲਾ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਕੇਵਲ ਖਨਨ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ 'ਤੇ ਹੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੇ ਫਰੀਦਾਬਾਦ ਦੇ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਜਾਂ ਹਰਿਆਣਾ ਸ਼ਹਿਰੀ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ, ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਵਲੀਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਿਕਾਸ ਜਾਂ ਸ਼ਹਿਰੀਕਰਣ ਜਾਂ ਨਿਰਮਾਣ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ 'ਤੇ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਪੱਸ਼ਟ ਫੈਸਲਾ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕੁਝ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦਾ ਰਵੱਈਆ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਬਦਲਿਆ ਅਤੇ ਖਨਨ ਗਤੀਵਿਧੀ ਅਤੇ ਨਿਰਮਾਣ ਗਤੀਵਿਧੀ ਰਾਹੀਂ ਬੇਰੋਕਟੋਕ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਵਾਤਾਵਰਣ ਉੱਤੇ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ, ਜਿਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੋਰ ਚੀਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸੁੱਕਾ ਬਾਦਕਲ ਝੀਲ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ।

ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ‘

124. ਫਿਰ ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਵਿੱਚ ਪਿੰਡ ਅਨੰਗਪੁਰ ਵਿੱਚ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰ 9 ਤੋਂ 16 ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ 18 ਅਗਸਤ, 1992 ਦੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਇੱਕ ਗਲਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸੀ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਇਸ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਸਖ਼ਤੀ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਣ ਦਾ ਹੈ PLP ਐਕਟ ਦੇ. ਇਹ ਸਪੁਰਦਗੀ ਵੀ ਸਿਰਫ਼ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਦਾ ਕਾਂਤ ਐਨਕਲੇਵ ਰੱਖਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਸੀ 18 ਅਗਸਤ, 1992 ਦੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਨੇ ਰਾਜ ਨੂੰ ਸੋਧ ਪੱਤਰ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਜਾਂ ਨਵਾਂ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਸੂਚਨਾ ਜਾਂ ਖਸਰਾ ਨੂੰ ਮਿਟਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣਾ

ਸੂਚਨਾ ਦੀ ਲਾਗੂ ਨਾ ਹੋਣ ਦੀ ਦਾਅਵਾਕ□ਤ ਅਯੋਗਤਾ

125. ਫਿਰ ਫਰੀਦਾਬਾਦ ਕੌਂਪਲੈਕਸ (ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ) ਐਕਟ, 1971 ਦੀ ਧਾਰਾ 29 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਤੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (7) ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ 18ਵੀਂ ਅਗਸਤ, 1992 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੀ ਸੂਚਨਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਖੇਤਰਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਇਹ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹਨ:

“ਧਾਰਾ 29 - ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਖੇਤਰ ਦਾ ਐਲਾਨ

(1) ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਮੁੱਖ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪਿਛਲੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਾਲ ਇੱਕ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਰਾਹੀਂ, ਫਰੀਦਾਬਾਦ ਕੰਪਲੈਕਸ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦੇ ਪੂਰੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਭਾਗ ਨੂੰ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਫਰੀਦਾਬਾਦ ਕੰਪਲੈਕਸ ਦੀਆਂ ਸਰਹੱਦਾਂ ਦੇ ਬਾਹਰੀ ਪਾਸਿਓਂ 8 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੀ ਦੂਰੀ ਤੱਕ ਦਾ ਖੇਤਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਖੇਤਰ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(2) ਤੋਂ (6)

(7) ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵਿਰੋਧ, ਸੁਝਾਅ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾਵਾਂ ਹਨ, ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਖੇਤਰ ਦਿਖਾਉਣ ਵਾਲੇ ਅੰਤਿਮ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿੱਚ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਕਿਸਮ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਜੋ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਰੇਗੀ।”

126. ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 26 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਖੇਤਰ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਇੱਕ ਖੇਤਰ ਜਿਸਨੂੰ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 29 ਅਧੀਨ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਖੇਤਰ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

127. ਇਸ ਸਬਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਪ੍ਰਾਸੰਗਿਕਤਾ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ, ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਣਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਅਨੁਸਾਰ, ਫਰੀਦਾਬਾਦ-ਬੱਲਭਗੜ੍ਹ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਥਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਬਹੁਤਾਤ ਸੀ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਇਸ ਖੇਤਰ ਦਾ ਇੱਕੀਕ੍ਰਿਤ ਵਿਕਾਸ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਨਤੀਜਤਨ, ਇਸ ਖੇਤਰ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਲਈ ਇੱਕ ਐਸੀ ਵਿਵਸਥਾ ਬਣਾਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ ਜੋ ਤੇਜ਼ ਅਤੇ ਇੱਕੀਕ੍ਰਿਤ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰੇ ਅਤੇ ਬੇਤਰਤੀਬ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰੇ। ਉਕਤ ਐਕਟ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦਾ ਸੀ। ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਇਹ 18ਵੀਂ ਅਗਸਤ, 1992 ਦੀ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਨਾਲ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 29(1) ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ - 18ਵੀਂ ਅਗਸਤ, 1992 ਦੀ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਆਈ ਸੀ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਉਕਤ ਐਕਟ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਹੋਰ ਸਬਮਿਸ਼ਨਾਂ

128. ਫਿਰ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿ 17ਵੀਂ ਅਪ੍ਰੈਲ, 1984 ਨੂੰ ਹਰਿਆਣਾ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮਨ ਐਕਟ, 1975 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਅਧੀਨ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਛੋਟ ਨੇ ਬਿਨੈਕਾਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਕਾਂਟ ਐਨਕਲੇਵ ਨੂੰ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ। ਜਦੋਂਕਿ ਇਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦੇ ਕਿ ਉਕਤ ਐਕਟ 18ਵੀਂ ਅਗਸਤ, 1992 ਦੀ ਬਾਅਦ ਵਾਲੀ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਦੁਆਰਾ ਲਾਏ ਗਏ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਤੋਂ ਬਿਨੈਕਾਰ ਜਾਂ ਕਾਂਟ ਐਨਕਲੇਵ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਛੋਟ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਉਕਤ ਐਕਟ ਦਾ ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ.ਏ. ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਜਾਂ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

129. ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਲਈ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸੰਧੂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਵਿਵਾਦਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ 25ਵੇਂ$_{SUPERSCRIPT}$ ਅਕਤੂਬਰ, 1980 ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਫਾਰੈਸਟ (ਕੰਜਰਵੇਸ਼ਨ) ਐਕਟ, 1980 ਲਾਗੂ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਮੌਜੂਦਾ ਜੰਗਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਸਹੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸੰਧੂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਕਿਸੇ ਦਾ ਵੀ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਸੱਚਮੁੱਚ ਇਹ ਕਿਸੇ ਦਾ ਵੀ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿ 25ਵੇਂ$_{SUPERSCRIPT}$ ਅਕਤੂਬਰ, 1980 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੋਈ ਖੇਤਰ ਜੰਗਲ ਵਜੋਂ ਐਲਾਨਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਜੇ ਇਹ ਵਿਆਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੁੰਦੀ, ਤਾਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ 12ਵੇਂ$_{SUPERSCRIPT}$ ਦਸੰਬਰ, 1996 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਸਾਰਾ ਉਦੇਸ਼ ਬੇਅਰਥ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੀ ਜੰਗਲ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਪਛਾਣਿਆ ਜਾਣਾ ਸੀ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਜ਼ਮੀਨ ਜੰਗਲ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਜੋਂ ਪਛਾਣੀ ਨਾ ਗਈ ਹੋਵੇ। ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੀ ਸਵੀਕਾਰਤਾ ਨਾਲ ਪੀਐਲਪੀਏ ਐਕਟ ਵੀ ਨਿਰਬਲ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ।

130. ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਲਈ ਵਕੀਲ ਦੀ ਅੰਤਿਮ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ 17ਵੇਂ$_{SUPERSCRIPT}$ ਮਾਰਚ, 1997 ਅਤੇ 13ਵੇਂ$_{SUPERSCRIPT}$ ਮਈ, 1998 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰਮਾਣ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਬਿਲਡਿੰਗ ਪਲਾਨਾਂ ਅਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਪਲਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਂਟ ਐਨਕਲੇਵ ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਟਸ ਵੈਲਫੇਅਰ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਬੋਨਾ ਫਾਈਡ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰਾਂ ਜਾਂ ਨਿਰਮਾਣਾਂ ਨੂੰ ਸੀਈਸੀ ਦੁਆਰਾ ਸੁਝਾਏ ਗਏ ਅਨੁਸਾਰ ਢਾਹੁਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦਾ।

131. ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸਰਾਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ 17ਵੀਂ ਮਾਰਚ, 1997 ਨੂੰ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਆਦੇਸ਼ 13ਵੀਂ ਮਈ, 1998 ਨੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਹੀ ਨਿਰਮਾਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਨਾ ਕਿ 18ਵੀਂ ਅਗਸਤ, 1992 ਦੀਆਂ ਸੂਚਨਾਵਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ। ਇਹ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦਾ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਸੱਚਮੁੱਚ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ, ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੇ ਸੂਚਨਾ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਵਰਚੁਅਲ ਤੌਰ ਤੇ ਇਸਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਉਸ ਸਮੇਂ ਜਾਂ ਅੱਜ ਤੱਕ ਚੁਣੌਤੀ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਬਹੁਤ ਵੱਡੇ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਕੰਪਲੈਕਸ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ

ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰਮਾਣ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਸਮੁੱਚੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ। ਜੋ ਕਾਰਨ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਅਜਿਹੇ ਨਿਰਮਾਣਾਂ ਨੂੰ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਅਤੇ 18ਵੀਂ ਅਗਸਤ, 1992 ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਕਰਨ ਨੂੰ ਮਨਾਹੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਵੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ ਕਿ ਬਿਨੈਕਾਰ ਅਤੇ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਬੋਨਾ ਫਾਈਡ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ।

132. ਸਾਨੂੰ ਬੇਨਤੀਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਾਂਟ ਐਨਕਲੇਵ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਰਮਾਣ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਸਾਡੇ ਅੱਗੇ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਸੀ। ਫਿਰ 24ਵੇਂ ਜੁਲਾਈ, 2018 ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਅੱਗੇ ਇਹ ਚਾਰਟ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਚਾਰਟ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਾਂਟ ਐਨਕਲੇਵ ਵਿੱਚ ਆਰ. ਕਾਂਟ ਐਂਡ ਕੋ. ਦੁਆਰਾ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੱਢੇ ਗਏ ਲਗਭਗ 1600 ਪਲਾਟਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਿਰਫ 284 ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਪਲਾਟਾਂ ਅਤੇ ਤਿੰਨ ਵਪਾਰਕ ਪਲਾਟਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰਾਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਕਾਰਜਕੁਸ਼ਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਪਲਾਟਾਂ 'ਤੇ ਸਿਰਫ 33 ਘਰ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਇਕ ਮੰਜਿਲਾ ਬੰਗਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਵੇਰਵੇ
ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕੰਮ

1. ਕਾਰਜਕੁਸ਼ਲ ਕਰਾਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼
284 ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਪਲਾਟ
2. ਕਾਰਜਕੁਸ਼ਲ ਕਰਾਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼
3 ਵਪਾਰਕ ਪਲਾਟ
3. ਘਰ ਬਣਾਏ ਗਏ ਅਤੇ ਲੋਕ ਰਹਿ ਰਹੇ ਹਨ
33 ਘਰ
4. ਫਿਲਮ ਸਟੂਡੀਓ (ਐਫ.ਐਸ.2) ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ
1 ਨੰ.
5. 545 ਕੇ.ਐਲ. ਸਮਰੱਥਾ ਦਾ ਓਵਰਹੈੱਡ ਪਾਣੀ ਟੈਂਕ ਬਣਾਇਆ ਅਤੇ ਕਾਰਜਕੁਸ਼ਲ
3 ਨੰ.
6. 120 ਕੇ.ਐਲ. ਸਮਰੱਥਾ ਦਾ ਅੰਡਰਗ੍ਰਾਉਂਡ ਪਾਣੀ ਟੈਂਕ ਬਣਾਇਆ ਅਤੇ ਕਾਰਜਕੁਸ਼ਲ
3 ਨੰ.
7. ਪੰਪਿੰਗ ਸਟੇਸ਼ਨ (ਕਾਰਜਕੁਸ਼ਲ)
1 ਨੰ.
8. ਪੰਪਿੰਗ ਮਸ਼ੀਨ (ਸਬਮਿਸਬਲ ਪੰਪ) ਲਗਾਏ ਅਤੇ ਕਾਰਜਕੁਸ਼ਲ
9 ਨੰ.
9. ਸੀਵਰੇਜ ਟ੍ਰੀਟਮੈਂਟ ਪਲਾਂਟ ਜਿਸ ਦੀ ਲਾਗਤ ਰੁ. 70,00,000;- ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ, ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ
1 ਨੰ.
10. ਪਾਰਕ (ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਕਸਿਤ)
14 ਨੰ.
11. ਸੜਕਾਂ ਮੁਕੰਮਲ
136460 ਵਰਗ ਮੀਟਰ (ਲਗਭਗ 20 ਕਿ.ਮੀ.)
12. ਸਟਰੀਟ ਲਾਈਟਾਂ ਲਗਾਈਆਂ ਅਤੇ ਊਰਜਾਵਾਨ
627 ਨੰ.
13. ਅੰਦਰੂਨੀ ਸੀਵਰੇਜ ਪਾਈਪ ਲਾਈਨਾਂ ਮੁਕੰਮਲ ਅਤੇ ਕਾਰਜਕੁਸ਼ਲ
21500 ਮੀਟਰ
14. ਸਟੋਰਮ ਵਾਟਰ ਡ੍ਰੇਨ ਮੁਕੰਮਲ ਅਤੇ ਕਾਰਜਕੁਸ਼ਲ
18000 ਮੀਟਰ
15. ਪਾਣੀ ਸਪਲਾਈ ਪਾਈਪ ਲਾਈਨਾਂ ਮੁਕੰਮਲ ਅਤੇ ਕਾਰਜਕੁਸ਼ਲ

22700 ਮੀਟਰ
16. ਰੁੱਖ ਲਗਾਏ ਗਏ
1000 ਨੰ. (ਸੜਕ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਅਤੇ ਹਰੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ)
17. ਅੱਗ ਬੁਝਾਉਣ ਵਾਲੇ ਹਾਈਡ੍ਰੈਂਟ/ ਅੱਗ ਬੁਝਾਉਣ ਵਾਲੇ ਟੈਂਕ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ 265 ਸੀ.ਯੂ.ਐਮ ਹੈ
3 ਨੰ.
18. 650 ਕੇ.ਵੀ. ਟ੍ਰਾਂਸਫਾਰਮਰ ਲਈ ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕ ਸਬ-ਸਟੇਸ਼ਨ
2 ਨੰ.

133. 18 ਅਗਸਤ, 1992 ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦਾ ਵਿਸਤਾਰ ਬਹੁਤ ਡਰਾਉਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਕੇਵਲ ਕਲਪਨਾ ਹੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਲਾਕੇ ਨੂੰ ਹੋਏ ਅਸੀਮ ਵਾਤਾਵਰਣਕ ਅਤੇ ਇਕੋਲੋਜੀਕਲ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਮਾਤਰਾ। ਇਹ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਦੇ ਹਲਫਨਾਮੇ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਿਯਮ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਅਣਦੇਖੀ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ। ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਨਿਯਮ ਹਰਿਆਣਾ ਵਿੱਚ ਟੁੱਟ ਗਿਆ ਲਗਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੇਵਲ ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਮਨੁੱਖਾਂ ਦਾ ਨਿਯਮ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਬਿੰਦੂ ਤੇ, ਸਾਨੂੰ ਅਰਾਵਲੀ ਪਹਾੜੀਆਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਲੋੜ ਬਾਰੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਇੱਕ ਗੁਜ਼ਾਰਿਸ਼ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦੇ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਹਵਾਲੇ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਟਾਲਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਦੁਹਰਾਉਣਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਪਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਇਹ ਮਜ਼ਾਕ ਅਤੇ ਅਰਾਵਲੀ ਪਹਾੜੀਆਂ ਦੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਅਤੇ ਇਕੋਲੋਜੀ ਲਈ ਕੁੱਲ ਚਿੰਤਾ ਦੀ ਘਾਟ ਦੇਖਣਾ ਦੁੱਖਦਾਇਕ ਹੈ।

134. 18 ਮਾਰਚ, 2004 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 58 ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ:

"ਅਰਾਵਲੀਸ, ਭਾਰਤੀ ਉਪ-ਮਹਾਦੀਪ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਪਹਾੜੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ, ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪੁਰਾਣੇ ਭੂਵਿਗਿਆਨਕ ਗਠਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਦੀ ਸਾਈਟ ਨੂੰ ਚਿੰਨ੍ਹਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਭਾਰੀ ਕਟਾਅ ਅਤੇ ਸਲੇਟ ਪੱਥਰ ਅਤੇ ਗ੍ਰੈਨਾਈਟ ਦੇ ਬਾਹਰੀ ਉਭਾਰਾਂ ਨਾਲ, ਇਸਦੇ ਸਿਖਰ 4950 ਫੁੱਟ ਸਮੁੰਦਰ ਪੱਧਰ ਤੋਂ ਉੱਚੇ ਹਨ। ਆਪਣੇ ਭੂਵਿਗਿਆਨਕ ਸਥਾਨ ਕਾਰਨ, ਅਰਾਵਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਸਹਾਰਾ, ਇਥੋਪੀਆਈ, ਉਪ-ਮਹਾਦੀਪੀ, ਪੂਰਬੀ ਅਤੇ ਯਹਾਂ ਤੱਕ ਕਿ ਮਲੇਸ਼ੀਆਈ ਤੱਤਾਂ ਦੇ ਵਨਸਪਤੀ ਅਤੇ ਜੀਵ-ਜੰਤੂ ਦਾ ਮਿਸ਼ਰਣ ਰੱਖਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਦੀ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਭਾਗ ਵਿੱਚ, ਅਰਾਵਲੀਸ ਵਿੱਚ ਘਣੇ ਜੰਗਲ ਸਨ। ਉੱਥੇ ਘਣੇ ਜੰਗਲਾਂ ਨਾਲ ਝਰਨੇ ਸਨ ਅਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਜੰਗਲੀ ਜਾਨਵਰਾਂ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਅੱਜ, ਅਰਾਵਲੀ ਵਿੱਚ ਵਾਤਾਵਰਣ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਅ ਗੰਭੀਰ ਹਨ। ਭਾਵੇਂ ਪਹਾੜੀਆਂ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਰੁੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਜਾਤੀਆਂ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਲੱਕੜ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਵਾਲੇ ਰੁੱਖ ਲਗਭਗ ਗਾਇਬ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਜੰਗਲ ਤੋਂ ਮੰਗ ਵਿੱਚ ਵਾਧੇ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਜੋ ਕਿ ਆਬਾਦੀ ਵਿੱਚ ਵਾਧੇ ਕਾਰਨ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਇਹ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਉਠਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਨਾ ਹੀ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਰਾਵਲੀ ਪਹਾੜੀਆਂ ਦੀ ਇਕੋਲੋਜੀ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ, ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ।" [ਸਾਨੂੰ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।]

ਰਾਹਤ

135. ਹੁਣ ਵਿਚਾਰਣ ਲਈ ਬਾਕੀ ਰਹਿ ਗਿਆ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਰਾਹਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਕਿਹੜੀ ਰਾਹਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

136. ਇਹ ਗੱਲ ਬੇਸ਼ੱਕ ਹੈ ਕਿ ਅਰਾਵਲੀ ਪਹਾੜੀਆਂ ਦੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਅਤੇ ਇਕੋਲੋਜੀ ਨੂੰ ਅਪਰਿਵਰਤਨੀਯ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਜਾਂ ਹੋਣ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਪੀਐਲਪੀਏ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਇੱਕ ਵਿਧਾਨਿਕ ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ। ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹੇਆਮ ਉਲੰਘਣ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਦੀ ਧ□ਸਟਤਾ ਕਾਫੀ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ। ਪਰ ਜੋ ਹੋਰ ਦੁਰਭਾਗਿਆਪੂਰਣ ਹੈ ਉਹ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਟਾਊਨ & ਕੰਟਰੀ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸਮਰਥਨ ਹੈ, ਜੰਗਲਾਤ ਵਿਭਾਗ ਦੀਆਂ ਆਪੱਤੀਆਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ। ਟਾਊਨ & ਕੰਟਰੀ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਆਰ. ਕਾਂਤ & ਕੰ. ਨਾਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸਾਂਠ-ਗਾਂਠ ਕਰਕੇ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਗੁੰਮਰਾਹ ਕੀਤਾ। ਸੌਭਾਗਿਆਪੂਰਣ, ਕੇਵਲ 33

ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਕੁਝ ਨਿੱਜੀ ਉਸਾਰੀਆਂ ਬਣਾਈਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਉਸਾਰੀਆਂ 18ਵੀਂ ਅਗਸਤ, 1992 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀਆਂ ਹਨ ਜਾਂ ਬਾਅਦ ਦੀਆਂ।

137. ਇਸ ਲਈ, ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਦੋ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਰ. ਕਾਂਤ & ਕੰ. ਵੱਲੋਂ ਗੁੰਮਰਾਹ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਰ. ਕਾਂਤ & ਕੰ. ਵੱਲੋਂ ਜ਼ਮੀਨ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸਾਰੀਆਂ ਵੀ ਕੀਤੀਆਂ।

138. ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਣ ਵਾਲੀ ਰਾਹਤ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਦੀ ਪੂਰੀ ਵਾਪਸੀ ਹੈ ਨਾਲ ਹੀ 18% ਸਾਲਾਨਾ ਬਿਆਜ ਨਾਲ, ਜੋ ਕਿ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਰ. ਕਾਂਤ & ਕੰ. ਵੱਲੋਂ ਨਿਵੇਸ਼ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਦੇਣਯੋਗ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ।

139. ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦੂਜੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀ ਧਰਮ ਵੀਰ, ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਨੇ ਆਪਣੀ 15ਵੀਂ ਮਾਰਚ, 2009 ਦੀ ਹਲਫਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ, ਇੱਕ ਉਪਲਬਧ, ਉਚਿਤ ਅਤੇ ਮੁਨਾਸਬ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕੋਰਸ ਅਪਣਾਉਣਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕੋਰਸ ਹੈ ਕਾਂਤ ਐਨਕਲੇਵ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਉਸਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣਾ ਜਾਂ ਮੌਜੂਦ ਰਹਿਣ ਦੇਣਾ ਜੋ ਕਿ 17ਵੀਂ ਅਪ੍ਰੈਲ, 1984 ਨੂੰ ਹਰਿਆਣਾ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮਨ ਐਕਟ, 1975 ਦੀ ਧਾਰਾ 23 ਅਧੀਨ ਬਿਨੈਕਾਰ (ਆਰ. ਕਾਂਤ & ਕੰ.) ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਛੋਟ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ ਪਰ 18ਵੀਂ ਅਗਸਤ, 1992 ਨੂੰ ਪੀਐਲਪੀਏ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਸੂਚਨਾ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹਨ। 18ਵੀਂ ਅਗਸਤ, 1992 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੋਈ ਵੀ ਉਸਾਰੀ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰੀ ਸਸਕਾਰੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਢਾਹੁਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਸ਼੍ਰੀ ਧਰਮ ਵੀਰ ਅਤੇ ਸੀਈਸੀ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ 17ਵੀਂ ਅਪ੍ਰੈਲ, 1984 ਅਤੇ 18ਵੀਂ ਅਗਸਤ, 1992 ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਉਸਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਛੇੜਦੇ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ।

140. ਪਰ, 18ਵੇਂ$_{SUPERSCRIPT}$ ਅਗਸਤ, 1992 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਰਮਾਣਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਕਲਪ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਰਾਜ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਨਿਰਮਾਣਾਂ ਨੂੰ ਢਾਹੁਣ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣਾ ਹੈ। ਢਾਹੁਣ ਦਾ ਕੰਮ 31ਸਤੰਬਰ$_{SUPERSCRIPT}$, 2018 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ।

141. ਗੋਰਧਨਦਾਸ ਭਾਂਜੀ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਗੈਰ-ਅਧਿਕਾਰਤ ਨਿਰਮਾਣ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਚੰਗੇ ਮਤਲਬ ਵਾਲੇ ਨਾਗਰਿਕ ਦੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਤੋਂ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜੋ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਗੈਰ-ਅਧਿਕਾਰਤ ਨਿਰਮਾਣਾਂ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਗੁੰਮਰਾਹ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਵਰਤਮਾਨ ਮਾਮਲੇ ਕਾਂਟ ਐਨਕਲੇਵ ਦੇ, ਚੰਗੇ ਮਤਲਬ ਵਾਲੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਾਲ ਰਕਮਾਂ ਦਾ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਲਗਭਗ ਧੋਖਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਬਾਵਜੂਦ ਇਸ ਦੇ ਕਿ ਆਰ. ਕਾਂਟ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਰਾਜ ਦਾ ਟਾਊਨ ਅਤੇ ਕੰਟਰੀ ਵਿਭਾਗ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿੱਚ ਜਾਣਕਾਰ ਸੀ। ਆਰ. ਕਾਂਟ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਰਾਜ ਦਾ ਟਾਊਨ ਅਤੇ ਕੰਟਰੀ ਵਿਭਾਗ ਇਸ ਗੱਲ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣਕਾਰ ਸੀ ਕਿ ਕਾਂਟ ਐਨਕਲੇਵ ਇੱਕ ਜੰਗਲ ਜਾਂ ਜੰਗਲ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਹੈ ਜਾਂ ਜੰਗਲ ਜਾਂ ਜੰਗਲ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਜੋਂ ਮਾਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਨਿਰਮਾਣ ਜਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਗੈਰ-ਜੰਗਲ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਵਰਤੋਂ, ਬਿਨਾਂ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪੂਰਵ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਤੋਂ, ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਜੰਗਲ (ਸੰਭਾਲ) ਐਕਟ, 1980 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਕਾਂਟ ਐਨਕਲੇਵ ਵਿੱਚ ਨਿਰਮਾਣ ਕੀਤੇ ਗਏ (ਜਾਂ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ) ਆਰ. ਕਾਂਟ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਰਾਜ ਦਾ ਟਾਊਨ ਅਤੇ ਕੰਟਰੀ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਸਮਰਥਨ, ਸਪਸ਼ਟ ਜਾਂ ਅਨਿਸਪਸ਼ਟ, ਨਾਲ। ਹੁਣ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਲਈ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਇਹ ਇਹ ਸੁਝਾਉਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ 18ਵੇਂ$_{SUPERSCRIPT}$ ਅਗਸਤ, 1992 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਨਿਰਮਾਣ ਕੀਤੇ ਹਨ ਉਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੇਕਸੂਰ ਹਨ। ਫਿਰ ਵੀ, ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਰਾਜ ਦੇ ਟਾਊਨ ਅਤੇ ਕੰਟਰੀ ਯੋਜਨਾ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਜ਼ਮੀਨ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਆਰ. ਕਾਂਟ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਦਾ ਪੂਰਾ ਰਿਫੰਡ ਦੇਣ ਨਾਲ ਨਾਲ ਨਿਵੇਸ਼ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ 18% ਸਾਲਾਨਾ ਬਿਆਜ ਦੇਣ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ।

142. ਜਿੰਨਾ ਨਿਰਮਾਣ ਦੀ ਲਾਗਤ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਨੂੰ ਅਸਥਾਈ ਤੌਰ ਤੇ 50 ਲੱਖ ਵਿੱਚ ਅੰਕਿਤ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 18ਵੇਂ ਅਗਸਤ, 1992 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਿਰਮਾਣ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਨੂੰ ਢਾਹੁਣ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅੰਕਿਤ ਰਕਮ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਆਰ. ਕਾਂਟ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਰਾਜ ਦਾ ਟਾਊਨ ਅਤੇ ਕੰਟਰੀ ਯੋਜਨਾ ਵਿਭਾਗ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਅੰਕਿਤ ਰਕਮ 31ਸਤੰਬਰ, 2018 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਜੇ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਸਾਡੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਢਾਹਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅੰਕਿਤ ਰਕਮ ਨਾਲ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਅੱਜ ਦੇ ਦਿਨ ਉੱਤੇ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਕਾਰਨ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਅਤੇ ਆਰ. ਕਾਂਟ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਰਾਜ ਦਾ ਟਾਊਨ ਅਤੇ ਕੰਟਰੀ ਯੋਜਨਾ ਵਿਭਾਗ ਖਿਲਾਫ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੈ।

143. ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਕ ਭੁਗਤਾਨ ਸਿਦਾਂਤ ਇੱਕ ਸੰਪੂਰਣ ਸਿਦਾਂਤ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਸਵੀਕਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕਈ ਫੈਸਲਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਅਪਣਾਇਆ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਵੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲੇ ਦੋ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚਣਾ ਚਾਹਾਂਗੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਕੌਂਸਲ ਫਾਰ ਐਨਵਾਇਰੋ-ਲੀਗਲ ਐਕਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਯੂਨੀਅਨ* ਅਤੇ ਵੈਲੋਰ ਸਿਟੀਜ਼ਨਜ਼ ਵੈਲਫੇਅਰ ਫੋਰਮ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਯੂਨੀਅਨ**। ਕਾਨੂੰਨ ਦੋ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਲਈ ਸੈਟਲ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਨਜ਼ਰੀਏ ਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਰਾਵਲੀ ਪਹਾੜੀਆਂ ਨੂੰ ਹੋਇਆ ਨੁਕਸਾਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਲਟਾਉਣਯੋਗ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸ਼ਾਇਦ ਕੁਝ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ - ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਅਸੀਂ ਉਮੀਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਆਰ. ਕਾਂਤ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸਨੇ ਕਾਂਤ ਐਨਕਲੇਵ ਵਿਕਸਿਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ 50 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਖਰਚ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਸਹੀ ਜਾਂ ਸਟੀਕ ਅੰਕੜਾ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦੇ ਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਦੇ ਹਾਂ। ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਆਰ. ਕਾਂਤ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਇਸ ਰਕਮ ਦਾ 10% (ਯਾਨੀ 5 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ) ਨੁਕਸਾਨ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰਾਂ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਲਈ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਉਣਾ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਰਕਮ ਆਰ. ਕਾਂਤ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ ਵੱਲੋਂ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਤੇ ਹਰ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ 31ਸਤੰਬਰ, 2018 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਰਾਵਲੀ ਮੁਰੰਮਤ ਫੰਡ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਈ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪਾਲਣਾ ਲਈ ਮਾਮਲਾ ਨਵੰਬਰ 2018 ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਅੱਧ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਲਿਸਟ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

1443 ਅਸੀਂ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਉਹ 31ਸਤੰਬਰ, 2018 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਡੇ ਬਾਕੀ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਅੱਖਰ ਅਤੇ ਭਾਵਨਾ ਦੋਵਾਂ ਵਿੱਚ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ।

145. ਮੌਜੂਦਾ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਪਟਾਈ ਗਈਆਂ ਹਨ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Vasu Gupta
Advocate